

Acces și echitate în învățământul superior din România

Dialog cu elevii și studenții

**Acces și echitate
în învățământul superior
din România**

Dialog cu elevii și studenții

**Remus Pricopie
Valeriu Frunzaru
Nicoleta Corbu
Loredana Ivan
Alina Bârgăoanu**

Redactor: Dan Flonta

Tehnoredactor: Cristian Lupeanu

Toate drepturile asupra acestei ediții aparțin Editurii Comunicare.ro, 2011

SNSPA, Facultatea de Comunicare și Relații Publice

Strada Povernei 6, București

Tel./fax: 021 313 58 95

E-mail: difuzare@comunicare.ro

www.editura.comunicare.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

PRICOPIE, REMUS

Acces și echitate în învățământul superior din România. Dialog cu elevii

și studenții/ Remus Pricopie, Valeriu Frunzaru, Nicoleta Corbu, Loredana Ivan,
Alina Bârgăoanu – București: Comunicare.ro, 2011

ISBN 978-973-711-299-6

I. Frunzaru, Valeriu

II. Corbu, Nicoleta

III. Ivan, Loredana

IV. Bârgăoanu, Alina

37

001.891

Raportul de față a fost elaborat în cadrul proiectului POSDRU nr. 41506: „Instrumente și mecanisme de creștere și facilitare a accesului la învățământul superior bazate pe dezvoltarea parteneriatelor orizontale și verticale între instituții de învățământ, structuri centrale și locale ale sistemului educațional și actorii sociali/sectoriali”. Interpretările și opiniile exprimate în acest Raport sunt cele ale autorilor și nu angajează nicio altă instituție.

Cuprins

Lista tabelelor / 7

Lista figurilor / 9

1. Introducere / 13

2. Metodologie / 17

2.1. *Construirea chestionarelor / 17*

2.2. *Eșantionarea / 18*

3. Rezultatele cercetării. Elevii de liceu / 21

3.1. *Elevii de liceu – structura eșantionului / 21*

3.2. *Atitudinea elevilor față de școală / 23*

3.3. *Pregătirea elevilor pentru școală / 26*

3.4. *Riscul de abandon în rândul elevilor / 29*

3.5. *Continuarea studiilor la nivel universitar / 34*

3.6. *Cu cine se sfătuiesc elevii de liceu în alegerea facultății / 41*

3.7. *De ce anume țin cont elevii în alegerea unei facultăți / 47*

3.8. *Facultățile la care elevii de liceu vor să se înscrie / 52*

4. Rezultatele cercetării. Studenții din anul I / 57

4.1. *Studenții din anul I – structura eșantionului / 57*

4.2. *Atitudinea studenților față de școală / 59*

4.3. *Pregătirea studenților pentru școală / 61*

4.4. *Riscul de abandon în rândul studenților / 65*

4.5. *Continuarea studiilor la nivel postuniversitar / 69*

4.6. *Cu cine s-au sfătuit studenții în alegerea facultății / 72*

4.7. *De ce anume au ținut cont studenții în alegerea facultății / 77*

5. Concluzii / 83

Anexe

Anexa A. Studenți operatori de teren / 87

Anexa B. Eșantion elevi / 88

Anexa C. Eșantion studenți / 89

Anexa D. Chestionar adresat elevilor / 90

Anexa E. Chestionar adresat studenților / 100

Bibliografie / 111

Despre autori / 113

Lista tabelelor

- Tabelul 1. Riscul de abandon în funcție de mărimea localității unde se află liceul (p. 34)
- Tabelul 2. Accesul la computer și internet al elevilor de liceu (p. 45)
- Tabelul 3. Diferențele între mediile obținute în anul școlar anterior, în funcție de filiera liceului (%) (p. 47)
- Tabelul 4. Procentul elevilor care au considerat „importante” și „foarte importante” anumite aspecte în alegerea facultății, în funcție de media din anul școlar anterior (p. 49)
- Tabelul 5. Procentul elevilor care au considerat „importante” și „foarte importante” anumite aspecte în alegerea facultății, în funcție de mărimea localității unde se află liceul lor (p. 50)
- Tabelul 6. Procentul celor care vor să se angajeze după terminarea liceului, în funcție de filiera liceului unde învață (p. 51)
- Tabelul 7. Domeniile facultăților pe care vor să le urmeze elevii de liceu (p. 53)
- Tabelul 8. Domeniile facultăților la care vor să se înscrie elevii (prima opțiune) în funcție de filiera liceului (%) (p. 55)
- Tabelul 9. Accesul la computer și internet al elevilor de liceu (p. 76)
- Tabelul 10. Procentul studenților care au declarat că, în alegerea facultății, au ținut cont „în mare măsură” și „în foarte mare măsură” de anumite aspecte, în funcție de media obținută în sesiunea din iarnă (p. 79)
- Tabelul 11. Procentul studenților care au declarat că, în alegerea facultății, au ținut cont „în mare măsură” și „în foarte mare măsură” de anumite aspecte, în funcție de mărimea localității unde locuiesc părinții lor (p. 80)
- Tabelul 12. Procentul studenților care au declarat că, în alegerea facultății, au ținut cont „în mare măsură” și „în foarte mare măsură” de anumite aspecte, în funcție de repartizarea lor pe loc subvenționat *versus* loc cu taxă (p. 81)

Lista figurilor

- Figura 1. Distribuția elevilor în populație și în eșantion pe clase (%) (p. 21)
- Figura 2. Distribuția elevilor în eșantion în funcție de tipul de localitate unde se află liceul (%) (p. 22)
- Figura 3. Distribuția elevilor în eșantion în funcție de etnie (%) (p. 22)
- Figura 4. Distribuția elevilor în eșantion în funcție de religie (%) (p. 23)
- Figura 5. Pentru a reuși în viață, cât de important este ca o persoană să aibă (p. 24)
- Figura 6. Pentru a reuși în viață, crezi că este important să urmezi o facultate? (p. 25)
- Figura 7. Gândește-te la liceul unde înveți, cât de mulțumit ești de [...] (p. 25)
- Figura 8. De obicei, cât timp dedici zilnic pentru [...] (p. 26)
- Figura 9. De obicei, cât timp dedici zilnic pentru [...] (p. 28)
- Figura 10. Pentru a avea cultură generală, care dintre următoarele surse de informații considerați că este cea mai utilă? (p. 28)
- Figura 11. Relația dintre media obținută în anul școlar precedent (pe orizontală) și opinia cu privire la sursele utile pentru dobândirea culturii generale (pe verticală, în procente) (p. 29)
- Figura 12. Ai fost vreodată în situația de a renunța la școală în timpul liceului? (p. 30)
- Figura 13. Care au fost motivele care te-au determinat să renunți la școală în timpul liceului? (p. 30)
- Figura 14. Model explicativ pentru riscul de abandon în rândul elevilor (p. 33)
- Figura 15. După terminarea liceului, vreau [...] (p.35)
- Figura 16. Model cauzal cu privire la intenția de a da la facultate (p. 36)
- Figura 17. Relația dintre mărimea localității unde se află liceul (pe orizontală) și procentul părinților care au studii superioare, respectiv procentul familiilor care își pot permite cumpărarea unor bunuri de lux (pe verticală) (p. 37)
- Figura 18. Elevi care vor să urmeze o facultate/s-au decis la ce facultate să se înscrie (%) (p. 38)
- Figura 19. Dorința de a se angaja după absolvirea liceului (%) (p. 39)
- Figura 20. Dorința de a se înscrie la o facultate în țară (%) (p. 40)
- Figura 21. Dorința de a se înscrie la o facultate în afara țării (%) (p. 40)
- Figura 22. Dorința de a pleca în străinătate, nu pentru studii (%) (p. 41)
- Figura 23. În ce măsură credeți că un tânăr ar trebui să se consulte cu [...] când alege să urmeze o facultate? (%) (p. 42)

- Figura 24. În funcție de medie, procentul subiecților chestionați care consideră că este „important” și „foarte important”, în alegerea facultății, să te consulți cu [...] (p. 43)
- Figura 25. Procentul celor care consideră că este „important” și „foarte important”, în alegerea facultății, să te consulți cu dirigintele și, respectiv, familia, în funcție de clasa în care se află elevii chestionați (p. 44)
- Figura 26. Procentul celor care consideră că este „important” și „foarte important”, în alegerea facultății, să te consulți cu dirigintele, familia și, respectiv, colegii de liceu, în funcție de mărimea localității unde se află liceul respondenților (p. 44)
- Figura 27. Procentul celor care consideră că este „important” și „foarte important”, în alegerea facultății, să te consulți cu dirigintele și familia în funcție de filiera liceului (pe orizontală) (p. 46)
- Figura 28. Procentul celor care au considerat ca fiind „importante” și „foarte importante” [...] în alegerea facultății (p. 48)
- Figura 29. Domeniile facultăților la care vor să se înscrie elevii (prima opțiune) în funcție de gen (%) (p. 54)
- Figura 30. Structura eșantionului după domeniile facultăților (%) (p. 57)
- Figura 31. Structura eșantionului după mediul de rezidență al părinților (%) (p. 58)
- Figura 32. Distribuția eșantionului după rezidența studenților (%) (p. 58)
- Figura 33. Structura eșantionului după etnie (%) (p. 59)
- Figura 34. Importanța acordată de studenți absolvirii unei facultăți pentru a avea succes în viață (%) (p. 59)
- Figura 35. Ierarhia atributelor importante pentru a avea succes în viață (%) (p. 60)
- Figura 36. Gradul de mulțumire a studenților în legătură cu aspecte legate de viața academică (%) (p. 61)
- Figura 37. Modul în care studenții își petrec timpul (citit, pregătire pentru școală, sport) (%) (p. 62)
- Figura 38. Modul în care studenții își petrec timpul (TV, calculator, jocuri online, prieteni) (%) (p. 63)
- Figura 39. Importanța surselor de informare în construirea culturii generale (%) (p. 64)
- Figura 40. Relația dintre media obținută în ultima sesiune (pe orizontală) și opinia cu privire la sursele utile pentru dobândirea culturii generale (pe verticală, în procente) (p. 64)
- Figura 41. Riscul de abandon în timpul primului an de facultate (Ai fost vreodată în situația de a abandona școala?) (%) (p. 65)
- Figura 42. Motivele riscului de abandon în primul an de studii (%) (p. 65)
- Figura 43. Modelul explicativ pentru riscul de abandon la nivel de facultate (p. 67)
- Figura 44. Prezența la cursuri în funcție de mediul de rezidență al părinților (p. 68)

- Figura 45. Prezența la seminarii în funcție de mediul de rezidență al părinților (p. 69)
- Figura 46. Planurile de viitor ale studenților de anul I (p. 69)
- Figura 47. Percepția studenților față de planurile celorlalți colegi (%) (p. 70)
- Figura 48. Percepția studenților față de dorințele propriilor familii (%) (p. 71)
- Figura 49. Planurile de viitor ale studenților, în funcție de media ultimei sesiuni (răspuns „cu siguranță, da” %) (p. 72)
- Figura 50. În ce măsură ați ținut cont în alegerea facultății de părerea [...] ? (%) (p. 73)
- Figura 51. Mediile studenților din anul I în sesiunea din iarnă (%) (p. 74)
- Figura 52. În funcție de medie (pe verticală), procentul subiecților chestionați care au ținut cont „în mare măsură” și „în foarte mare măsură”, în alegerea facultății, de părerea [...] (p. 75)
- Figura 53. Procentul celor care au declarat că s-au consultat „în mare măsură” și „în foarte mare măsură” cu familia în alegerea facultății, în funcție de mărimea localității de unde provin (p. 77)
- Figura 54. Procentul studenților care au declarat că, în alegerea facultății, au ținut cont „în mare măsură” și „în foarte mare măsură” de [...] (p. 78)

1. Introducere

Conform concluziilor Consiliului European din 12 mai 2009 cu privire la strategia Uniunii Europene (UE) în domeniul educației și formării pentru perioada 2010-2020 (ET 2020), cel puțin 40% dintre persoanele cu vârsta cuprinsă între 30-34 de ani ar trebui să aibă absolvite studiile terțiare (nivelurile 5 și 6 ISCED) în anul 2020. Absolvirea facultății este o condiție necesară în contextul dorinței UE de a deține o economie bazată pe cunoaștere, deci implicit o forță de muncă cu un nivel de educație ridicat, capabilă să facă față competiției într-o piață comună. Un nivel ridicat de educație este asociat, la nivel micro, cu șansa obținerii unui venit mai mare, iar la nivel macro cu un grad înalt de dezvoltare economică (Johnstone și Marcucci, 2010). În acest sens, Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României (2008) are ca obiective pe termen mediu și lung, printre altele, situarea sistemului de învățământ și formare profesională din România la nivelul performanțelor superioare din UE, respectiv apropierea semnificativă de nivelul mediu al UE în privința serviciilor educaționale oferite în mediul rural și pentru persoanele provenite din medii dezavantajate sau cu dizabilitați. Educația de masă este asociată cu democratizarea societății, cu accesul echitabil, fără discriminare, la învățământ în general și la învățământul terțiar în particular.

În ciuda importanței educației pentru dezvoltarea individuală și a societății, William K. Cummings (2007, p. 273) atrage atenția că, în societatea informațională, școala în forma ei clasică face cu greu față alternativelor informaționale (media, internet etc.), iar adolescenții se declară adesea plictisiți de școală. Edward L. Deci *et al.* (1991, p. 325) susțin că „sistemul școlar ideal este acela care are succes în promovarea în rândul elevilor a entuziasmului pentru învățare și autorealizare, respectiv a unui sens al implicării volitive în structurile școlare”. Sistemul de învățământ clasic bazat pe dimensiunea teoretică este supus criticilor, iar, mai nou, „accentul este pus pe învățare prin experiență practică și muncă” (Giarini și Malița, 2005, p. 55).

Aspectele motivaționale și atitudinea față de școală în contextul competiției internetului ca mijloc de informare alcătuiesc împreună doar o dimensiune care explică performanța școlară și dorința de a continua studiile. Veniturile familiei, sprijinul acordat de părinți copiilor, mărimea localității în care se află școala (cu sublinierea diferenței dintre mediul urban și mediul rural), distanța dintre școală și locuința elevului (măsurată prin timpul necesar pentru a străbate drumul de acasă la școală) sunt alte variabile pe care cercetările din domeniul educației le-au luat în considerare atunci când au studiat abandonul școlar sau performanța școlară. De exemplu, Xintao Fan și Michael Chen (2001) subliniază influența pozitivă a implicării părinților asupra performanțelor școlare generale ale copiilor (nu la nivelul disciplinelor luate separat). Sheldon Rothman (2001), în urma unor analize realizate pe elevii din Australia, conchide că absenteismul școlar este determinat, printre altele, de statutul socio-economic al elevului (dacă primește sau nu asistență socială), de mărimea localității în care se află școala și de originea etnică (dacă este sau nu indigen).

În România, preocupările privind accesul și echitatea în învățământul superior sunt mai vechi, având rădăcinile atât în perioada ante- și interbelică, cât și în cea comunistă (Haret, 1936/2009; Sadlak, 1990). Literatura de specialitate marchează o serie de exemple privind politicile de încurajare a copiilor de țărani și muncitori, respectiv din mediile dezavantajate, să accedă la învățământul liceal și apoi la cel superior: de la construcția de școli (vezi campaniile lui Spiru Haret în acest sens) și fondarea de noi universități, la investițiile masive în formarea personalului didactic (vezi politicile din anii '60-'80, promovate de regimul comunist din România, prin care au fost fondate institute pedagogice de formare a cadrelor didactice) și la burse speciale de studii acordate aproape tuturor elevilor și studenților (de asemenea, în perioada regimului comunist).

Deși tabloul învățământului superior din România de la sfârșitul anilor '80 ar putea să pară unul idilic, în fapt este vorba despre o imagine deformată, în condițiile în care numai 9% din absolvenții de liceu aveau acces la un loc în instituțiile de învățământ superior și la sprijinul statului (burse, cămine, facilități de transport, tabere studențești, cluburi studențești etc.) pentru a finaliza studiile. În momentul în care Revoluția din Decembrie 1989 a deschis calea masificării învățământului superior – care a îmbrăcat

diferite forme, de la apariția instituțiilor private de învățământ superior și a locurilor cu taxă în universitățile private, la creșterea numărului de specializări și programe de învățământ –, politicile educaționale privind accesul și echitatea aplicate în anii anteriori pentru un număr mic de studenți nu au putut fi extinse, ceea ce a condus la instalarea unor decalaje graduale, confirmate de o serie de rapoarte naționale și internaționale. Astfel, un studiu efectuat de Banca Mondială și Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului (2008) arată că numai 3,7% dintre tinerii cuprinși între 25-29 de ani din mediul rural au absolvit o instituție de învățământ superior, în timp ce, în mediul urban, acest procent se ridică la 27,2%¹. De asemenea, același studiu arată că instrumentele de susținere financiară a studenților din instituțiile de învățământ superior (locuri finanțate de la buget, burse, locuri de cazare în cămine, facilități de transport etc.) sunt concepute pe baza unei filosofii care datează din anii '60-'70, respectiv pe bază de competiție, ceea ce face ca cele mai mari resurse să fie îndreptate către copiii care provin din cele mai bogate familii, și nu din medii dezavantajate. Fără a contesta principiul competiției, autorii consideră că este necesar să se investigheze în ce măsură aceste instrumente mai pot fi utilizate astăzi, într-o societate în care discrepanțele dintre tinerii proveniți din mediile dezavantajate și cei proveniți din familii cu un statut social ridicat sunt atât de mari.

Studiul de față este primul dintr-o serie mai largă realizată în cadrul Proiectului POSDRU nr. 41506: „Instrumente și mecanisme de creștere și facilitare a accesului la învățământul superior bazate pe dezvoltarea parteneriatelor orizontale și verticale între instituții de învățământ, structuri centrale și locale ale sistemului educațional și actorii sociali/sectoriali” și care se derulează în perioada 2009-2012. Obiectivul general al proiectului este acela de a vedea în ce măsură sistemul de învățământ din România este capabil să funcționeze ca un element cheie al progresului și dezvoltării socio-economice durabile, prin asigurarea, în condiții de echitate, a accesului la programe de învățământ superior a copiilor proveniți din toate mediile sociale. În una dintre primele faze ale proiectului, ne-am propus să realizăm o anchetă sociologică pe bază de chestionar, având următoarele **obiective specifice**:

---

¹ Datele corespund anului 2006.

1. Cunoașterea modului în care se raportează la învățământ elevii de liceu și studenții din anul I universitar;
2. Cunoașterea factorilor care îi determină pe elevii de liceu să abandoneze școala;
3. Cunoașterea factorilor care duc la decizia elevului de liceu să-și continue studiile la nivel universitar;
4. Cunoașterea factorilor care îi determină pe studenții din anul I universitar să abandoneze studiile;
5. Cunoașterea factorilor care îi determină pe studenții din anul I universitar să intenționeze să continue, după absolvirea facultății, studiile universitare de masterat;
6. Cunoașterea modului în care evoluează în timp intenția de abandon, respectiv intenția de continuare a studiilor, de la prima clasă de liceu până la primul an de facultate.

Cercetarea s-a realizat în perioada aprilie-mai 2010 pe baza unei metodologii descrise în capitolul următor, cu ajutorul cadrelor didactice, personalului de specialitate, a studenților din cadrul SNSPA (Anexa A) și a instituțiilor partenere (Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior și a Cercetării Științifice Universitare – UEFISCSU; Universitatea Politehnica din București; Universitatea din București). Atât în perioada de planificare a cercetării, cât și în timpul derulării acesteia, am beneficiat de sprijinul Institutului Național de Statistică al României, al Ministerului Educației, Cercetării și Sportului și al Inspectoratelor Școlare. De asemenea, dorim să adresăm și pe această cale mulțumiri universităților, liceelor, studenților și elevilor care au făcut parte din eșantion și care au contribuit la realizarea acestei cercetări (Anexele B și C). Chestionarele aplicate în cadrul cercetării se regăsesc, de asemenea, în Anexele D și E.

Studiul este disponibil integral pe pagina de internet a Facultății de Comunicare și Relații Publice din cadrul SNSPA, la secțiunea „Proiecte în derulare”.

2. Metodologie

2.1. Construirea chestionarelor

Pentru atingerea obiectivelor generale de cercetare am realizat o anchetă sociologică pe bază de chestionar în rândul elevilor de liceu și al studenților din anul I universitar din cadrul universităților de stat. Cercetarea a avut astfel două componente (una la nivel liceal și alta la nivel universitar) și a fost realizată pe baza a două instrumente de cercetare (chestionare) și două eșantioane. Pentru atingerea obiectivelor cercetării, chestionarele au avut întrebări comune, fapt ce permite compararea răspunsurilor elevilor de liceu cu cele ale studenților din primul an de studii.

Pentru a măsura prezența valorilor materialiste în rândul elevilor și al studenților, chestionarul a cuprins scala de orientare către valorile materialiste² elaborată de Marsha L. Richins și Scott Dawson (1992). Conform autorilor, scala are trei componente: orientarea către dobândirea de bunuri (*acquisition centrality*) (pe care o notăm cu VOMSC), rolul dobândirii bunurilor în căutarea fericirii (*the role of acquisitions in the pursuit of happiness*) (VOMSH), rolul posedării de bunuri în definirea succesului (*the role of possessions in defining success*) (VOMSS). Scoruri ridicate la această scală indică „dorința de a avea un venit ridicat, accentul pus pe securitatea financiară și mai puțin pe relațiile interpersonale, comportamente mai puțin orientate către simplitate voluntară și un grad mai scăzut de satisfacție al respondenților în ceea ce privește viața lor” (Richins și Dawson, 1992).

Pretestarea chestionarelor a fost realizată pe respondenți care fac parte din populația investigată. Chestionarul adresat elevilor de liceu a fost pretestat în cadrul a două clase de a IX-a și a două clase de a XII-a din două licee (n=80), unul cu filieră teoretică, iar celălalt cu filieră tehnologică. Chestionarul adresat studenților a fost pretestat pe trei grupe de studenți din anul I din două universități, prima din domeniul științelor ingineresti, a doua din domeniul științelor sociale și politice (n=84). În urma pretestării chestionarului, ne-am calibrat instrumentul de cercetare, inclusiv la nivelul scalei valorilor materialiste. Analiza factorială a determinat eliminarea a doi

---

² *Values-oriented materialism scale.*

itemi care nu se grupau cu ceilalți itemi în cei trei factori prezentați de autorii scalei. Fidelitatea de măsurare a scalei s-a dovedit a fi ridicată, atât în cadrul chestionarului dedicat elevilor de liceu ($\alpha=0,79$, $n=76$), cât și al chestionarului dedicat studenților din anul I ($\alpha=0,74$, $n=72$).

2.2. Eșantionarea

Populațiile investigate au fost toți elevii de liceu, respectiv toți studenții din anul I de la studiile universitare de licență din cadrul universităților de stat, învățământ de zi.

Eșantionul elevilor de liceu a fost probabilist, multistadial, stratificat, cu extragere cluster (a claselor de liceu) în ultimul stadiu de eșantionare. Ținând cont de obiectivele cercetării, în primul stadiu am stratificat județele României în patru straturi în funcție de rata de abandon în rândul elevilor de liceu pentru anul școlar 2008-2009³. Straturile au cuprins județe cu rata de abandon în rândul elevilor de liceu peste 3% (10 județe), între 2,5 și 3% (9 județe), între 2% și 2,5% (13 județe), respectiv sub 2% (9 județe). La acestea se adaugă orașul București. Pentru gruparea claselor de liceu, am extras aleatoriu⁴ din straturile 1, 2 și 4 câte patru județe, iar din stratul 3 (care are mai multe județe – 13) am extras cinci județe. În funcție de mărimea straturilor și de mărimea județelor (raportat la grupul de județe selectat în fiecare strat) am extras aleatoriu din fiecare județ clasele care au făcut parte din eșantion. Au fost extrase 124 de clase, cu intenția de a avea în eșantionul final aproximativ 2.500 de elevi⁵.

---

³ Pe baza datelor oferite de Institutul Național de Statistică al României.

⁴ În cadrul întregii eșantionări extragerea aleatoare a fost realizată cu ajutorul site-ului www.random.org.

⁵ În urma calculelor, a rezultat că mărimea medie a clasei de liceu a fost pentru anul școlar 2009-2010 de 25,97 elevi. La învățământul liceal de zi mărimea medie a clasei a luat o valoare maximă de 27,5 elevi pentru clasele de a X-a și o valoare minimă de 24,3 elevi pentru clasele de a XII-a. O diferență mai ridicată a existat la învățământul seral între media pentru clasele de-a XI-a (30,5) și media pentru clasele de-a XIV-a (23,4). O diferență ridicată față de medie a putut fi întâlnită și în rândurile claselor de la școala de arte și meserii (SAM) – 21,1. La nivelul județelor, clasele cu cei mai puțini elevi s-au înregistrat în județele Harghita (24) și Covasna (24,2), iar cele cu cei mai mulți elevi în județele Ilfov (27,6) și Giurgiu (27,8). Ținând cont de mărimea clasei, de rezultatele pre-

Cadrul de eşantionare al elevilor de liceu l-a constituit o bază de date oferită de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, care conținea toate liceele din fiecare județ (inclusiv București), numele și adresa liceului, respectiv câte clase și câți elevi sunt în fiecare an de studiu (la formele de învățământ de zi, seral, școala de arte și meserii, respectiv anul de completare).

Eșantionul studenților din anul I de la studiile universitare de licență a cuprins numai studenți de la universitățile de stat. Acest lucru s-a datorat faptului că am beneficiat de la Ministerul Educației și Cercetării doar de informații cu privire la structura organizatorică și numărul de studenți de la universitățile de stat. Neavând același cadru de eşantionare, cercetarea nu a putut fi realizată și la nivelul universităților private.

Eșantionul studenților a fost probabilist, bistadial, stratificat, cu extragere cluster (a grupelor de studenți) în ultimul stadiu de eşantionare. În primul stadiu, am împărțit universitățile de stat în trei straturi în funcție de mărimea universității (măsurată prin numărul de studenți din primul an de studiu, învățământ de zi). Din primul strat au făcut parte universitățile cu peste 1.500 de studenți (15 universități⁶), din al doilea strat au făcut parte universitățile cu un număr cuprins între 500 și 1.500 de studenți (17 universități⁷), iar din ultimul strat au făcut parte universitățile cu mai puțin de 500 de studenți (17 universități⁸). Pentru gruparea clusterelor, am extras aleatoriu din primul strat zece universități, din al doilea strat patru universități, iar din ultimul strat o universitate. În alegerea numărului de grupe din universitățile din primul strat, am luat în considerare din nou mărimea universității, fapt ce a determinat, de exemplu, ca zece grupe din eşantion să

---

testării și de rezultatele unei cercetări pe care am realizat-o în anul 2007 (vezi Ivan, Pricopie și Frunzaru, 2008), am considerat că numărul mediu de elevi care vor fi prezenți și vor răspunde la întrebările din chestionar va fi de aproximativ 20.

⁶ Din acest strat au făcut parte marile universități din România: Babeș-Bolyai din Cluj, Universitatea Politehnică din București, Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași, Universitatea București, Universitatea Ovidius din Constanța etc.

⁷ Din acest grup de universități au făcut parte: Universitatea din Galați, Universitatea din Ploiești, Universitatea din Târgoviște, Universitatea din Bacău etc.

⁸ Din acest grup de universități au făcut parte: USAMV Timișoara, Universitatea Politehnică din Timișoara, Universitatea de Medicină și Farmacie din București, Universitatea din Reșița etc.

fie din Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj⁹. Extragerea aleatoare a secției din care să facă parte grupa de studenți din eșantion a fost realizată pe baza *Hotărârii Guvernului României nr. 749/2009 pentru aprobarea Nomenclatorului domeniilor, a structurilor instituțiilor de învățământ superior și a specializărilor/programelor de studii universitare de licență acreditate sau autorizate să funcționeze provizoriu organizate de acestea*. Pentru alegerea unei grupe de studenți am extras aleatoriu facultatea, apoi domeniul de licență, iar în final specializarea. Dacă în cadrul respectivei specializări existau mai multe grupe, operatorul de teren a ales aleatoriu o grupă de studenți.

Trebuie menționat că cele două eșantioane sunt reprezentative la nivelul populațiilor prezente, elevii/studenții care nu au fost la ore neavând șansa să facă parte din eșantion. Chestionarele au fost administrate colectiv, în cadrul orelor la liceu sau al seminariilor la facultate de către operatori de teren.

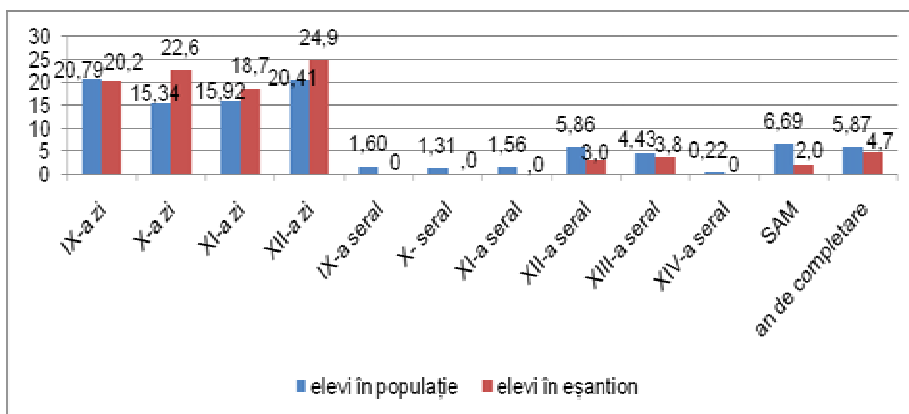
⁹ Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj a avut în anul universitar 2009-2010 6.852 de studenți în anul I, învățământ de zi. A doua universitate ca mărime a fost Universitatea Politehnică din București, cu 3.857 de studenți (Anexa C).

3. Rezultatele cercetării. Elevii de liceu

3.1. Elevii de liceu – structura eșantionului

Majoritatea elevilor de liceu din eșantion au fost de sex feminin (54,8%) de la forma de învățământ de zi. Selecția aleatoare a claselor a făcut ca anumite clase de la forma de învățământ seral cu o pondere mică în populație (clasele a IX-a, a X-a, XI-a, XIV-a și a XV-a) să nu facă parte din eșantion. De asemenea, faptul că din eșantion au făcut parte doar cei prezenți la ore în timpul administrării chestionarului a făcut ca procentul de elevi de la învățământul de zi din eșantion să fie mai mare decât cel din populație, iar procentul de elevi de la clasele de seral/SAM să fie mai mic decât cel din populație (Figura 1)¹⁰.

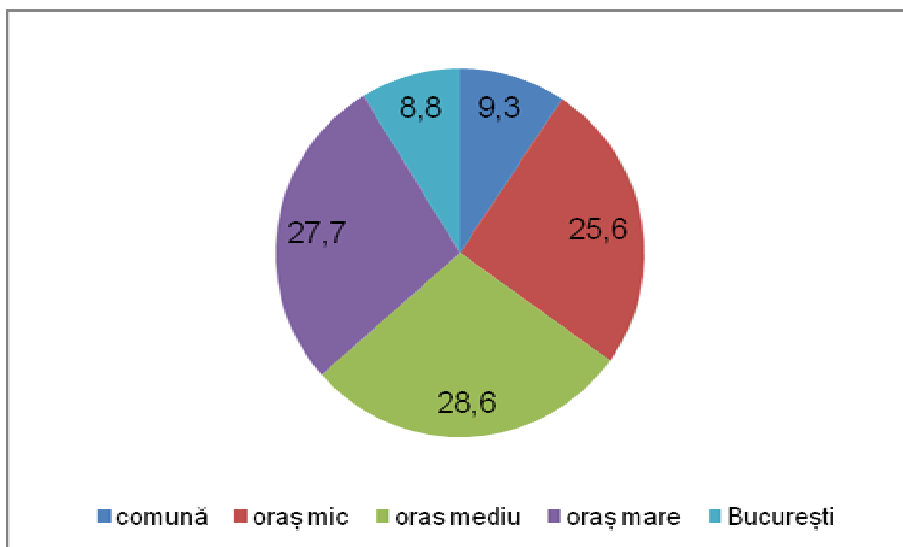
Figura 1. Distribuția elevilor în populație și în eșantion pe clase (%)

Elevii din eșantion frecventează în primul rând licee din orașe medii (între 20.000 și 100.000 de locuitori), urmate de cele din orașele mari (peste 100.000 de locuitori, exceptând Bucureștiul) și din orașele mici (sub 20.000 de locuitori) (Figura 2).

¹⁰ Operatorii de teren au sesizat un grad mai ridicat de absenteism la ore la forma de învățământ seral comparativ cu forma de învățământ de zi.

Figura 2. Distribuția elevilor în eșantion în funcție de tipul de localitate unde se află liceul (%)

Din punct de vedere etnic, elevii de minoritate maghiară și elevii de etnie rromă sunt prezenți în eșantion în procent de 4,4%, respectiv 1% (Figura 3), iar din punct de vedere al religiei, alături de ortodocși, respondenții s-au declarat în primul rând romano-catolici și neo-protestanți (Figura 4).

Figura 3. Distribuția elevilor în eșantion în funcție de etnie (%)

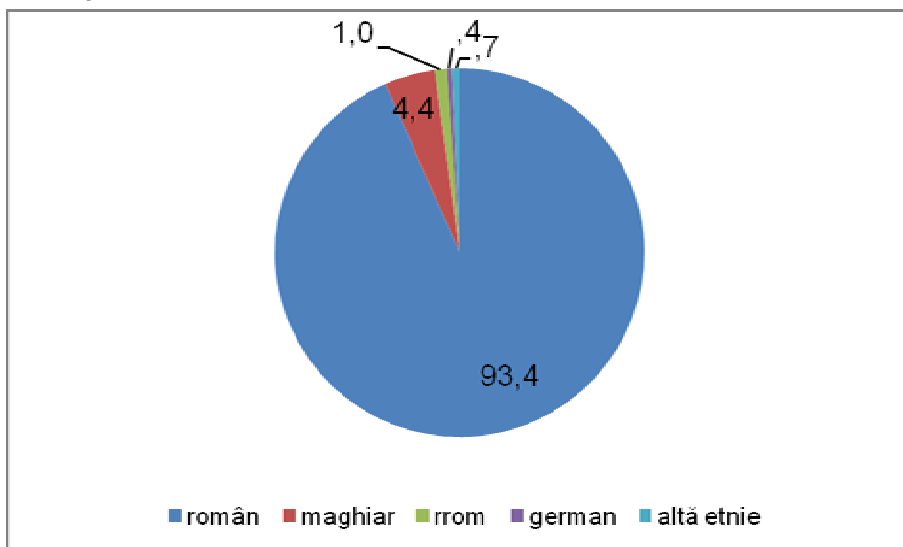
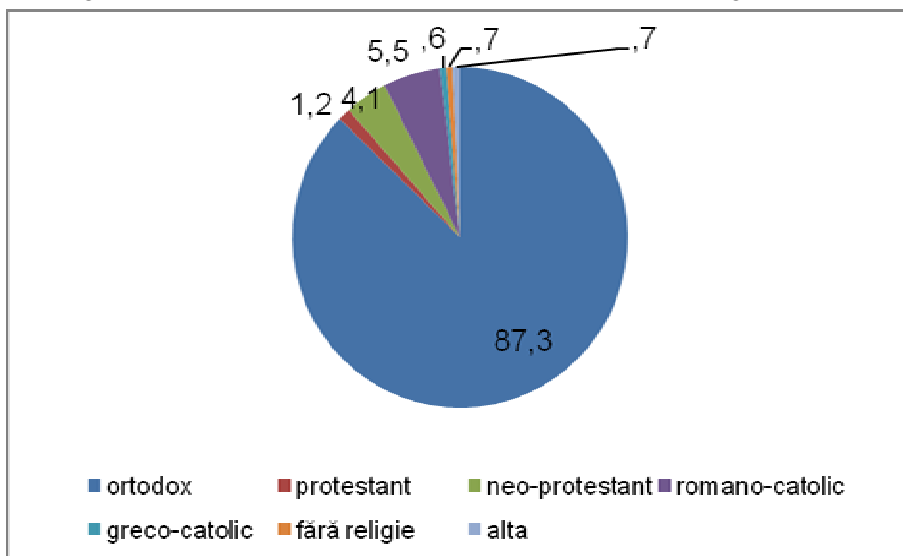

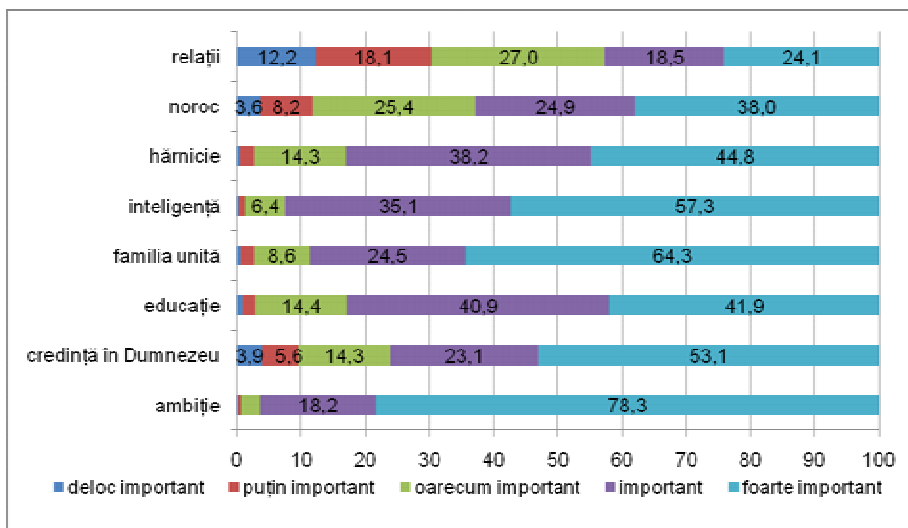
Figura 4. Distribuția elevilor în eșantion în funcție de religie (%)

3.2. Atitudinea elevilor față de școală

Majoritatea elevilor de liceu consideră că pentru a reuși în viață este foarte important ca o persoană să aibă ambiție, să aibă familia unită, inteligență și credință în Dumnezeu (Figura 5). Doar 41,9% dintre elevi au zis că este foarte importantă educația, însă, dacă însumăm acest procent cu cel al respondenților care consideră educația ca fiind importantă, atunci peste 80% dintre elevii de liceu din România acordă importanță școlii. Aceste rezultate arată că respondenții acordă mai multă importanță unor calități personale și mai puțin norocului sau relațiilor („pilelor”). Răspunsurile elevilor la varianta de răspuns deschisă („Altceva. Ce?”) confirmă importanța acordată acestor calități ale personalității umane. Mulți dintre ei au afirmat că pentru a reuși în viață o persoană trebuie să aibă „curaj”, „dăruire”, „determinare”, „îndrăzneală” sau „încredere în sine”. Pe de altă parte, unii dintre elevi au afirmat că succesul în viață este condiționat de prezența banilor sau a unui corp frumos („90-60-90”, cum afirma un elev).

Figura 5. Pentru a reuși în viață, cât de important este ca o persoană să aibă:

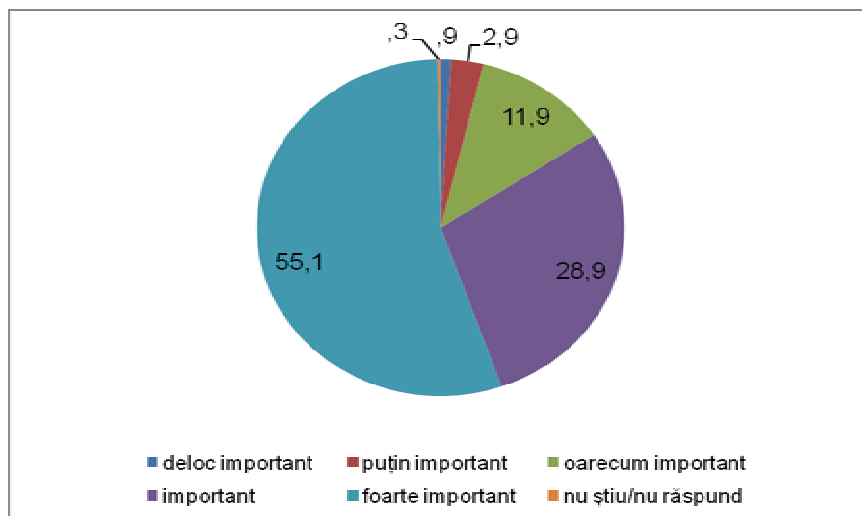

Elevii consideră într-un procent ridicat (84%) că este important și foarte important ca o persoană să urmeze o facultate pentru a avea succes în viață (Figura 6). Fetele consideră într-o mai mare măsură decât băieții că este importantă absolvirea facultății ($p=.195$, $p<.01$, $n=2519$). Acest lucru are loc numai pentru elevii care în anul școlar precedent au obținut o medie generală peste 7. O posibilă explicație este aceea că elevele care au rezultate școlare mai bune sunt mai conștiente de importanța absolvirii unei facultăți decât elevele cu rezultate școlare mai puțin bune. Acest lucru corespunde situației din România, unde rata de ocupare în rândul femeilor este similară cu cea în rândul bărbaților pentru persoane cu studii superioare, dar diferența dintre cele două sexe este ridicată pentru restul populației¹¹.

¹¹ Conform Institutului Național de Statistică, în România, în cadrul populației cu studii superioare, decalajul dintre rata ocupării în rândul femeilor și rata ocupării în rândul bărbaților a fost în anul 2006 de 2,5% în favoarea bărbaților. Această diferență a fost de peste 10% pentru restul populației.

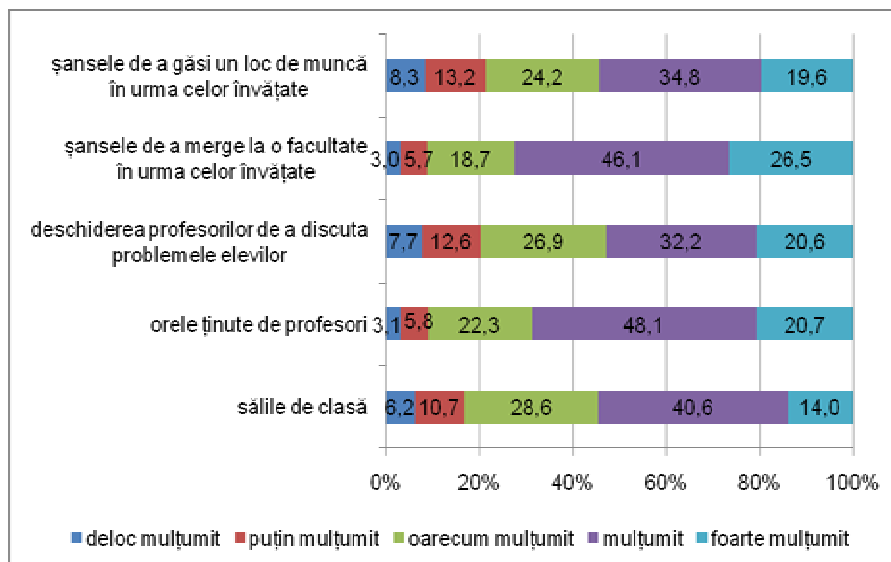

Figura 6. Pentru a reuși în viață, crezi că este important să urmezi o facultate?

Majoritatea elevilor s-au declarat în general mulțumiți și foarte mulțumiți de orele ținute de profesori, de deschiderea cadrelor didactice de a discuta problemele elevilor, respectiv de sălile de clasă (Figura 7).

Figura 7. Gândește-te la liceul unde înveți, cât de mulțumit ești de [...]

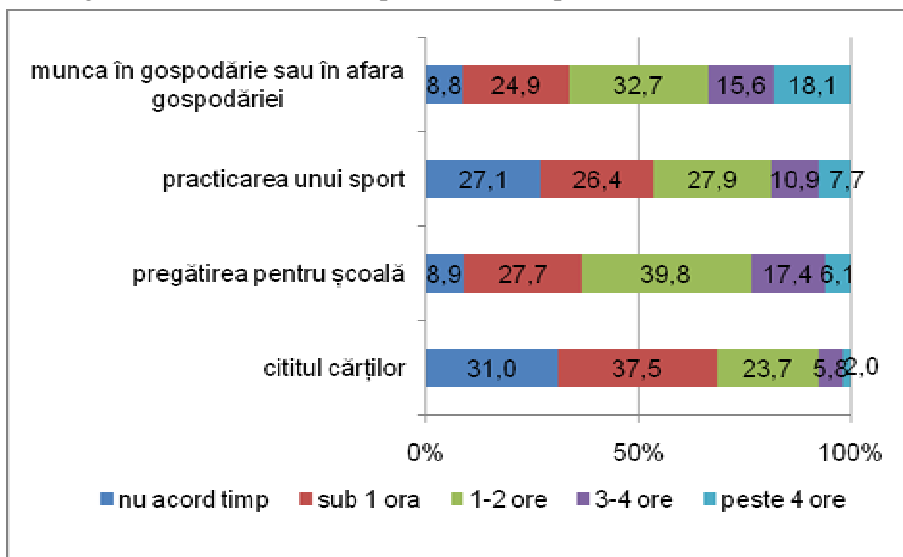
O posibilă explicație pentru gradul mai scăzut de satisfacție în ceea ce privește șansele de a găsi un loc de muncă în urma celor învățate poate fi explicat nu doar prin nemulțumirea elevilor față de caracterul aplicat al lucrurilor învățate în liceu, cât și prin șansa mai mică de a găsi un loc de muncă imediat după absolvirea liceului.

Elevii de liceu care sunt mulțumiți de șansele de a merge la facultate în urma celor învățate au rezultate școlare mai bune ($r=.206$, $p<.01$, $n=2553$). Prin urmare, gradul lor de satisfacție față de acest aspect corespunde șanselor reale mai ridicate de a continua studiile la nivel universitar.

3.3. Pregătirea elevilor pentru școală

Aproape o treime dintre elevii de liceu nu citesc cărți (31%), iar 37,5% dedică mai puțin de o oră pe zi cititului cărților (Figura 8). Chiar dacă pregătirii pentru școală i se acordă mai mult timp decât cititului cărților, totuși unul din trei elevi nu acordă timp sau acordă sub o oră pe zi acestei activități. Așa cum era de așteptat, elevii au note cu atât mai mari, cu cât dedică mai mult timp cititului cărților ($\rho=.262$, $p<.01$, $n=2520$) sau pregătirii pentru școală ($\rho=.343$, $p<.01$, $n=2516$).

Figura 8. De obicei, cât timp dedici zilnic pentru [...]?

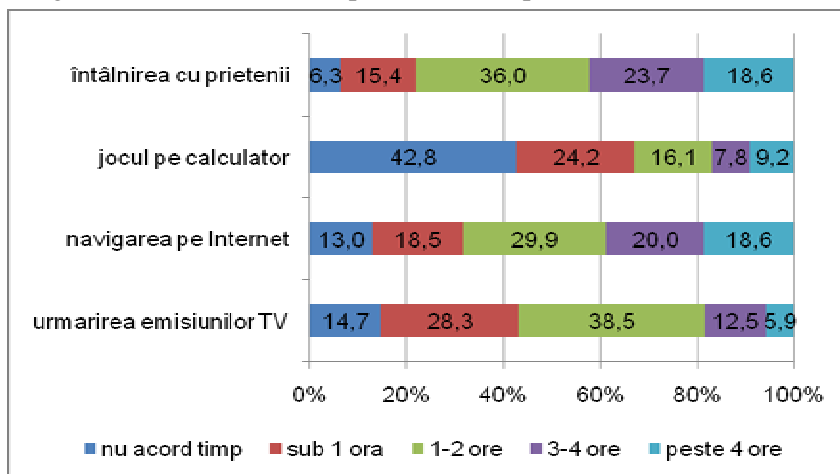

Mai mult de jumătate dintre elevi nu practică sport în afara orelor de sport de la școală sau acordă sportului mai puțin de o oră pe zi. Există o corelație negativă scăzută între timpul dedicat practicării unui sport și timpul dedicat pregătirii temelor ($\rho = -.105$, $p < .01$, $n = 2525$), prin urmare un motiv pentru timpul limitat dedicat sportului este dat de timpul dedicat pregătirii pentru școală. Apartenența la gen este un alt factor care influențează timpul dedicat practicării unui sport, elevele de liceu dedicând sportului în afara orelor de la școală mai puțin timp decât elevii de liceu ($\rho = -.453$, $p < .01$, $n = 2395$). Această diferență de gen este datorată în primul rând faptului că băieții sunt mai orientați să facă sport decât fetele, iar apoi faptului că fetele acordă mai mult timp pregătirii pentru școală ($\rho = .318$, $p < .01$, $n = 2396$). Faptul că fetele sunt mai silitoare decât băieții rezultă și din notele mai mari pe care ele le au la școală ($\rho = .319$, $p < .01$, $n = 2426$).

Aproximativ unul din trei elevi muncesc peste trei ore în gospodărie sau în afara gospodăriei pentru ajutarea familiei. Cu cât elevii muncesc mai mult în gospodărie, cu atât au note mai mici ($\rho = -.152$, $p < .01$, $n = 2549$) și familia are venituri mai mici ($\rho = -.148$, $p < .01$, $n = 2482$). Există de asemenea o corelație negativă între mărimea localității unde se află liceul din care provine elevul și timpul acordat muncii pentru ajutarea familiei ($\rho = -.155$, $p < .01$, $n = 2591$). De exemplu, 29,7% dintre elevii care învață în mediul rural muncesc peste patru ore pe zi pentru a-și ajuta familia, pe când doar 21,2% dintre elevii din orașele mici dedică atât de mult timp acestor activități, 18,5% din orașele medii, 12% din orașele mari și 14% din București.

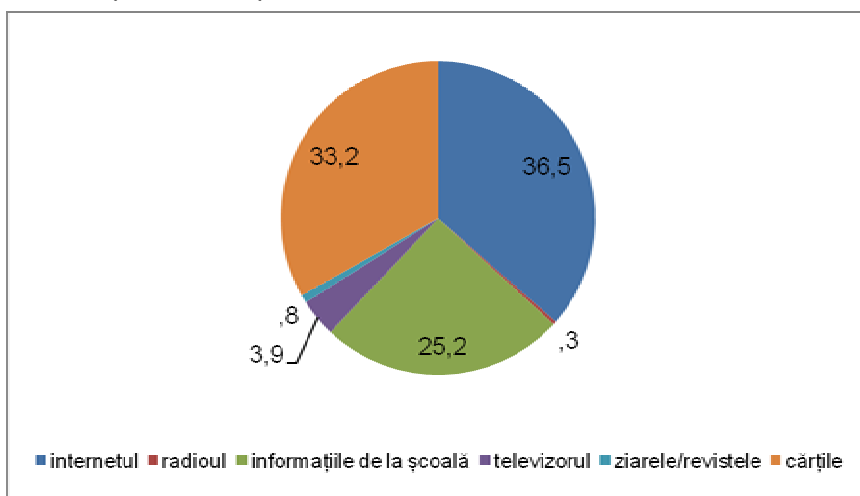
Navigarea pe internet (nu pentru jocuri pe calculator) este o activitate care ocupă mai mult timp decât urmărirea emisiunilor TV (Figura 9). Foarte mulți dintre elevi (42,8%) nu se joacă pe calculator; totuși, 17% dintre ei au astfel de activități mai mult de trei ore pe zi. Navigatul pe internet este concurat doar de către petrecerea timpului cu prietenii, aspect care corespunde faptului că adolescenții dedică mult timp și energie grupului de egali.

Figura 9. De obicei, cât timp dedici zilnic pentru [...]?

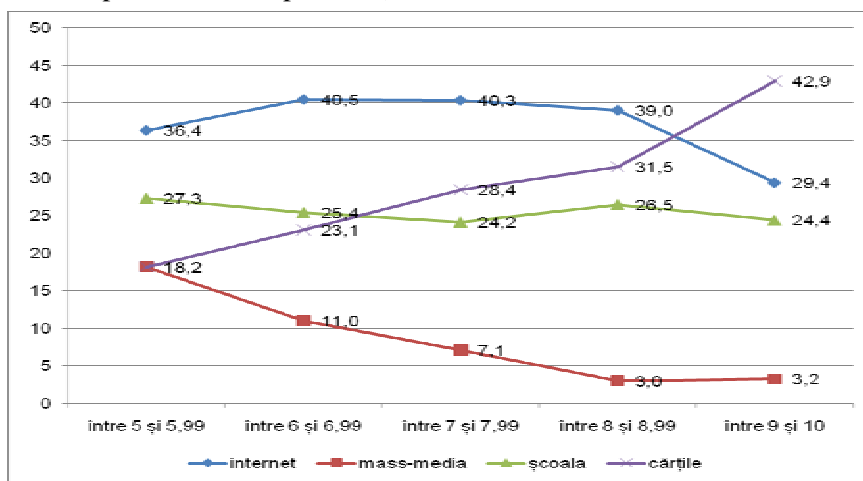
Faptul că elevii își petrec mai mult timp navigând pe internet și mai puțin pentru pregătirea pentru școală pune problema concurenței pe care internetul o face școlii în ceea ce privește informarea și construirea culturii generale. Întrebați care este sursa de informații cea mai utilă pentru construirea culturii generale, elevii de liceu au ales în primul rând internetul (36,5%), apoi cărțile (33,2%), informațiile de la școală (25,2%) și, în mică măsură, televizorul, ziarele/revistele și radioul (Figura 10).

Figura 10. Pentru a avea cultură generală, care dintre următoarele surse de informații considerați că este cea mai utilă?

Există o relație semnificativă între mediile obținute în anul școlar precedent (2008-2009) și opinia elevilor cu privire la sursele de informații considerate utile pentru formarea culturii generale ($\chi^2=87,997$, $df=12$, $n=2384$, $p<.01$). Cu cât elevii au note mai mari, cu atât consideră cărțile mai utile pentru dobândirea culturii generale, iar mass-media (televizorul, radioul, ziarele/revistele), mai puțin utile (Figura 11). De asemenea, elevii cu note între 9 și 10 consideră internetul mai puțin util decât ceilalți elevi. Nu există diferențe semnificative în funcție de note în ceea ce privește utilitatea informațiilor de la școală pentru dobândirea culturii generale.

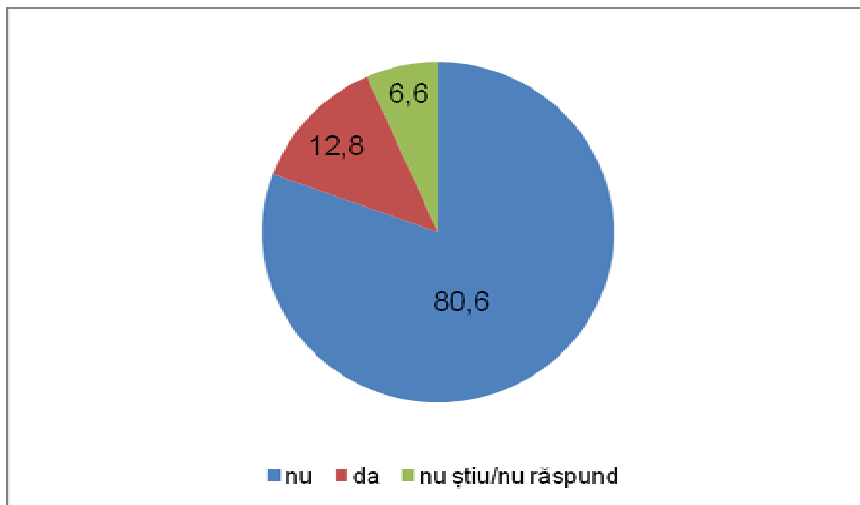
Figura 11. Relația dintre media obținută în anul școlar precedent (pe orizontală) și opinia cu privire la sursele utile pentru dobândirea culturii generale (pe verticală, în procente)

3.4. Riscul de abandon în rândul elevilor

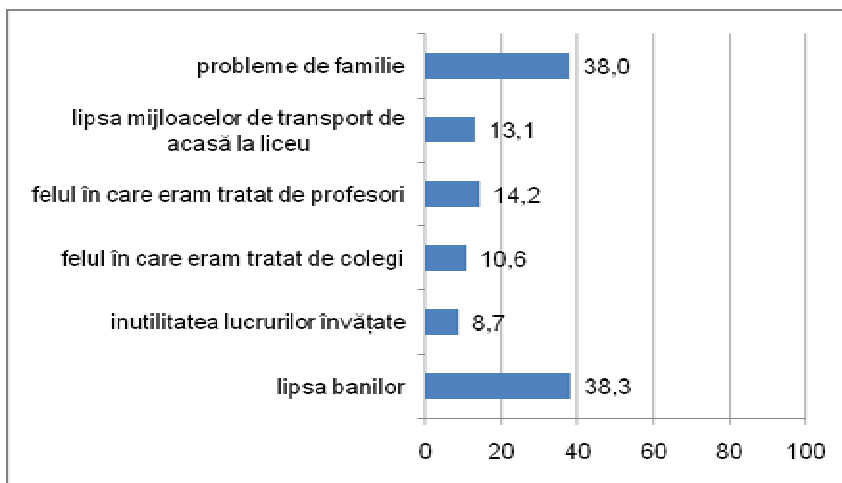
Conform răspunsurilor elevilor, 12,8% dintre ei au fost în situația de a renunța la școală (Figura 12). Faptul că la întrebarea: „Ai fost vreodată în situația de a renunța la școală în timpul liceului?”, 6,6% au ales varianta de răspuns „nu știu/nu răspund”, iar unii dintre aceștia au răspuns (deși nu trebuia) la întrebarea următoare (filtrată) referitoare la motivele pentru care au fost în situația de abandon poate fi un indicator pentru un procent de elevi cu risc de abandon mai mare decât cel declarat.

Figura 12. Ai fost vreodată în situația de a renunța la școală în timpul liceului?

Motivele principale pentru care elevii consideră că au fost în situația de a renunța la școală în timpul liceului sunt lipsa banilor (38,3%) și problemele de familie (38%) (Figura 13). Așa cum era de așteptat, cu cât veniturile familiei sunt mai mari, cu atât mai puțin lipsa banilor stă la baza riscului de a abandona școala ($\rho = -.311$, $p < .01$, $n = 285$).

Figura 13. Care au fost motivele care te-au determinat să renunți la școală în timpul liceului?

Faptul că unul sau ambii părinți sunt plecați în străinătate nu este un factor care să-i determine pe elevi în mod semnificativ să renunțe la școală în timpul liceului ($\phi=.001$, $p<.990$, $n=300$). Mai mult, nu există o corelație semnificativă între media obținută în anul școlar precedent și faptul că elevii au cel puțin unul dintre părinți plecați în străinătate ($\rho=-.024$, $p=.221$, $n=2568$). Prin urmare, faptul că cel puțin unul dintre părinți lucrează în străinătate nu influențează performanța școlară și nici riscul de abandon.

În ceea ce privește lipsa mijloacelor de transport de acasă la liceu, trebuie subliniat că această situație nu este asociată cu prezența unor venituri scăzute ale familiei ($\rho=.074$, $p=.213$, $n=283$), ci cu timpul necesar pentru a ajunge la școală (măsurat în minute) ($r=.269$, $p<.01$, $n=276$). Acest lucru arată că nu lipsesc resursele financiare necesare pentru a plăti biletul (abonamentul) pentru un mijloc de transport, ci chiar lipsa mijloacelor de transport sau distanța mare dintre locuință și liceu sunt posibile surse ale abandonului școlar.

Elevii care consideră că inutilitatea lucrurilor învățate a fost un motiv pentru a se afla în situația de a abandona școala nu sunt satisfăcuți de șansa de a merge la facultate ($\rho=-.131$, $p<.05$, $n=293$), respectiv de șansa de a-și găsi un loc de muncă în urma celor învățate în școală ($\rho=-.119$, $p<.05$, $n=299$). Comparativ cu ceilalți elevi, elevii aflați în risc de abandon din cauza inutilității lucrurilor învățate nu au performanțe școlare diferite.

Unii elevi se află în risc de abandon din cauza dificultății de a se integra în comunitatea școlară. Unii dintre ei au avut probleme legate atât de modul în care au fost tratați de profesori, cât și de modul în care au fost tratați de colegi ($\phi=.279$, $p<.01$, $n=300$). Elevii care au considerat că s-au aflat în situația de abandon din cauza modului în care au fost tratați de profesori au arătat un grad mai ridicat de insatisfacție față de deschiderea profesorilor de a discuta problemele elevilor ($\rho=-.179$, $p<.01$, $n=295$). Poate este surprinzător faptul că elevii care și-au manifestat nemulțumirea cu privire la deschiderea profesorilor de a discuta problemele lor provin din familii cu un nivel de educație mai ridicat (corelația cu nivelul de educație al tatălui: $\rho=-.129$, $p<.01$, $n=2331$; corelația cu nivelul de educație al mamei: $\rho=-.132$, $p<.01$, $n=2418$). O posibilă explicație este aceea că elevii ai căror părinți au un nivel de educație mai ridicat au și așteptări mai ridicate în ceea ce privește relația profesor-elev.

Pe lângă aceste motive de abandon prestabilite în cadrul chestionarului, la răspunsul deschis, elevii au afirmat că alți factori care au dus la situația de abandon sunt: vor să se căsătorească (unii s-au căsătorit deja), nu au timp deoarece lucrează sau au avut unele probleme de sănătate. Dar motivul cel mai frecvent invocat a fost acela că s-au plictisit, „nu mai au chef de școală”.

Care sunt factorii socio-demografici care determină riscul abandonului? Vom lua în calcul: mărimea localității unde se află liceul (rural/urban), nivelul de educație al părinților, veniturile familiei, sexul elevului, timpul necesar ca elevul să ajungă de acasă la școală, dar și prezența valorilor materialiste, respectiv dacă părinții își încurajează copiii să obțină rezultate bune la școală.

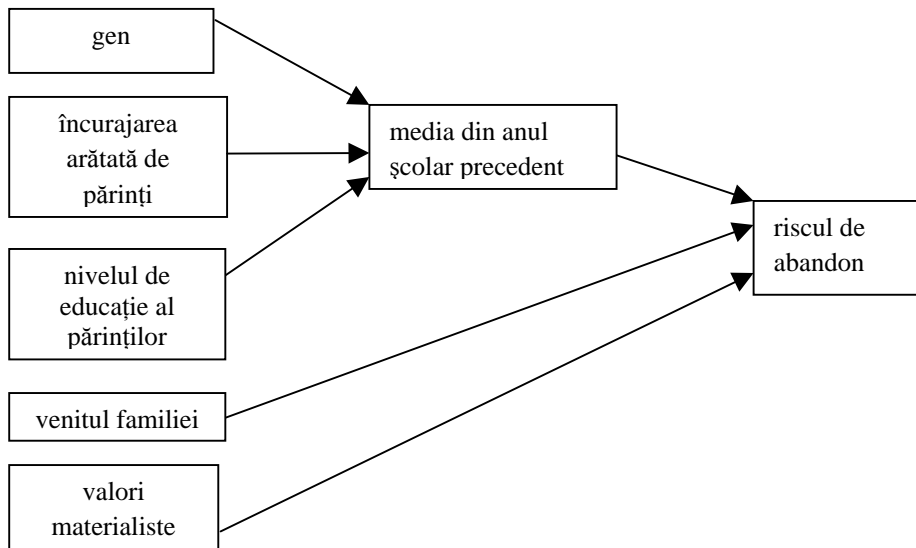
Există corelații ridicate între, pe de o parte, „gen”, „venitul familiei”, „nivelul de educație al părinților”, „gradul în care părinții își încurajează copiii să obțină rezultate școlare bune”, prezența valorilor materialiste pe subscala VOMSS și „riscul abandonului”, pe de altă parte. Aceste corelații permit construirea unui model cauzal care să prezică abandonul școlar prin intermediul regresiei logistice¹². Introducerea acestor variabile în ecuația de regresie arată că ele prezic abandonul școlar într-o măsură semnificativă. Însă, dacă alături de acești predictorii introducem și variabila „media din anul școlar precedent”, variabilele „gen”, „nivelul de educație al părinților” și „încurajarea arătată de părinți” nu mai prezic semnificativ riscul de abandon. Plecând de la aceste date, putem construi un model explicativ în care variabila „media din anul școlar precedent” să fie o variabilă mediatore (Figura 14).

---

¹² Pentru mai multe detalii cu privire la construirea ecuațiilor de regresie, vezi Pricopie, Frunzaru, Corbu și Ivan (2010).

Figura 14. Model explicativ pentru riscul de abandon în rândul elevilor

Acest model arată că fetele sunt mai puțin supuse riscului abandonului școlar, pentru că au note mai bune la școală. Dacă părinții au un nivel de educație ridicat și își încurajează mai mult copiii să aibă rezultate școlare bune, aceștia au note mai mari și, indirect, sunt mai puțin supuși riscului abandonului. Venitul familiei și prezența valorilor materialiste, care subliniază rolul posesiei de bunuri în definirea succesului (VOMSS), prezic direct abandonul. Cu cât veniturile familiei sunt mai ridicate, cu atât riscul abandonului este mai scăzut, iar cu cât sunt mai prezente valorile materialiste pe dimensiunea VOMSS, cu atât riscul abandonului este mai ridicat.

Marsha L. Richins și Scott Dawson¹³ afirmă că persoanele orientate după VOMSS „tind să evalueze succesul lor și pe al celorlalți după numărul și calitatea bunurilor acumulate”. De exemplu, aceste persoane sunt în mare măsură de acord cu afirmația: „Îmi admir pe oamenii care au mașini, haine și case scumpe”. Prin urmare, persoanele care împărtășesc aceste valori sunt mai mult supuse riscului abandonului. Valorile materialiste specifice dimensiunii VOMSS sunt mai prezente în rândul băieților ($\rho = -.147$, $p < .01$, $n = 2394$) și al elevilor cu note mai mici ($\rho = -.248$, $p < .01$, $n = 2521$).

¹³ Richins și Dawson (1992).

În funcție de mărimea localității, poate surprinzător, elevii din liceele din comune au un risc de abandon similar elevilor din liceele bucureștene (Tabelul 1). O explicație a acestui fapt este aceea că elevii din București și din mediul rural au note mai scăzute decât elevii din celelalte orașe și, conform modelului cauzal cu privire la abandonul școlar, media notelor este o variabilă mediatoare predictivă. Trebuie menționat faptul că, în liceele din mediul rural, fetele au reprezentat 61,9% din eșantion, iar în mediul urban, doar 54,2%. Această diferență de procente poate fi explicată logic fie prin existența unei diferențe între eșantion și populație (mai multe fete în eșantionul din mediul rural decât în populația rurală), fie prin prezența reală mai scăzută a băieților în liceele din mediul rural. În prima situație, ținând cont de faptul că fetele sunt mai puțin supuse riscului abandonului școlar, procentul din mediul rural care a fost vreodată în situația de a renunța la școală în timpul liceului este mai ridicat decât datele prezentate în Tabelul 1.

Tabelul 1. Riscul de abandon în funcție de mărimea localității unde se află liceul

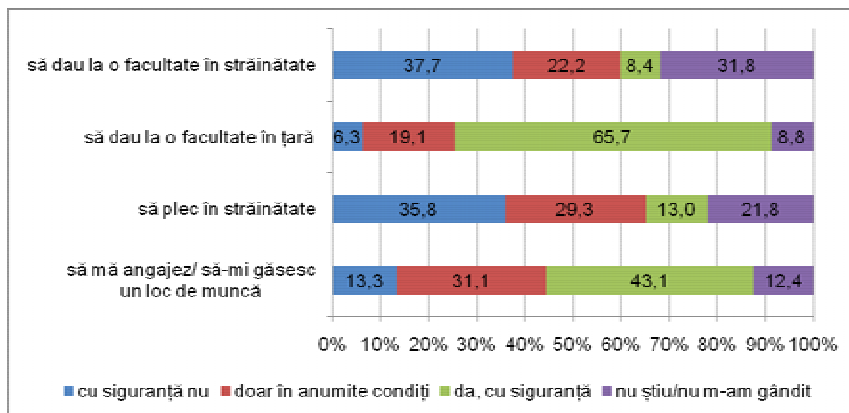
		Liceul/școala cu clasele I-X se afla în					Total
		comună	oraș mic	oraș mediu	oraș mare	București	
Ai fost vreodată în situația de a renunța la școală în timpul liceului?	Nu	70,0%	82,3%	81,5%	84,1%	71,9%	80,6 %
	Da	20,7%	11,5%	12,9%	9,2%	20,3%	12,8 %
	Nu știu/nu răspund	9,2%	6,2%	5,6%	6,7%	7,8%	6,6%

3.5. Continuarea studiilor la nivel universitar

Cei mai mulți dintre elevii de liceu sunt decizi ca după absolvirea liceului să urmeze cursurile unei facultăți din România (65,7%) (Figura 15). Un procent scăzut dintre respondenți doresc să dea la o facultate în străinătate (8,4%), iar aproape o treime (31,8%) nu știu sau nu s-au gândit la o asemenea opțiune. În ciuda migrației unui număr mare de români către vestul Europei pentru obținerea unui loc de muncă, doar 13% dintre elevii

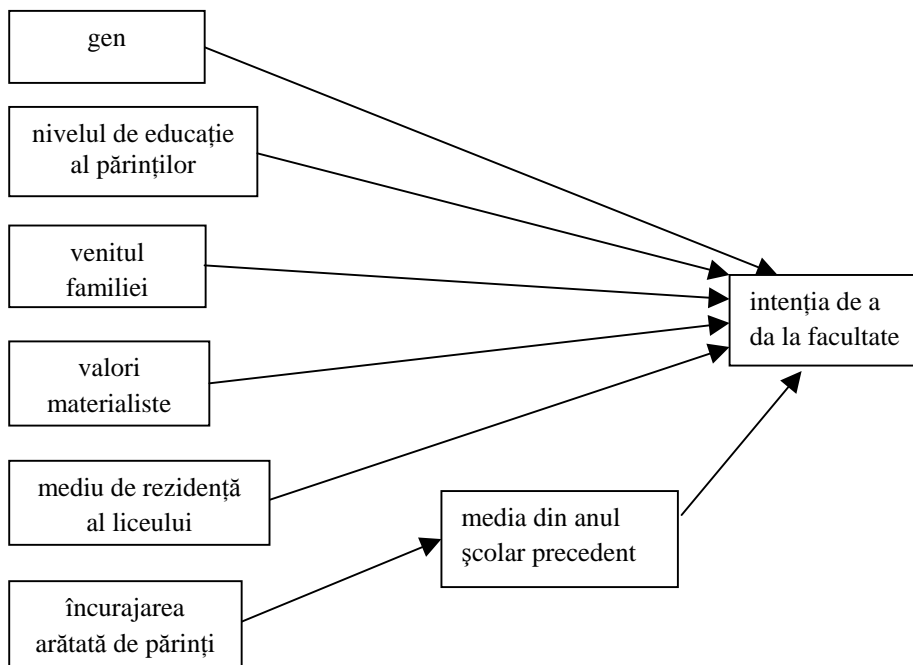
din eșantion și-au manifestat hotărât dorința de a pleca în străinătate (nu pentru studii). Mulți dintre elevi vor ca după absolvirea liceului să se angajeze și să se înscrie totodată la o facultate în România (21,7%). Putem spune că, în rândurile elevilor de liceu, opțiunea plecării în străinătate (pentru studii sau nu) este mult mai puțin prezentă decât opțiunea rămânerii în România.

Figura 15. După terminarea liceului, vreau [...]

Analiza datelor arată că variabilele „gen”, „încurajarea părinților”, „venitul părinților”, „nivelul de educație al părinților”, VOMSS și „mediul de rezidență al liceului” (rural/urban) prezic intenția elevilor de a da la facultate. Spre deosebire de modelul causal care prezice riscul abandonului, variabila „media din anul școlar precedent” nu mai este una mediatoare, cu excepția variabilei „încurajarea părinților”. Părinții care își încurajează copiii să obțină rezultate școlare bune determină indirect, prin acest tip de comportament, intenția de a da la facultate (Figura 16). Prezența valorilor specifice VOMSS (valori materialiste) duce la creșterea riscului de abandon și la scăderea intenției de a da la facultate.

Figura 16. Model causal cu privire la intenția de a da la facultate

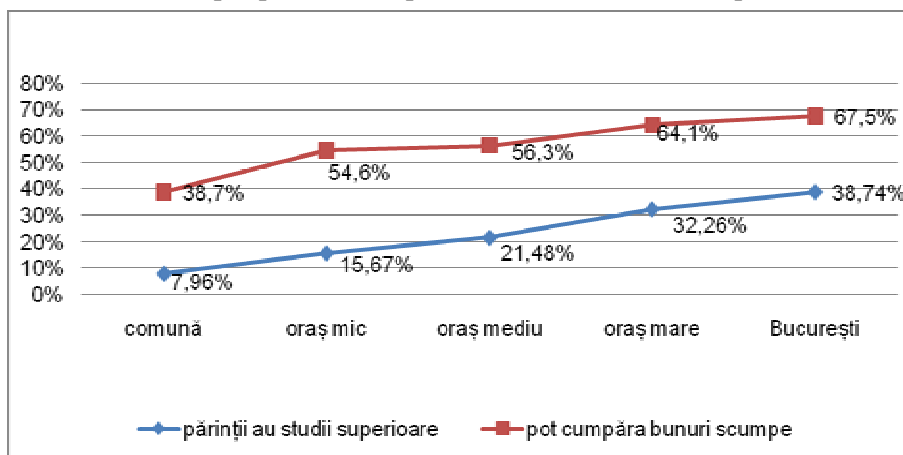

Trebuie remarcat faptul că fetele sunt mult mai interesate să urmeze cursurile unei facultăți decât băieții ($\phi=.212$, $p<.01$, $n=1396$). Astfel, 83,1% dintre fete vor să dea la o facultate (în țară sau în străinătate) și doar 64,6% dintre băieți au asemenea intenții. Această diferență poate fi explicată parțial prin faptul că fetele au note mai mari, iar între performanța școlară măsurată prin media din anul școlar precedent și intenția de a da la facultate există o corelație pozitivă ($\rho=.295$, $p<.01$, $n=1464$). Totuși, chiar dacă menținem media constantă, rămâne o corelație pozitivă semnificativă (este adevărat, mai mică) între „gen” și „intenția de a da la facultate”¹⁴. Putem spune că elevele nu sunt doar mai silitoare decât băieții, dar sunt și în mai mare măsură interesate să urmeze cursurile unei facultăți.

¹⁴ De exemplu, pentru elevii cu media între 9 și 10, corelația dintre „gen” și „intenția de a da la facultate” este $\phi=.115$, $p<.01$, $n=432$, pentru elevii cu media între 8 și 8,99, această corelație este $\phi=.103$, $p<.01$, $n=510$, iar pentru elevii cu media între 7 și 7,99, corelația este $\phi=.114$, $p<.01$, $n=339$.

Elevii din mediul rural sunt mai puțin interesați să urmeze cursurile unei facultăți. Doar 54,9% dintre elevii din mediul rural doresc să urmeze o facultate, pe când în mediul urban intenția de a continua studiile la nivel universitar este de 75,6%. Menționăm faptul că media nu este o cauză a acestei diferențe, ținând cont că și elevii din eșantion care învață în București au medii mai mici decât în restul orașelor, dar sunt într-un procent ridicat interesați de a da la facultate (76%). O primă explicație posibilă este aceea că părinții elevilor din mediul rural au un nivel de educație mai scăzut (Figura 17), iar acest lucru creează așteptări mai scăzute din partea elevilor care învață în liceele de la sate să-și continue studiile la nivel universitar. O a doua posibilă explicație pleacă de la realitatea că există o corelație pozitivă între mărimea localității și veniturile familiei¹⁵ (elevii din mediul rural trăiesc în familii mai sărace decât elevii din mediul urban), fapt ce implică o inechitate cu privire la șansele unui elev care învață în mediul rural să urmeze o facultate.

Figura 17. Relația dintre mărimea localității unde se află liceul (pe orizontală) și procentul părinților care au studii superioare, respectiv procentul familiilor care își pot permite cumpărarea unor bunuri de lux (pe verticală)

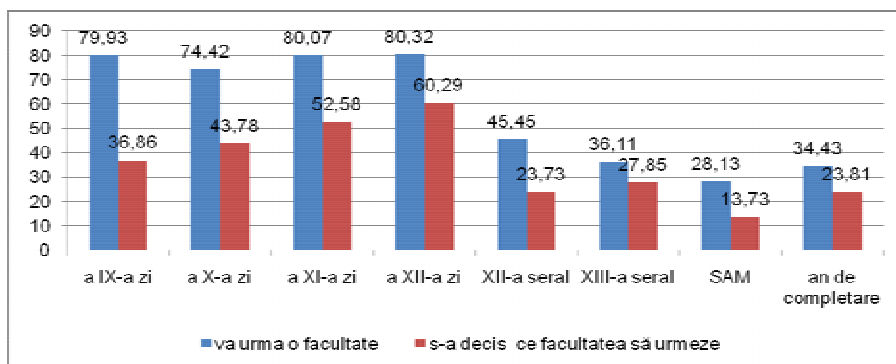
Elevii aflați la forma de învățământ seral și la școala de arte și meserii sunt mai puțin interesați de a urma cursurile unei facultăți decât elevii aflați

¹⁵ Așa cum era de așteptat, datele arată că există o corelație semnificativă între veniturile familiei și nivelurile de educație ale părinților (cu nivelul de educație al mamei, $\rho=.298$, $p<.01$, $n=2302$; cu nivelul de educație al tatălui, $\rho=.285$, $p<.01$, $n=2214$).

la forma de învățământ zi (Figura 18). De asemenea, trebuie subliniat că elevii care provin din licee cu profil tehnologic sunt în mai mică măsură interesați să continue studiile la nivel universitar (65%), comparativ cu elevii care provin din liceele cu filieră vocațională (81,2%), respectiv cu filieră teoretică (86,6%)¹⁶. Însă, ținând cont că forma de învățământ seral și SAM poate fi întâlnită exclusiv în liceele cu filieră tehnologică, înțelegem de ce elevii din aceste licee sunt mai puțin interesați să se înscrie la o facultate.

Dacă nu există diferențe mari cu privire la intenția de a merge la facultate în funcție de anul de studii (ne referim aici la învățământul liceal de zi), putem observa că, pe măsură ce elevii trec de la clasa a IX-a către clasele superioare, crește procentul celor care s-au decis ce facultate să urmeze.

Figura 18. Elevi care vor să urmeze o facultate/s-au decis la ce facultate să se înscrie (%)

Există diferențe între ceea ce vor elevii, ceea ce cred elevii că vor părinții pentru ei și ceea ce cred elevii că vor prietenii lor în privința a ceea ce să facă după absolvirea liceului (Figurile 19-22)¹⁷. Comparativ cu elevii (copiii),

¹⁶ Liceele cu filieră teoretică pot avea profil real și uman, liceele cu filieră vocațională pot avea profil pedagogic, artistic, militar, teologic și sportiv, iar liceele cu filieră tehnologică pot avea profil servicii, tehnic, resurse naturale și protecția mediului.

¹⁷ Trebuie menționat faptul că, în cazul privind ceea ce vor să facă elevii după absolvirea liceului, au existat întrebări separate pentru fiecare opțiune, iar la întrebarea „După terminarea liceului vreau [...]”, variantele de răspuns au fost „Da, cu siguranță”, „Doar în anumite condiții”, „Cu siguranță, nu”, „Nu știu/nu m-am gândit”. Referitor la ceea ce vor elevii, în Figurile 22-25 am luat în considerare numai varianta de răspuns „Da, cu siguranță” (vezi chestionarul adresat elevilor, în Anexa D).

părinții sunt mai interesați ca elevii să se înscrie la o facultate în țară și mai puțin interesați ca aceștia să se angajeze sau să plece în străinătate (nu pentru studii). Prietenii vor (în opinia respondenților) într-o măsură mai mică decât părinții ca elevii să se înscrie la o facultate (în țară sau în străinătate) și într-o măsură mai mare ca ei să se angajeze sau să plece în străinătate după absolvirea facultății. Respondenții sunt mai aproape în intenții de ceea ce vor prietenii, cu excepția dorinței de a se înscrie la o facultate în țară.

Putem observa că media obținută în anul școlar precedent are un rol important în ceea ce privește toate cele trei aspecte: intenția elevului, dorința părinților și dorința prietenilor. Cu cât performanța școlară crește, cu atât scade dorința de angajare sau de a pleca în străinătate și crește dorința de a se înscrie la o facultate (în țară sau în străinătate). De asemenea, putem remarca un lucru foarte interesant: cu cât crește performanța școlară, cu atât intențiile copiilor și ale părinților converg către o soluție comună cu privire la ceea ce ar urma să facă elevii după absolvirea liceului.

Figura 19. Dorința de a se angaja după absolvirea liceului (%)

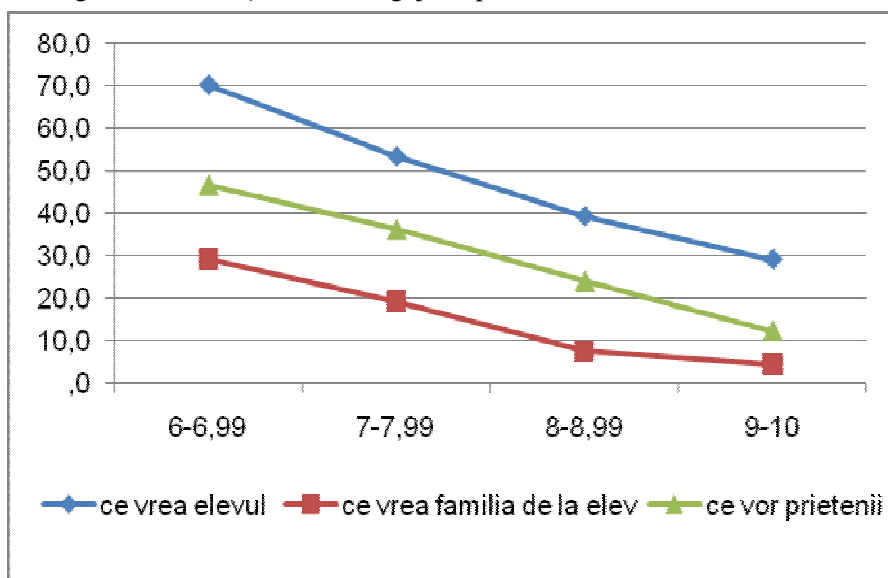

Figura 20. Dorința de a se înscrie la o facultate în țară (%)

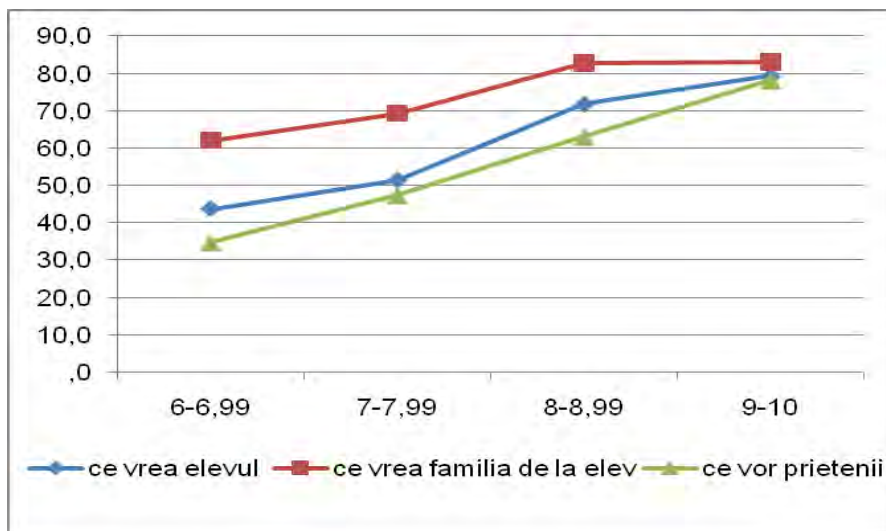

Figura 21. Dorința de a se înscrie la o facultate în afara țării (%)

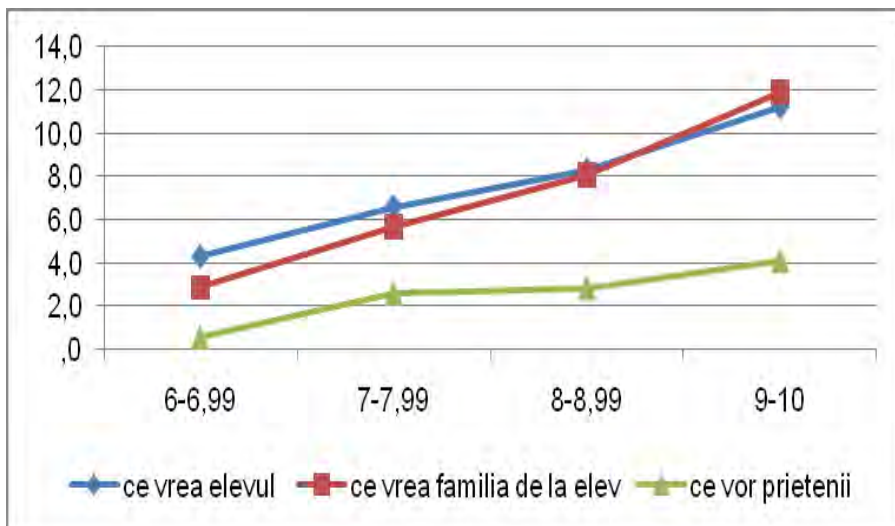
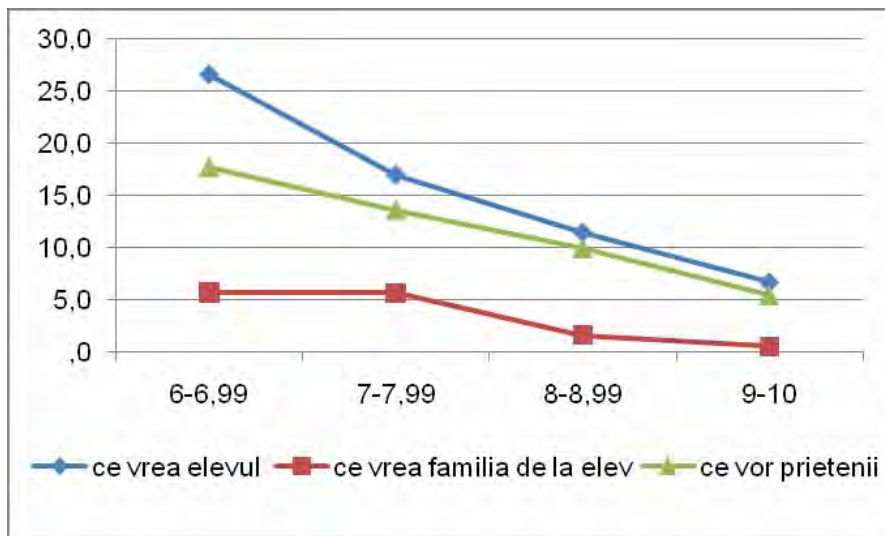

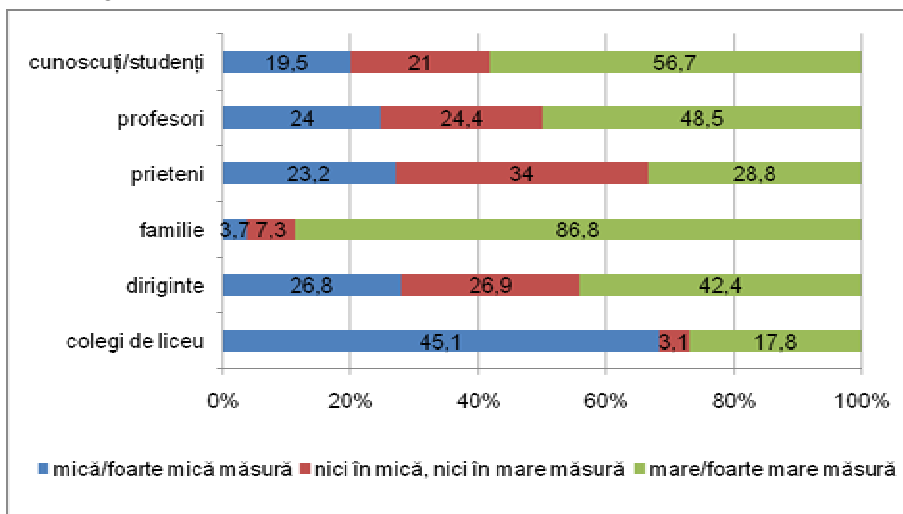
Figura 22. Dorința de a pleca în străinătate, nu pentru studii (%)

3.6. Cu cine se sfătuiesc elevii de liceu în alegerea facultății

Cercetarea a urmărit, printre altele, să identifice sursele de influență care intervin în decizia de a urma o facultate (părinți, colegi, diriginte, prieteni, profesori) și să identifice elementele pe care elevii le consideră a fi cele mai importante în acest proces decizional. Figura 23 arată că elevii iau în considerare în alegerea unei facultăți în primul rând părerile familiei (părinților), apoi cele ale cunoscuților/studenților și, în al treilea rând, cele ale profesorilor și dirigintelui de la liceu.

Figura 23. În ce măsură credeți că un tânăr ar trebui să se consulte cu [...] când alege să urmeze o facultate? (%)

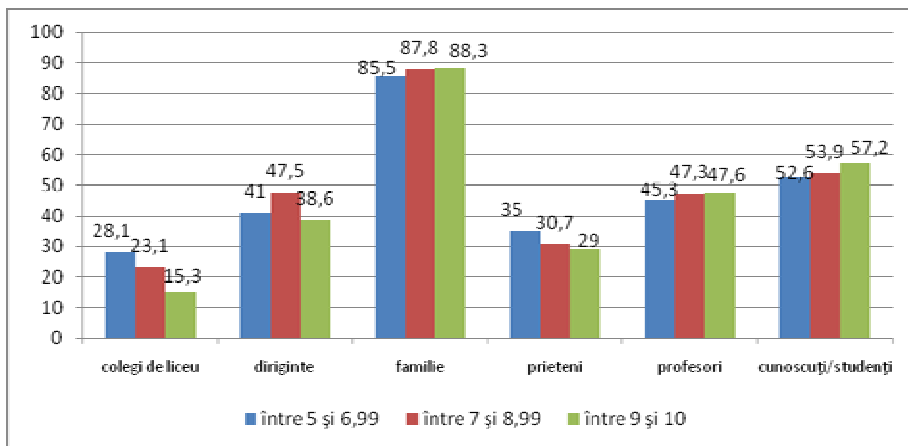

Există o tendință semnificativă a elevilor cu note mari de a acorda mai puțină importanță consultării cu terți pentru alegerea facultății¹ (Figura 24). Astfel, cu cât media elevului este mai mare, cu atât acesta consideră că, în alegerea facultății, este mai puțin important pentru un tânăr să se consulte cu dirigintele sau colegii de liceu. Probabil că subiecții cu medii mari sunt mai puțin influențați în alegerea facultății de ceea ce zic cei din jur în general sau, cel puțin, cred despre ei cu mai multă tărie că ar trebui să ia propriile decizii în acest sens, fără a se „lăsa influențați”. Menționăm că majoritatea respondenților (62%) s-au plasat în grupul elevilor numiți de noi cu „note mari”, urmați de cei „cu note foarte mari” (30%) și de cei „cu note mici” (9%). Este posibil să avem de-a face cu o supraevaluare a elevilor cu note mari și foarte mari și o subevaluare în ceea ce privește elevii cu note mici. Probabil, aceasta se datorează faptului că operatorii de teren au aplicat chestionarele în clasă, cercetarea fiind astfel reprezentativă pentru elevii aflați în clasă la data aplicării chestionarului. Dacă adăugăm faptul că accesul la studiile universitare presupune nu doar o dorință (așa cum este analizat aici), dar și o selecție din partea universităților, suprareprezentarea elevilor cu note mari

¹ Am recodificat variabila „media din anul școlar anterior”, grupând subiecții în trei categorii: „între 5 și 6,99” (cu note mici), între 7 și 8,99 (cu note mari) și peste 9 (cu note foarte mari).

înseamnă de fapt și suprareprezentarea celor care doresc să urmeze o facultate și care sunt prezenți în număr mai mare în sălile de curs, dat fiind interesul general pentru educație.

Figura 24. În funcție de medie, procentul subiecților chestionați care consideră că este „important” și „foarte important”, în alegerea facultății, să te consulți cu [...]

În ceea ce privește diferențele de gen, băieții acordă, în medie, o mai mare importanță consultării colegilor de liceu ($F=5.891$, $p<.05$) comparativ cu fetele. Aceasta probabil datorită faptului că, în general, băieții au medii mai mici decât fetele și – am arătat anterior – elevii cu note mici au considerat consultarea cu terți ca fiind mai importantă comparativ cu cei cu note mari.

Dacă analizăm diferențele în funcție de clasa în care sunt elevii chestionați (am restrâns analiza la clasele a IX-a, a X-a, a XI-a și a XII-a, cursuri de zi), observăm că, pe măsură ce elevii se apropie de momentul deciziei propriu-zise – alegerea facultății –, importanța consultării dirigintelui scade ($\rho=-.129$, $p<.01$, $n=2189$) și, de asemenea, importanța consultării familiei scade ($\rho=-.117$, $p<.01$, $n=2216$).

Figura 25. Procentul celor care consideră că este „important” și „foarte important”, în alegerea facultății, să te consulți cu dirigințele și, respectiv, familia, în funcție de clasa în care se află elevii chestionați

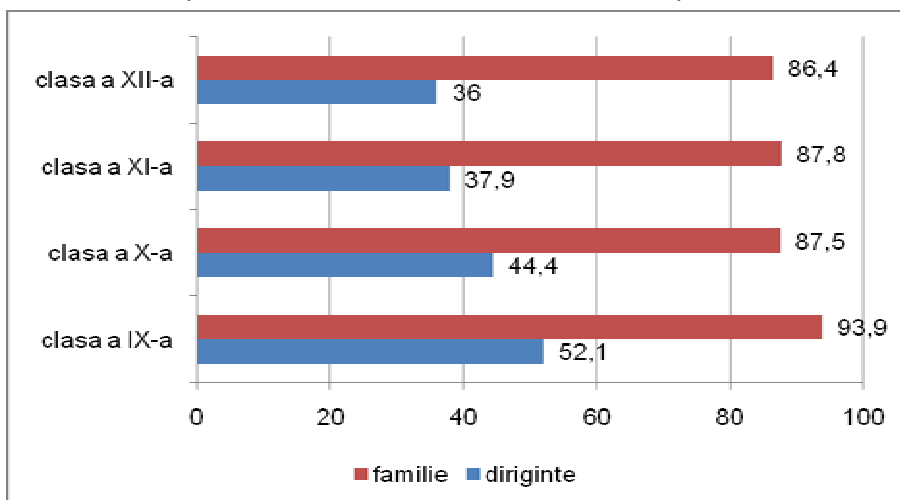
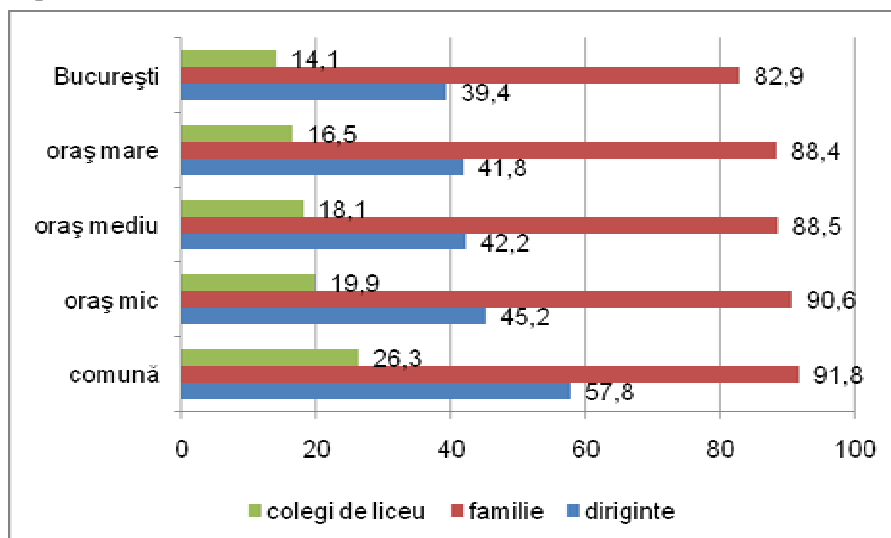

Figura 26. Procentul celor care consideră că este „important” și „foarte important”, în alegerea facultății, să te consulți cu dirigințele, familia și, respectiv, colegii de liceu, în funcție de mărimea localității unde se află liceul respondenților

Diferențe semnificative între medii s-au înregistrat în ce privește importanța atribuită consultării familiei ($F=4,854$, $p<.01$), dirigintelui ($F=7,074$, $p<.01$) și colegilor de liceu ($F=3,404$, $p<0.1$), în funcție de mărimea localității unde se afla liceul respondentului. Subiecții din liceele aflate în comune și orașe mici (sub 20.000 de locuitori) au acordat, în medie, o mai mare importanță consultării familiei, colegilor de liceu și dirigintelui în alegerea facultății, comparativ cu cei din orașele mari. Este posibil ca elevii din comune și orașe mici să fie mai puțin informați cu privire la oferta educațională a facultăților, comparativ cu cei din orașele mari, să aibă mai puțin acces la internet și calculator (ca surse suplimentare de informare în acest sens) și, de asemenea, să perceapă dificultăți suplimentare în continuarea studiilor la nivel universitar (date de distanța față de marile centre universitare, de costurile suplimentare asociate cazării etc.), aspecte care duc la atribuirea unei importanțe mai mari consultării cu terți.

Totuși, dacă analizăm procentul celor care au acces la un computer și la internet acolo unde locuiesc (Tabelul 2), observăm că doar 6,6% dintre elevi nu au acces nici la computer și nici la internet, iar un procent similar (6,9%) are acces la un computer, dar nu și la internet. Devine evidentă necesitatea promovării ofertelor educaționale de nivel academic în mediul online și, de asemenea, se justifică o posibilă continuare a acestei cercetări în mediul virtual, cu costuri evident reduse.

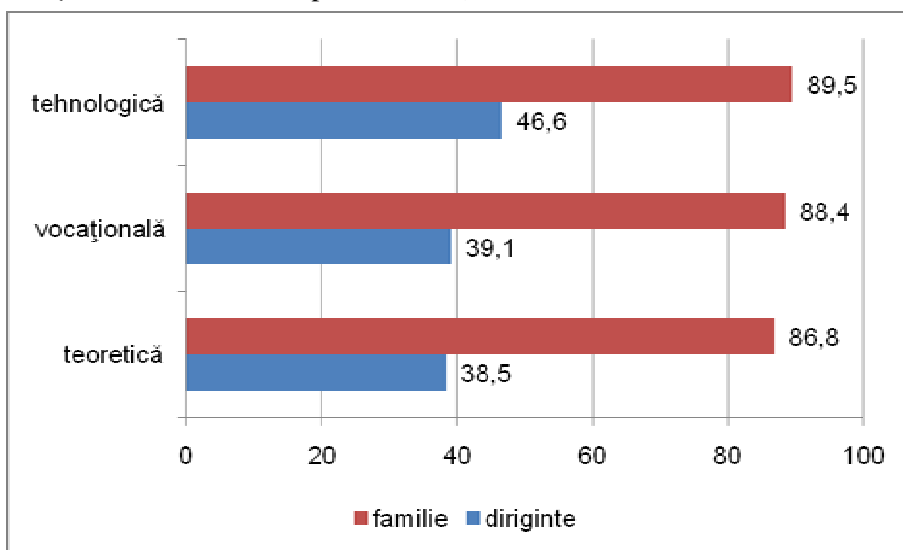
Tabelul 2. Accesul la computer și internet al elevilor de liceu

Unde locuiți beneficiați de computer?	Unde locuiți beneficiați de acces la internet?		
	Da	Da	Nu
		86% (n=2136)	6,9% (n=171)
	Nu	0,4% (n=10)	6,6% (n=163)

Într-adevăr, ipoteza enunțată anterior este susținută de analiza ANOVA a diferențelor medii între importanța acordată consultării familiei și dirigintelui de către cei care au acces la internet, comparativ cu cei care nu pot accesa internetul de unde locuiesc ($F=6,336$ $p<.05$, respectiv $F=17,777$ $p<.01$). Elevii care nu au acces la internet resimt mai mult nevoia de a se

consulta atât cu familia, cât și cu dirigintele. Nu am înregistrat diferențe semnificative între veniturile familiei (așa cum au fost evaluate acestea de către respondenți) și importanța consultării cu familia, respectiv dirigintele sau colegii de liceu în alegerea unei facultăți, ceea ce ne conduce la concluzia că un astfel de demers este în strânsă legătură cu niveluri diferite de acces la informații al elevilor și mai puțin cu veniturile familiei (cel puțin în această etapă a formulării deciziei de a continua studiile).

Figura 27. Procentul celor care consideră că este „important” și „foarte important”, în alegerea facultății, să te consulți cu dirigintele și familia în funcție de filiera liceului (pe orizontală)

Subiecții din liceele cu filieră tehnologică au acordat mai mare importanță consultării cu terți, comparativ cu cei din licee cu filieră teoretică. Aceste diferențe apar datorită diferențelor dintre mediile generale în anul școlar anterior între respondenții din cele trei tipuri de licee (Tabelul 3). Am arătat anterior că elevii cu note mari cred că este mai puțin important să te consulți cu alții în decizia de a urma o facultate, comparativ cu cei cu note mici. Cum frecvența elevilor cu note „foarte mari” (între 9 și 10) din liceele vocaționale și tehnologice este mai mică decât în liceele teoretice, importanța consultării cu terți apare diferit pe cele trei tipuri de filiere ale liceelor.

Tabelul 3. Diferențele între mediile obținute în anul școlar anterior, în funcție de filiera liceului (%)

Media în anul școlar anterior	Filiera liceului unde învață respondentul		
	teoretică	vocațională	tehnologică
între 5 și 6,99	3,3	8,9	8,9
între 7 și 8,99	17,1	37,6	26,6
între 9 și 10	79,6	53,5	64,5

Notă: diferențele sunt semnificative ($\chi^2=269,264$, $df=4$, $p<.01$).

Am analizat și modul în care subiecții consideră „important” și „foarte important” consultarea cu terți în funcție de nivelul de educație al părinților. Menționăm aici că am înregistrat corelații puternic pozitive între „ultima școală absolvită de mamă” și „ultima școală absolvită de tată” ($r=.636$, $p<0.01$, $n=2299$) și, de asemenea, între nivelul de educație al părinților și media obținută de elev în anul școlar anterior ($r=.171$, $p<0.01$, $n=2404$ pentru „ultima școală absolvită de mamă” și $r=.124$, $p<0.01$, $n=2312$ pentru „ultima școală absolvită de tată”). Dat fiind faptul că elevii cu medii mari consideră mai puțin importantă consultarea cu terți (în special dirigintele și colegii de liceu), am înregistrat în general corelații negative între nivelul de educație al părinților și importanța acordată de elevi consultării cu ceilalți (diriginte, familie, colegi de liceu).

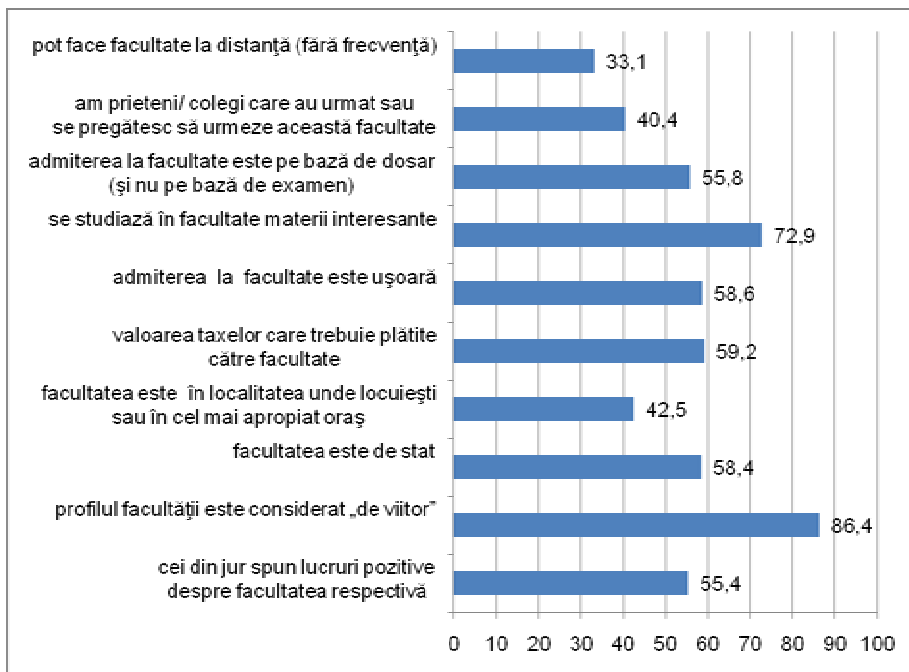
3.7. De ce anume țin cont elevii în alegerea unei facultăți

Respondenții au trebuit să analizeze din punct de vedere al importanței un ansamblu de elemente (Figura 28) care pot interveni în procesul alegerii unei facultăți din oferta educațională la nivel de universitar. Cel mai important pentru elevii de liceu este ca „profilul facultății să fie considerat de viitor” și „să se studieze materii interesante în facultate”. Evaluarea unui anumit profil ca fiind „de viitor” a reușit și în cercetarea condusă de noi în 2006-2007 în București², însă facem observația că nu știm cum anume ajung

² Ivan, Pricopie și Frunzaru (2008).

elevii să evalueze că anumite profiluri sunt „de viitor”, în absența unor date care să fie disponibile publicului larg cu privire la eficiența diferitelor facultăți în pregătirea absolvenților pentru piața muncii.

Figura 28. Procentul celor care au considerat ca fiind „importante” și „foarte importante” [...] în alegerea facultății

În alegerea facultății, importanța atribuită celor zece aspecte (Tabelul 4) este diferită în funcție de media respondentului. Astfel, cu cât media elevului este mai mare, cu atât este considerat mai important ca „facultatea să fie de stat” ($p=.109$, $p<.01$, $n=2523$) și cu atât se acordă mai mică importanță faptului ca „facultatea să fie în localitatea unde locuiești sau în cel mai apropiat oraș” ($p=-.119$, $p<.01$, $n=2549$), „admiterea să fie ușoară” ($p=-.160$, $p<.01$, $n=2533$) sau să „ai prieteni/colegi care au urmat sau se pregătesc să urmeze această facultate” ($p=-.105$, $p<.01$, $n=2534$). De asemenea, cei cu note mari sunt semnificativ mai puțin interesați de a face facultatea la distanță ($p=-.240$, $p<.01$, $n=2541$).

Tabelul 4. Procentul elevilor care au considerat „importante” și „foarte importante” anumite aspecte în alegerea facultății, în funcție de media din anul școlar anterior

În situația în care ai alege să continui studiile în România, cât de importante ar fi, pentru tine, următoarele [...] în a te decide pentru o facultate sau alta?	Media în anul școlar anterior		
	între 5 și 6,99	între 7 și 8,99	între 9 și 10
cei din jur spun lucruri pozitive despre facultatea respectivă	48,4	56,7	57,2
profilul facultății este considerat „de viitor”	78,8	86,5	88,7
facultatea este de stat	44,7	55,9	63,1
facultatea este în localitatea unde locuiești sau în cel mai apropiat oraș	59,9	53,7	36,2
valoarea taxelor care trebuie plătite către facultate	63,5	61,6	58,2
se studiază în facultate materii interesante	70,3	69,9	74,0
admiterea la facultatea este ușoară	72,5	68,9	54,1
admiterea la facultate este pe bază de dosar (și nu pe bază de examen)	59,4	62,2	52,4
ai prieteni/colegi care au urmat sau se pregătesc să urmeze această facultate	46,6	48,2	36,3
poți face facultatea la distanță (fără frecvență)	48,4	44,2	26,1

În alegerea facultății, elevele au acordat importanță diferită anumitor aspecte, comparativ cu elevii, dar am obținut aceste rezultate datorită faptului că elevele au în general medii mai mari, comparativ cu elevii de liceu. Similar, am înregistrat diferențe între nivelul educațional al părinților și importanța alocată de respondenți celor zece aspecte menționate, datorate, în principal, corelației pozitive semnificative între medie și nivelul de educație al părinților, corelație pe care am pus-o în evidență anterior.

Datele arată că elevii aflați în clasele a XI-a și respectiv a XII-a acordă mai mare importanță faptului că „facultatea este de stat”, comparativ cu cei din clasele a IX-a și a X-a ($\rho=.120$, $p<.01$, $n=2214$).

Tabelul 5. Procentul elevilor care au considerat „importante” și „foarte importante” anumite aspecte în alegerea facultății, în funcție de mărimea localității unde se află liceul lor

În situația în care ai alege să-ți continui studiile în România, cât de importante ar fi, pentru tine, următoarele [...] în a te decide pentru o facultate sau alta?	Liceul se află în				
	comună	oraș mic	oraș mediu	oraș mare	București
cei din jur spun lucruri pozitive despre facultatea respectivă	59,7	55,3	54,6	56,9	57,8
profilul facultății este considerat „de viitor”	87,8	90,4	86,5	85,5	81,1
facultatea este de stat	66,1	58,7	62,5	56,9	57,0
facultatea este în localitatea unde locuiești sau în cel mai apropiat oraș	61,7	37,6	48,6	40,2	64,7
valoarea taxelor care trebuie plătite către facultate	71,3	61,1	59,9	56,1	57,6
se studiază în facultate materii interesante	76,0	70,5	73,7	71,1	72,8
admiterea la facultate este ușoară	74,3	60,9	57,5	56,9	58,8
admiterea la facultate este pe bază de dosar (și nu pe bază de examen)	66,5	54,7	57,1	53,3	52,0
ai prieteni/colegi care au urmat sau se pregătesc să urmeze această facultate	48,9	38,6	39,3	39,1	45,5
poți face facultatea la distanță (fără frecvență)	49,8	36,7	30,7	26,7	33,8

Diferențe semnificative ale importanței medii acordate de respondenți celor zece aspecte, în funcție de mărimea localității, s-au înregistrat pentru: „profilul facultății este considerat de viitor” ($F=3656$, $p=0,006$); „facultatea este de stat” ($F=3,826$, $p<0.01$); „facultatea este în localitatea unde locuiești sau în cel mai apropiat oraș” ($F=26,553$, $p<0.01$); „valoarea taxelor care trebuie plătite pentru facultate” ($F=8,241$, $p=0,000$); „admiterea la facultate este ușoară” ($F=6,187$, $p<0.01$); „admiterea la facultate este pe bază de dosar” ($F=3,955$, $p<0.01$); „ai prieteni/colegi care au urmat sau se pregătesc să urmeze această facultate” ($F=2,600$, $p<0.05$) și „poți face facultatea la distanță” ($F=17,790$, $p<0.01$). Așa cum reiese din Tabelul 5, cei din liceele aflate în comune și în orașe mici și medii sunt mai interesați ca „profilul facultății să fie de viitor” și ca „facultatea să fie de stat”, cei din comune și din București sunt mai interesați ca „facultatea să fie în orașul în care locuiesc sau în cel mai apropiat oraș”, cei din comune și orașe mici sunt interesați de „valoarea taxelor

lor” în mai mare măsură decât cei din localitățile mari, cei din comune și orașe mici sunt interesați ca „admiterea la facultate să fie ușoară” sau să fie „pe bază de dosar”, cei din comune și din București acordă mai mare importanță faptului de a avea prieteni care „să fi urmat sau să se pregătească să urmeze această facultate”, în timp ce posibilitatea de „a face facultatea la distanță” este mai interesantă pentru elevii din liceele aflate în orașele mici și comune.

În alegerea unei facultăți, comparativ cu elevii din liceele cu filieră teoretică, pentru elevii din liceele cu filieră tehnologică este mai important ca valoarea taxelor să fie mică, admiterea să fie ușoară, pe bază de dosar, sau să poată face facultatea la distanță. Aceste rezultate apar, de asemenea, datorită diferențelor între mediile obținute la școală, atâta timp cât cei din liceele cu filieră tehnologică au medii semnificativ mai mici decât cei din liceele teoretice. De asemenea, cei din liceele cu filieră vocațională acordă importanță mai mare ideii de „a avea prieteni/cunoscuți care au urmat sau se pregătesc să urmeze această facultate” ($F=11,170$, $p<.01$).

Paradoxal, elevii din liceele cu profil tehnologic și vocațional sunt și cei care urmăresc dacă facultatea se poate face la distanță, datorită mediilor scăzute. Totuși, domeniile tehnice și cele vocaționale pot fi greu predate în regim „fără frecvență” (dată fiind existența laboratoarelor, a probelor practice), fiind mai degrabă apanajul învățământului clasic, cu prezență obligatorie.

Dincolo de mediile scăzute, este posibil ca elevii din liceele tehnologice și vocaționale să se îndrepte spre învățământul la distanță și pentru că se gândesc în mai mare măsură să-și ia o slujbă, comparativ cu cei care termină licee cu filieră teoretică .

Tabelul 6. Procentul celor care vor să se angajeze după terminarea liceului, în funcție de filiera liceului unde învață

După terminarea liceului vreau să mă angajez	Filiera liceului		
	teoretic	vocațional	tehnologic
Cu siguranță, nu	18,7	9,3	8,0
Da, doar în anumite condiții	33,4	28,7	29,0
Da, cu siguranță	34,9	43,3	52,1
Nu știu/nu m-am gândit	12,9	18,7	10,9

Într-adevăr, există o relație semnificativă între profilul liceului (pe cele cinci categorii menționate) și dorința de a găsi un loc de muncă după ter-

minarea liceului, $\chi^2(df=12)=101,330$, $p<.01$ și, după cum se poate observa în Tabelul 6, elevii care termină licee tehnologice și vocaționale vor într-un procent mai mare să se angajeze la terminarea liceului.

Accesul la informație poate fi, de asemenea, un factor care face ca elevii să aprecieze lucruri diferite atunci când aleg să urmeze o anume facultate. Subiecții care au declarat că nu au acces la internet unde locuiesc se orientează în mai mare măsură spre alegerea facultății în funcție de proximitate (facultatea să fie în localitatea unde locuiesc sau în cel mai apropiat oraș) și acordă mai mare importanță valorii taxelor care trebuiesc plătite. Aceasta pentru că accesul la internet, la domiciliul elevului, nu este doar un indicator pentru situația materială a familiei, dar și pentru nivelul de interes al acestuia în continuarea de către elev a studiilor la nivel universitar. Subiecții care au declarat că nu au internet la domiciliu provin nu doar din familii care au un nivel economic scăzut, dar și ai căror părinți au un nivel de educație scăzut (doar școală primară, doar școală generală sau liceu neterminat).

3.8. Facultățile la care elevii de liceu vor să se înscrie

Respondenții care au afirmat că s-au decis cu privire la ce facultate să urmeze au menționat apoi pentru ce facultate/facultăți au optat. Unii au optat pentru o facultate, alții pentru două sau chiar trei facultăți (7,3%). Ca o primă opțiune, principalele trei domenii în care elevii vor să studieze la nivel universitar sunt sănătatea (ex. medicină, farmacie, tehnică dentară, nutriție și dietetică), științele sociale și politice (ex. sociologie, psihologie, pedagogie, științe politice, științele comunicării, relații internaționale și studii europene) și științele economice (Tabelul 7). Opțiunile doi și trei rămân orientate către științele sociale și politice, respectiv științele economice, la care se adaugă științele juridice și științele umaniste (ex. filozofie, limbă și literatură, limbi moderne aplicate, istorie, studii culturale).

Științele ingineresti și științele militare se bucură de un interes ridicat, fără variații mari la nivelul celor trei opțiuni. Științele sociale și politice sau științele umaniste se bucură de o creștere de aproximativ 8% de la nivelul primei opțiuni la nivelul celei de-a treia opțiuni. Pe de altă parte, domeniul sănătății și al educației fizice și sport sunt alese în general ca primă opțiune. O posibilă explicație pentru aceste diferențe mari cu privire la felul în care se

ordonează opțiunile poate rezulta chiar din caracteristicile domeniului facultății. Este mai greu de ales o facultate de medicină ca a doua opțiune, dar poate fi aleasă o facultate de limbi străine, psihologie sau de comunicare ca a doua sau a treia opțiune. Aceste ultime facultăți oferă cunoștințe și deprinderi care sunt utile și unui inginer, medic sau profesor de sport. Viceversa este mai puțin probabilă.

Tabelul 7. Domeniile facultăților pe care vor să le urmeze elevii de liceu

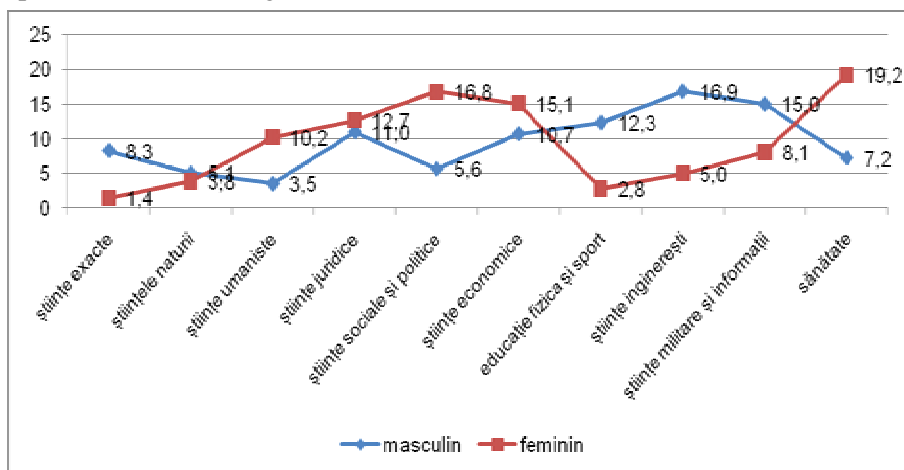
	Prima opțiune	A doua opțiune	A treia opțiune
Științe exacte	3,6	3,3	2,1
Științele naturii	4,0	5,8	4,7
Științe umaniste	8,0	10,4	16,1
Teologie	0,7	1,5	1,6
Științe juridice	12,1	11,4	11,5
Științe sociale și politice	13,2	17,5	20,3
Științe economice	13,1	16,0	14,1
Arte	2,2	4,2	3,1
Arhitectură și urbanism	1,1	1,5	1,0
Educație fizică și sport	6,2	1,5	0,5
Științe agricole și silvice	0,2	0,6	0,5
Științe inginerești	9,3	8,5	7,8
Științe militare și informații	10,4	9,1	10,9
Medicină veterinară	0,4	1,2	1,0
Sănătate	15,5	7,5	4,7
TOTAL	43,3	18,3	7,3

Respondenții care și-au exprimat o primă opțiune pentru o facultate pe care doresc să o urmeze ($n=1076$) sunt în majoritatea lor fete (65,3%). O posibilă explicație pentru acest fapt este că, pe de o parte, fetele s-au hotărât în procent mai mare decât băieții să urmeze cursurile unei facultăți (59,3%), iar, pe de altă parte, că elevii cu note mai mari s-au decis în proporție mai mare la ce facultate să se înscrie (iar fetele au note mai mari).

În ceea ce privește importanța genului cu privire la domeniile facultăților la care elevii doresc să se înscrie, fetele își manifestă interesul într-un procent mult mai mare față de facultăți din domenii umaniste, social-politice sau sănătate (Figura 29). Singurele domenii care prezintă un interes apropiat în funcție de gen sunt științele naturii (ex. biologie, geografie, geologie, știința

mediului) și științele juridice. Cele mai mari diferențe de gen sunt în domeniile sănătate (12%) și științe sociale și politice (11,2%) în favoarea fetelor, respectiv științe inginerești (11,9%) și educație fizică și sport (9,5%) în favoarea băieților.

Figura 29. Domeniile facultăților la care vor să se înscrie elevii (prima opțiune) în funcție de gen (%)

Notă. Figura nu conține date despre toate domeniile (15), pentru că unele domenii au fost alese de puțini elevi, fapt ce nu permite prezentarea datelor în procente. Suma procentelor pentru fiecare gen este 100.

Unii dintre elevi intenționează să se înscrie la facultate în funcție de filiera liceului în care învață (Tabelul 8). Astfel, 46,8% dintre elevii din filiera vocațională (care cuprinde și profilul sportiv) vor să urmeze o facultate din domeniul educației fizice și sport. Deoarece filiera vocațională cuprinde și profilul pedagogic, 10,4% dintre elevii din această filieră intenționează să urmeze facultăți în domeniul științelor umaniste.

Tabelul 8. Domeniile facultăților la care vor să se înscrie elevii (prima opțiune) în funcție de filiera liceului (%)

	Filiera teoretică	Filiera vocațională	Filiera tehnologică
Științe exacte	3,9	2,6	3,3
Științele naturii	3,5	3,9	5,2
Științe umaniste	9,7	10,4	4,3
Științe juridice	12,9	7,8	11,7
Științe sociale și politice	15,3	9,1	10,1
Științe economice	8,8	5,2	22,8
Educație fizică și sport	1,3	46,8	7,1
Științe ingineresti	8,2	3,9	12,5
Științe militare și informații	12,0	6,5	7,9
Sănătate	19,7	1,3	10,9

Notă. Figura nu conține date despre toate domeniile, pentru că unele domenii au fost alese de puțini elevi, fapt ce nu permite prezentarea datelor în procente. Suma procentelor pentru fiecare filieră este 100.

Surprinzător este, poate, faptul că elevii din filiera tehnologică vor să urmeze în proporție mult mai mare facultăți din domeniul științelor economice (22,8%) decât facultăți din domeniul științelor ingineresti (12,5%). O primă explicație este aceea că 41,1% dintre elevii din profilul servicii (parte a filierei tehnologice) sunt interesați să urmeze o facultate din domeniul științelor economice. O a doua explicație se referă la criza ramurilor economice, care au nevoie de ingineri în contextul diminuării sectorului industrial și al creșterii sectorului serviciilor.

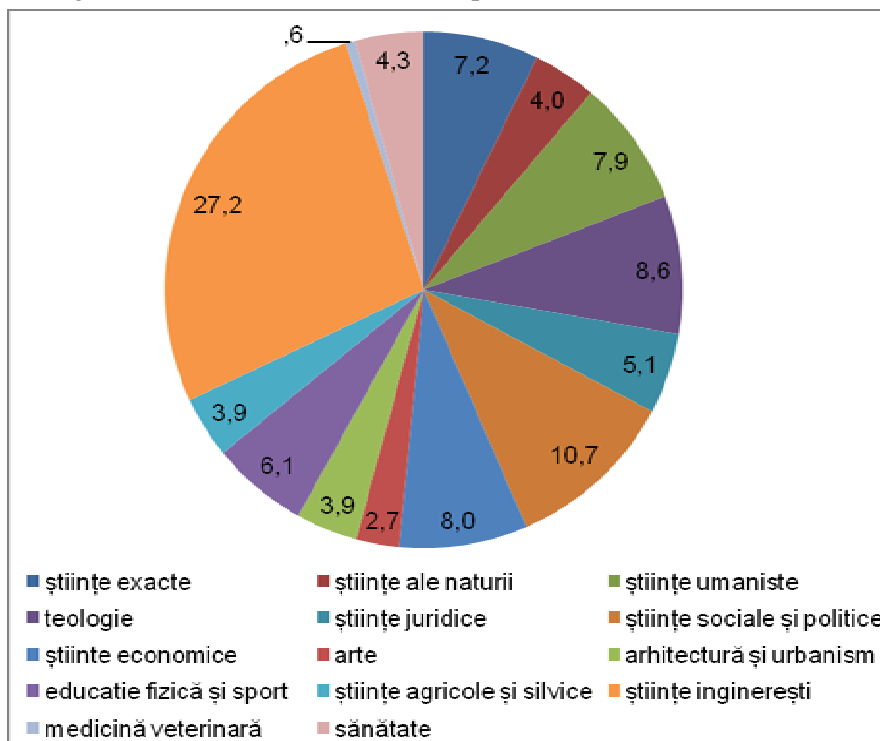

4. Rezultatele cercetării. Studenții din anul I

4.1. Studenții din anul I – structura eșantionului

Eșantionul pe care s-a realizat cercetarea în mediul universitar a fost format din 1.402 studenți ai anului I din universitățile de stat din România. Dintre aceștia, 54,6% sunt fete și 45,4% băieți. Selecția aleatoare a universităților a generat următoarea distribuție a eșantionului, după domeniile facultăților: 27,2% științe ingineresti, 10,7% științe sociale și politice, 8,6% teologie, 8% științe economice, 7,9% științe umaniste, 7,2% științe exacte, 6,1% educație fizică și sport, 5,1% științe juridice și procentaje de sub 5% pentru restul domeniilor (pentru lista completă, vezi Figura 30).

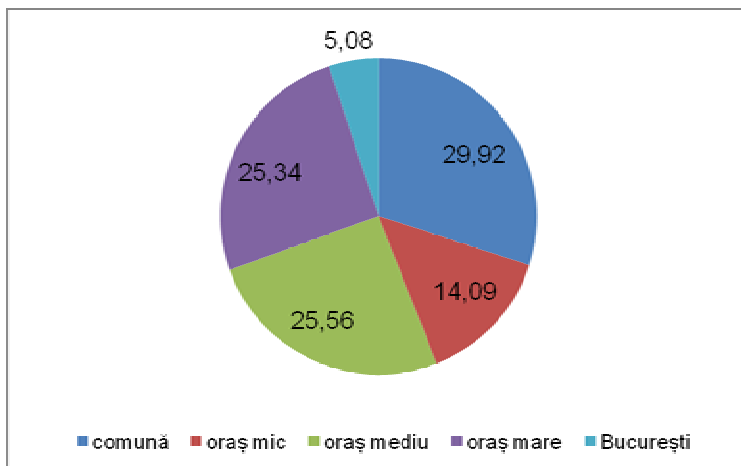
Figura 30. Structura eșantionului după domeniile facultăților (%)

În ceea ce privește reședința, o aproximare a mediului de proveniență a fost măsurată în funcție de reședința actuală a părinților. Astfel, 29,9% dintre

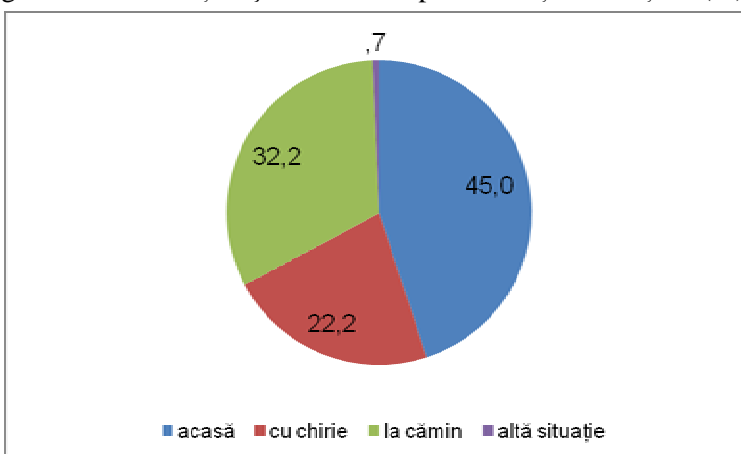
părinții studenților chestionați locuiesc în mediul rural, într-o comună sau într-un sat, 65% într-un oraș (14,1% oraș mic, sub 20.000 de locuitori, 25,6% oraș mediu, între 20.000 și 50.000 de locuitori, și 25,3% oraș mare, peste 100.000 de locuitori, fără București), iar 5,1% în București.

Figura 31. Structura eșantionului după mediul de rezidență al părinților (%)

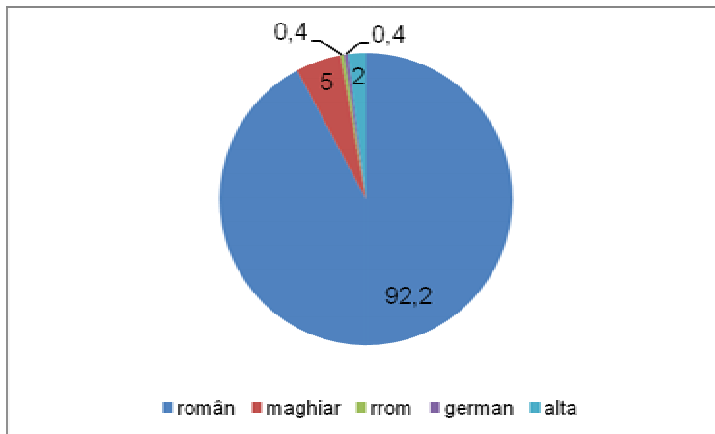
La rândul lor, studenții locuiesc în procent de 45,0% acasă, 32,2% la cămin, 22,2% cu chirie și 0,7% în altă situație (Figura 32).

Figura 32. Distribuția eșantionului după rezidența studenților (%)

În ceea ce privește distribuția studenților selectați după etnie, 92,2% au fost români, 5,0% maghiari, 0,4% romi, 0,4% germani și 2,0% altă etnie.

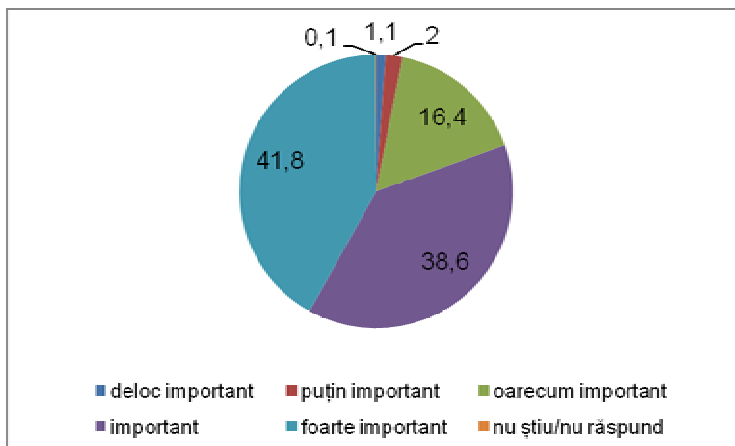
Figura 33. Structura eșantionului după etnie (%)

4.2. Atitudinea studenților față de școală

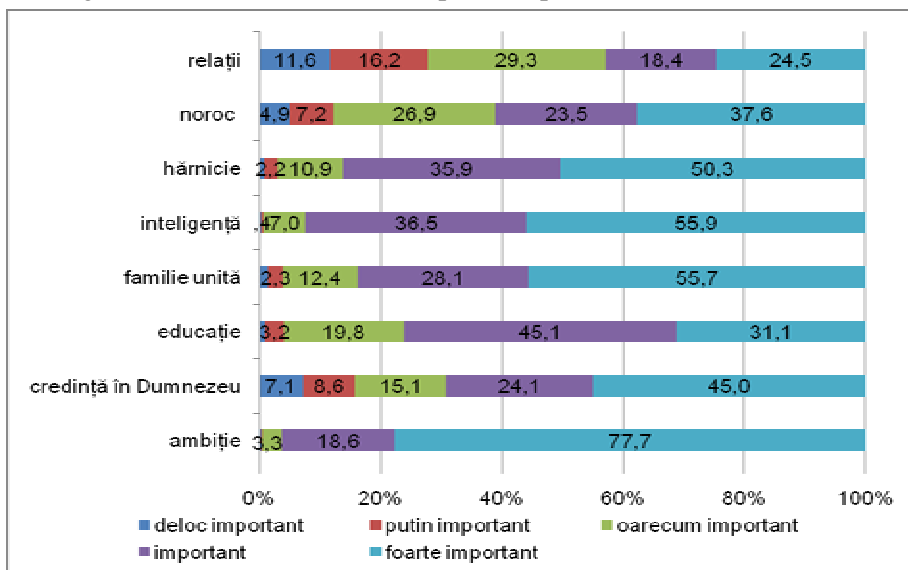
În ceea ce privește rolul pe care îl are urmarea unei facultăți în atingerea succesului în viață și, mai larg, rolul educației, studenții de anul I percep absolvirea unei facultăți ca fiind importantă pentru a avea succes în viață.

Figura 34. Importanța acordată de studenți absolvirii unei facultăți pentru a avea succes în viață (%)

Peste 80% dintre subiecți consideră că facultatea este importantă pentru a avea succes în viață. În ceea ce privește alte aspecte sau caracteristici necesare succesului, se poate construi o ierarhie a celor mai importante atribute.

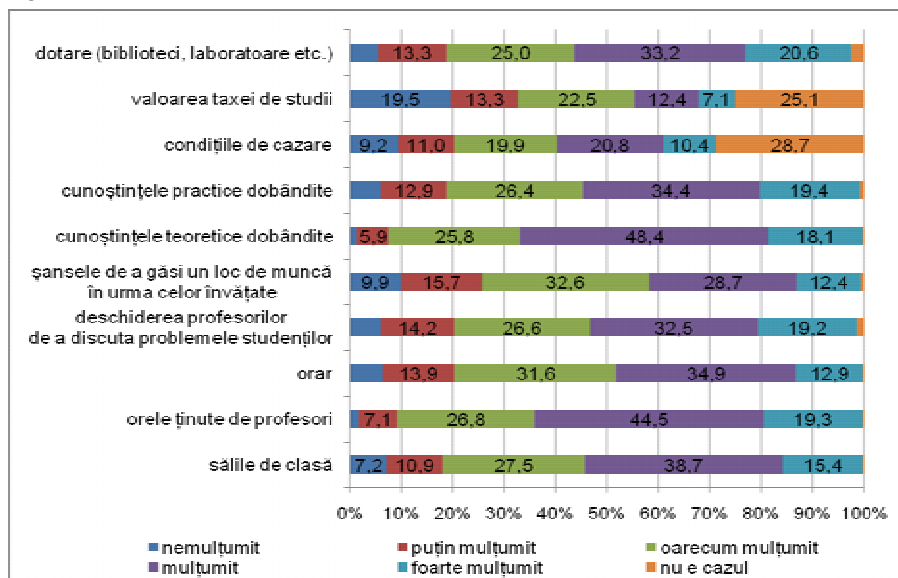
Figura 35. Ierarhia atributelor importante pentru a avea succes în viață (%)

Se poate remarca o detașare clară a atributului „ambiție”, ca fiind cheia succesului. Cu alte cuvinte, studenții cred în rezultatele pozitive ale urmăririi cu tenacitate a scopurilor profesionale. La aceasta se adaugă, destul de apropiat în ierarhie, atributul „inteligență”, care dă seama de diferențele de nivel intelectual, tinerii dotați intelectual având, în opinia studenților chestionați, șanse mari de reușită în viață. Urmează, în ordine, „hărnicia”, „familia unită”, „educația”. Toate aceste cinci atribute țin de capacitatea intelectuală și de muncă a indivizilor. Caracteristicile următoare au conotații culturale, în ordine fiind „credința în Dumnezeu”, „norocul” și „relațiile”. Atributul „relații” este considerat ceva mai puțin important față de celelalte. Pentru itemul deschis („Altceva. Specificați ce anume”) s-a remarcat o recursivitate a răspunsurilor de tip „bani”, ceea ce arată o componentă suplimentară foarte importantă, care se va regăsi și în influențele pe care diferențele de venit le au asupra performanțelor școlare ale studenților și asupra potențialului de abandon.

În acest context, se poate imagina o „ierarhie a nevoilor pentru succes” care presupune niște nevoi elementare (sau mai degrabă premise ale succesului), ce formează contextul necesar în care importanța educației se poate potența (ambiție, inteligență, hărnicie, familie unită). La un al doilea palier se găsesc elemente conotate cultural (credința în Dumnezeu, norocul, relațiile).

Figura 36. Gradul de mulțumire a studenților în legătură cu aspecte legate de viața academică (%)

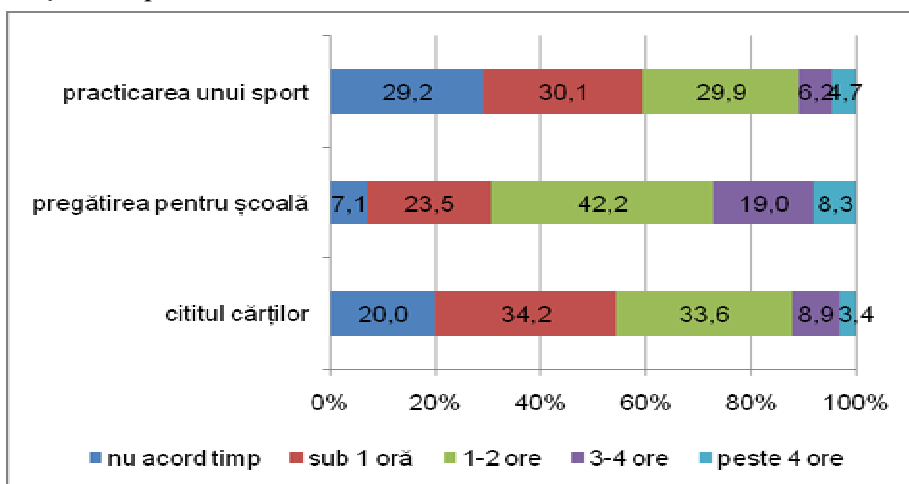
În ceea ce privește gradul de satisfacție al studenților, aceștia se declară cel mai mulțumiți de cunoștințele teoretice dobândite (mulțumiți în proporție de 66,50%) și de orele ținute de profesori (mulțumiți în proporție de 63,83%). Gradul mai mare de mulțumire cu cunoștințele teoretice decât cu cele practice obținute în primul an de studii (66,50% față de 53,83%) este explicat și prin natura introductivă (preponderent teoretică) a cursurilor în primul an de facultate, indiferent de profil. Principalele motive de nemulțumire sunt, în ordine, cuantumul taxelor de studii (32,87% nemulțumiți) și șansele la un loc de muncă după absolvirea facultății (25,62% nemulțumiți). În ceea ce privește baza materială oferită de universități, studenții sunt în general mulțumiți, atât de dotare în general (biblioteci, laboratoare etc.) – 53,81% mulțumiți –, cât și de sălile de clasă – 54,02% mulțumiți.

4.3. Pregătirea studenților pentru școală

A cincea parte dintre studenți (20%) nu citesc deloc cărți, iar 34,2% alocă maximum o oră pe zi cititului. Pentru pregătirea școlii este alocat mai mult timp, 7,1% dintre studenți neacordând niciun fel de timp acestei acti-

vități, media alocată pe zi pentru pregătirea cursurilor și seminariilor fiind de 1-2 ore (42,2% dintre studenți). De remarcat că 30,6% dintre studenți nu acordă timp deloc sau alocă sub o oră pe zi pregătirii pentru școală. Există o corelație semnificativă ($\rho=.207$, $p<.01$, $N=1324$) între timpul alocat pregătirii pentru cursuri și seminarii și media obținută în ultima sesiune. Timpul acordat cititului se corelează de asemenea pozitiv cu media obținută ($\rho=.204$, $p<.01$, $N=1315$). Cu alte cuvinte, cu cât studenții sunt mai preocupați de pregătirea pentru școală, dar și de citit în general, cu atât au medii mai mari în sesiune.

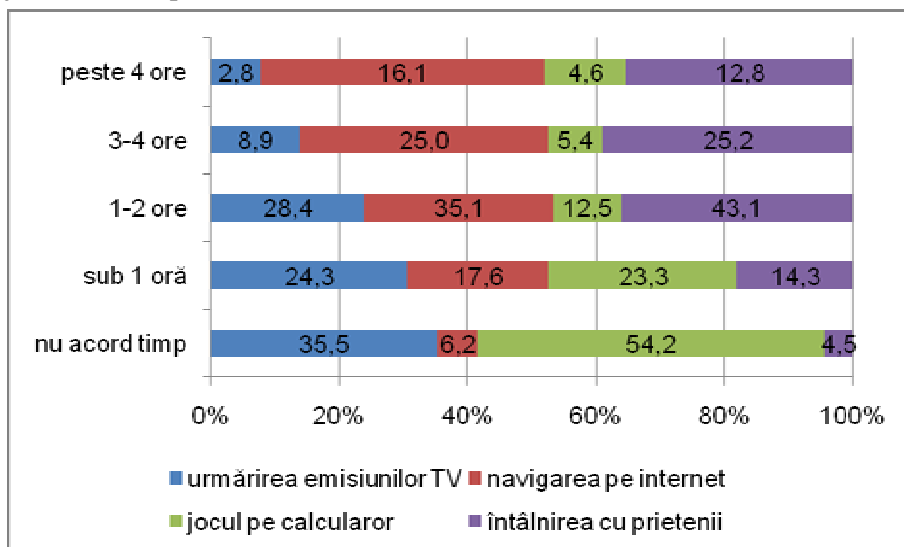
Figura 37. Modul în care studenții își petrec timpul (citit, pregătire pentru școală, sport) (%)

Pregătirea fizică prin practicarea unui sport este importantă pentru studenți în general, 70,8% dintre ei petrecând un anume timp zilnic făcând sport. Mai mult, 40,7% alocă mai mult de o oră pe zi acestui tip de activitate.

Genul joacă un rol important în distribuirea timpului. Există corelații pozitive între gen și timpul alocat cărților ($\rho=.202$, $p<.01$, $N=1217$), timpul alocat pregătirii pentru cursuri și seminarii ($\rho=.200$, $p<.01$, $N=1326$), ceea ce arată că fetele sunt, în general, mai preocupate de pregătirea academică și de dezvoltarea culturii generale. Ele au, în general, note ceva mai mari decât ale băieților ($\rho=.160$, $p<.01$, $N=1305$). În ceea ce privește practicarea sportului, acesta rămâne o activitate predilectă a băieților, corelația între sex și timpul alocat sportului fiind una semnificativă ($\rho=-.321$, $p<.01$, $N=1321$).

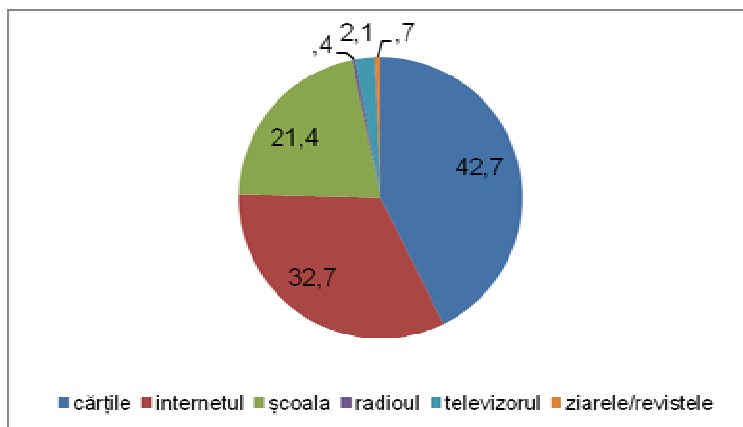
Figura 38. Modul în care studenții își petrec timpul (TV, calculator, jocuri online, prieteni) (%)

Pentru activitățile de timp liber, cum ar fi urmărirea emisiunilor TV, navigarea pe internet, jocurile pe calculator sau întâlnirile cu prietenii, analiza arată că timpul cel mai semnificativ este petrecut cu prietenii (81,2% dintre studenți alocă cel puțin o oră pe zi întâlnirilor cu prietenii). Pe locul următor se situează navigarea pe internet, numai 6,2% dintre studenți neacordând timp acestei activități. Peste 16% dintre studenții intervievați alocă mai mult de 4 ore navigării pe internet. Internetul pare să fi devenit un concurent redutabil al televizorului: 35,5% dintre studenți nu urmăresc deloc emisiunile TV. Dintre ei, 47,7% nu au televizor acolo unde locuiesc, ceea ce arată că, totuși, pentru mai mult de jumătate dintre ei, neacordarea de timp pentru televizor este o opțiune personală.

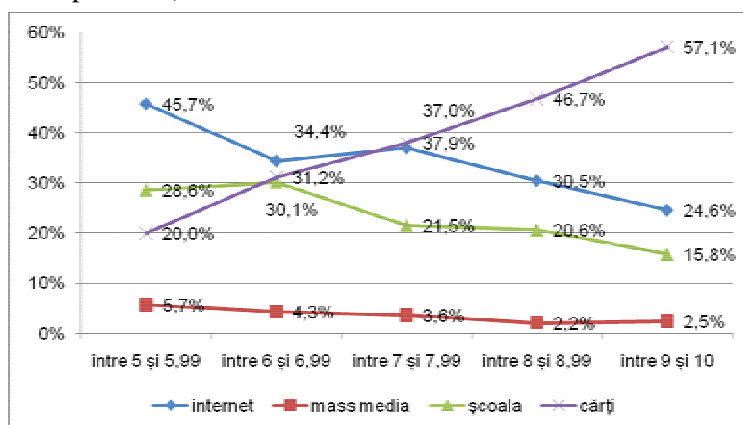
Alocarea unui timp însemnat navigării pe internet ridică problema concurenței pe care internetul o face cărților sau școlii în construirea culturii generale. Întrebați care sursă de informare consideră că este cea mai utilă pentru formarea culturii generale, 42,7% dintre studenții au menționat cărțile, 32,7% internetul și 21,4% școala.

Figura 39. Importanța surselor de informare în construirea culturii generale (%)

Media tradițională par să nu aibă nicio rezonanță în mintea studenților ca surse de construire a culturii generale. Există o relație semnificativă între media obținută de studenți și importanța acordată cititului și internetului ca surse de cultură generală ($\chi^2=59,736$, $df.=20$, $N=1251$, $p<.01$). Cu cât studenții au note mai mari, cu atât sunt mai înclinați să acorde importanță mai mare cărților și mai mică internetului în construirea culturii generale.

Figura 40. Relația dintre media obținută în ultima sesiune (pe orizontală) și opinia cu privire la sursele utile pentru dobândirea culturii generale (pe verticală, în procente)

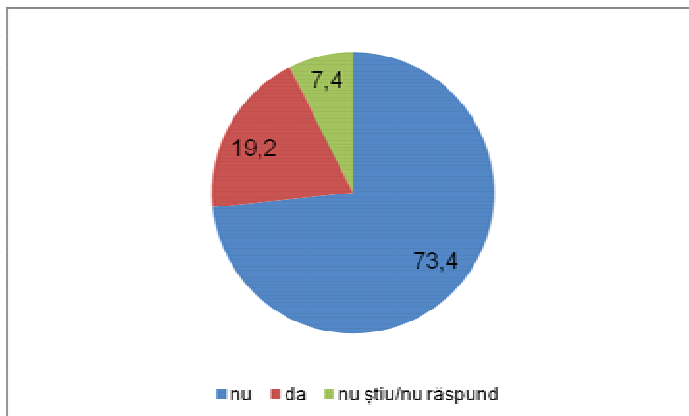

4.4. Riscul de abandon în rândul studenților

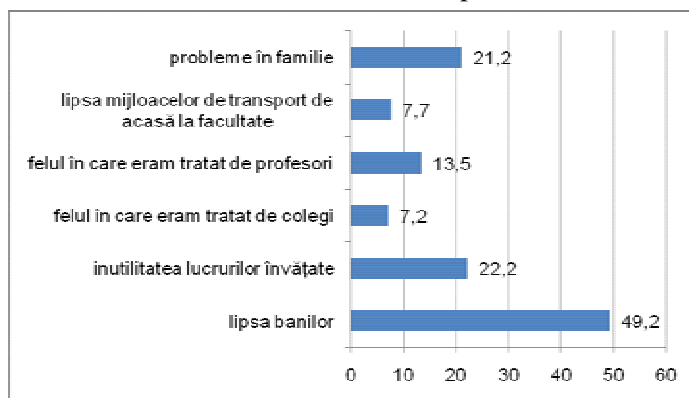
Abandonul școlar reprezintă una dintre preocupările cele mai importante ale politicilor în domeniul educației. Cercetarea a arătat că 19,2% dintre studenți au fost în situația de a abandona școala pe parcursul anului I de studii.

Figura 41. Riscul de abandon în timpul primului an de facultate (Ai fost vreodată în situația de a abandona școala?) (%)

Motivele pentru care aceștia au ajuns la un moment dat în situația de a abandona facultatea sunt legate în principal de problemele financiare (49% dintre cei care au declarat că s-au aflat în situație de abandon au menționat lipsa banilor drept unul dintre motive), inutilitatea lucrurilor învățate (22,2%) și alte probleme de familie (21,2%).

Figura 42. Motivele riscului de abandon în primul an de studii (%)

După cum era de așteptat, există o corelație negativă între nivelul veniturilor familiei și riscul de abandon din cauza banilor ($\rho = -.306$, $p < .01$, $N = 247$). Cu alte cuvinte, cu cât veniturile familiei sunt mai mici, cu atât riscul de abandon din cauza lipsei de bani este mai mare. Timpul necesar studentului pentru a ajunge la facultate nu este corelat semnificativ cu motivul lipsei mijloacelor de transport de acasă la facultate, ceea ce ne trimite către o altă ipoteză, anume că este vorba despre studenții pentru care faptul că locuiesc departe de orașul în care studiază se corelează cu faptul că își permit cu greu să locuiască cu chirie sau la cămin.

Studenții care declară că s-au găsit în situația de abandon la un moment dat datorită inutilității lucrurilor învățate nu sunt mai puțin mulțumiți decât colegii lor de orele ținute de profesori, nici de cunoștințele teoretice sau practice dobândite. Niciuna dintre corelații nu s-a dovedit semnificativă. De asemenea, ei nu au medii diferite de ceilalți colegi ai lor.

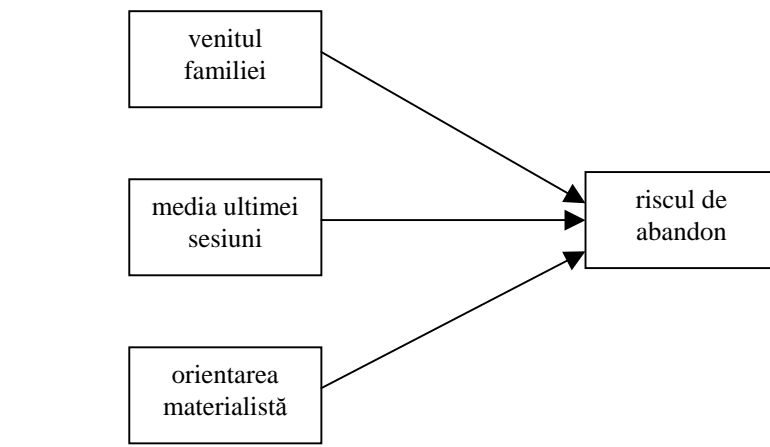
În ceea ce îi privește pe studenții care s-au gândit să abandoneze studiile din cauza dificultății de a se integra în comunitatea școlară (modul în care erau tratați de profesori sau de colegii lor), aceștia nu au un profil diferit de restul colegilor lor, nu sunt mai nemulțumiți de cunoștințele dobândite, nici teoretice, nici practice, nici de deschiderea profesorilor. Singura diferență este că sunt ceva mai nemulțumiți de orele ținute de profesori ($\rho = -.177$, $p < .01$, $N = 256$).

În ansamblu, studenții care au ajuns la un moment dat în situația de abandon au medii mai mici în sesiune ($\rho = -.118$, $p < .01$, $N = 1192$) și părinți cu un nivel de educație ceva mai scăzut (corelații foarte slabe între decizia potențială de abandon și nivelul de educație al mamei ($\rho = -.083$, $p < .01$, $N = 1179$), respectiv nivelul de educație al tatălui ($\rho = -.088$, $p < .01$, $N = 1169$), precum și nivelul de venituri al familiei ($\rho = -.133$, $p < .01$, $N = 1213$)). Toate corelațiile sunt slabe și, de fapt, detaliate pe cauze specifice, numai lipsa banilor corelează semnificativ cu trei dintre cele patru variabile ($\rho = -.151$, $p < .05$, $N = 246$ – nivelul de educație al mamei; $\rho = -.141$, $p < .05$, $N = 242$ – nivelul de educație al tatălui; $\rho = -.303$, $p < .01$, $N = 258$ – venitul familiei). La acestea se adaugă mediul de rezidență al părinților ($\rho = -.220$, $p < .01$, $N = 258$), care este o variabilă corelată semnificativ cu motivul lipsei de bani. Cu cât localitatea în care locuiesc părinții este mai mică, cu atât riscul de abandon din cauza banilor este mai mare.

Folosirea regresiiilor statistice ne-a permis construirea unui model predictiv care scoate în evidență factorii cei mai importanți ce pot prezice riscul de abandon școlar. Există, desigur, mulți alți factori necontrolabili, de pildă influența anturajului, a fraților, factori de sănătate, predispoziții psihice etc., ceea ce nu ne permite construirea unui model cu o valoare explicativă ridicată. Totuși, modelul permite identificarea corelațiilor și a factorilor demografici determinanți care pot permite recomandarea de politici educaționale ce au ca scop ameliorarea riscului de abandon.

Ecuția de regresie³ arată un model liniar, în care factorii predictori ai riscului de abandon sunt venitul familiei (studenții care provin din familii cu venituri mici sunt cu 58% mai predispuși la abandon decât studenții care provin din familiile cu venituri mari), timpul necesar pentru a ajunge la școală, media din sesiune (studenții cu medii mari sunt mai puțin predispuși la abandon $\text{Exp}(B) = .764$, $p < .01$), la care se adaugă prezența valorilor materialiste (VOMSS). Rezultatele arată că studenții care cred că bunurile materiale sunt importante în definirea succesului sunt mai predispuși să abandoneze școala decât studenții mai puțin orientați spre valorile materiale. Spre deosebire de nivelul liceului, genul sau nivelul de educație al părinților nu mai sunt variabile predictive. Nici mediul de rezidență al părinților nu este un predictor semnificativ.

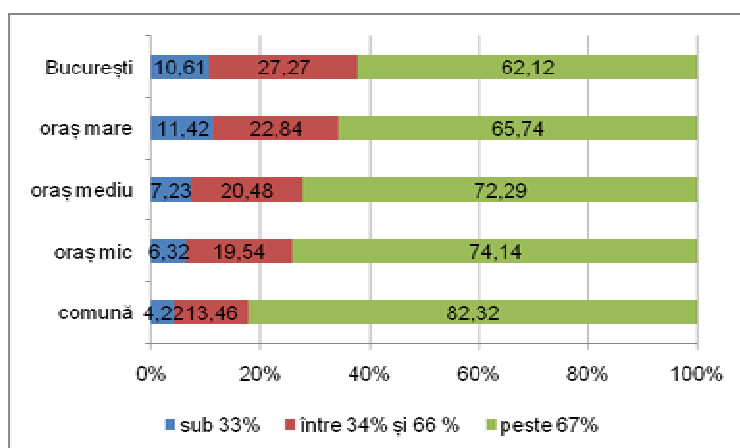
Figura 43. Modelul explicativ pentru riscul de abandon la nivel de facultate

³ Pentru mai multe detalii cu privire la construirea ecuațiilor de regresie, vezi Pricopie, Frunzaru, Corbu și Ivan (2010).

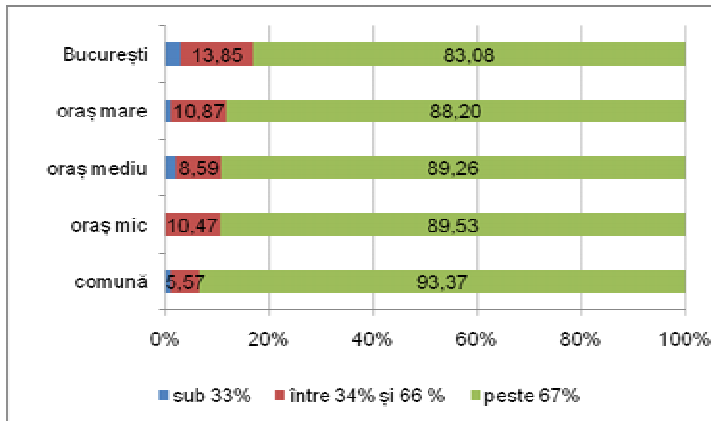
În termeni de inechitate socială, nivelul veniturilor rămâne cel mai important factor în definirea riscurilor de abandon. Media este o variabilă corelată, la rândul ei, cu nivelul de educație al părinților (într-o măsură destul de mică, totuși: $\rho=.104$, $p<.01$, $N=1292$ cu nivelul de educație al mamei și $\rho=.097$, $p<.01$, $N=1270$ cu nivelul de educație al tatălui), precum și cu nivelul de prezență la cursuri și seminarii ($\rho=.254$, $p<.01$, $N=1259$ – prezența la cursuri, $\rho=.204$, $p<.01$, $N=1241$ – prezența la seminarii). Iar prezența la cursuri este corelată cu mediul de rezidență al părinților (Figura 44).

Figura 44. Prezența la cursuri în funcție de mediul de rezidență al părinților

Graficul arată că există o directă proporționalitate între nivelul de prezență la cursuri și mărimea localității unde locuiesc părinții, ceea ce poate fi interpretat și în termeni de mediu de proveniență; cu alte cuvinte, cu cât mărimea localității de proveniență este mai mică, cu atât prezența studenților la cursuri este mai ridicată ($\rho=-.163$, $p<.01$, $N=1283$). Situația este diferită pentru seminarii, unde prezența nu corelează semnificativ cu mărimea localității de origine a studenților, deși Figura 45 arată o tendință asemănătoare.

Figura 45. Prezența la seminarii în funcție de mediul de rezidență al părinților

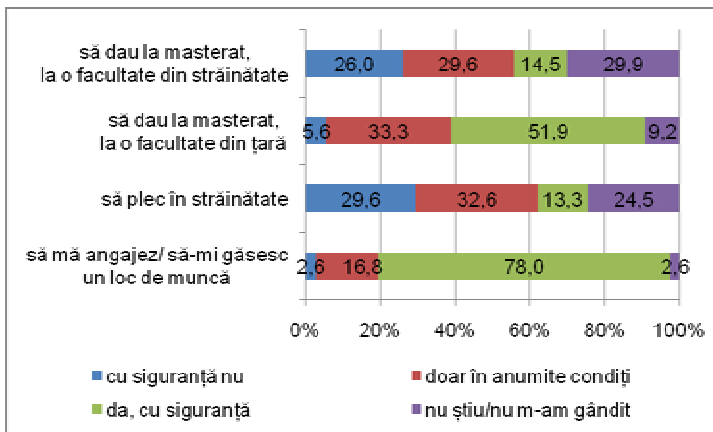

Totuși, în cazul seminariilor, de regulă prezența este obligatorie și nu este influențată de alți factori în mod special. Se poate, totuși, observa o diferență limpede între nivelul de prezență al celor care provin din zona rurală (părinții lor locuiesc la sat) și ceilalți studenți.

4.5. Continuarea studiilor la nivel postuniversitar

Problema continuării studiilor după terminarea facultății este una de perspectivă generală, atât cât își pot preziona viitorul studenții de anul I.

Figura 46. Planurile de viitor ale studenților de anul I

Atât cât pot prevedea din anul I de facultate, studenții apreciază că vor da cu siguranță la masterat în proporție de 51,9%, ceea ce nu îi împiedică să fie la fel de siguri că se vor și angaja (78% dintre studenții chestionați). Ideea continuării studiilor nu intră deloc în contradicție cu ideea angajării. Se știe că, în România, majoritatea masteranzilor au un loc de muncă pe perioada masterului. De altfel, 80,4% dintre cei care declară că vor continua cu siguranță studiile la nivel de masterat și-au manifestat totodată intenția de a se angaja după absolvirea facultății. Plecarea în străinătate, fie pentru masterat, fie pentru alte motive, este opțiunea cea mai puțin prezentă (numai 13,3%, respectiv 14,5% se declară siguri de o astfel de continuare), mai mult, un procent ridicat dintre ei nu s-au gândit la o asemenea perspectivă (24,5%, respectiv 29,9%).

Prelucrarea statistică a datelor arată un model predictiv slab, conținând variabilele sex, media sesiunii anterioare și dimensiunea materialistă ce măsoară rolul bunurilor materiale în realizarea fericirii. Modelul este slab și nu arată predictorii semnificativi legați de alte variabile, cum ar fi mediul de proveniență al părinților sau (mai ales) nivelul veniturilor acestora.

O dimensiune interesantă este dată de proiecțiile studenților legate de așteptările celorlalți de la ei și de percepția intențiilor colegilor la terminarea studiilor universitare, ceea ce permite o evaluare a posibilelor presiuni pe care studenții le resimt, fie de a se angaja, fie de a-și continua studiile.

Figura 47. Percepția studenților față de planurile celorlalți colegi (%)

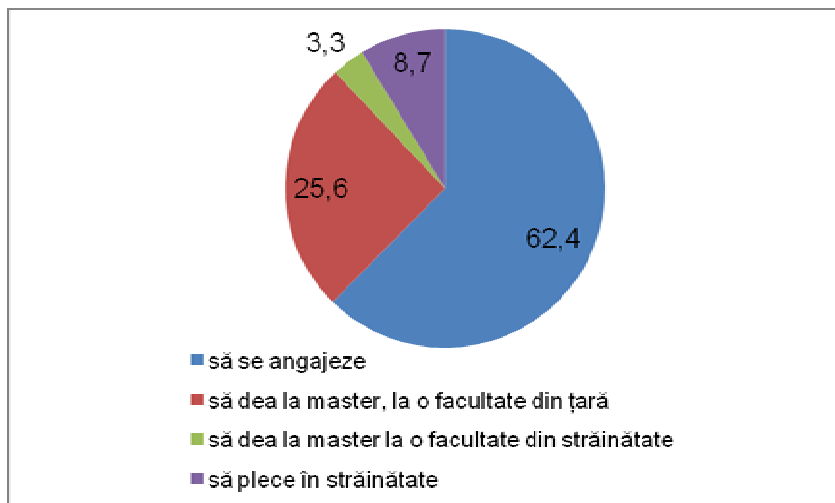
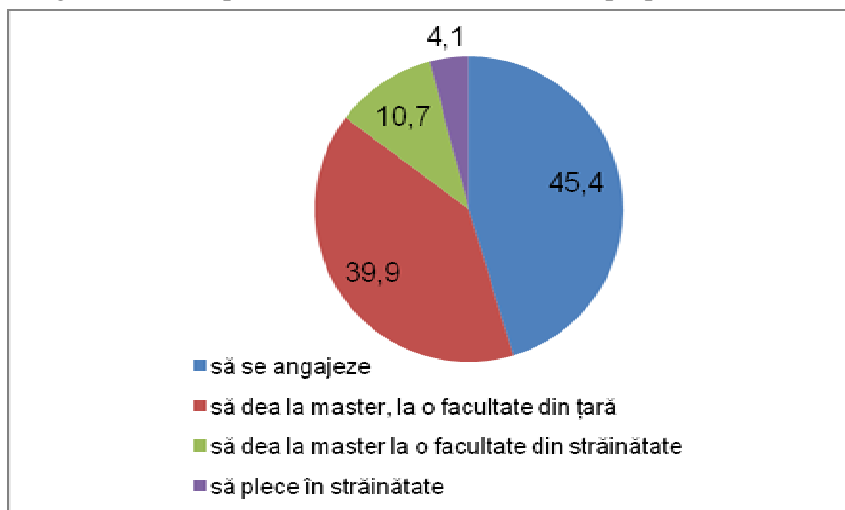

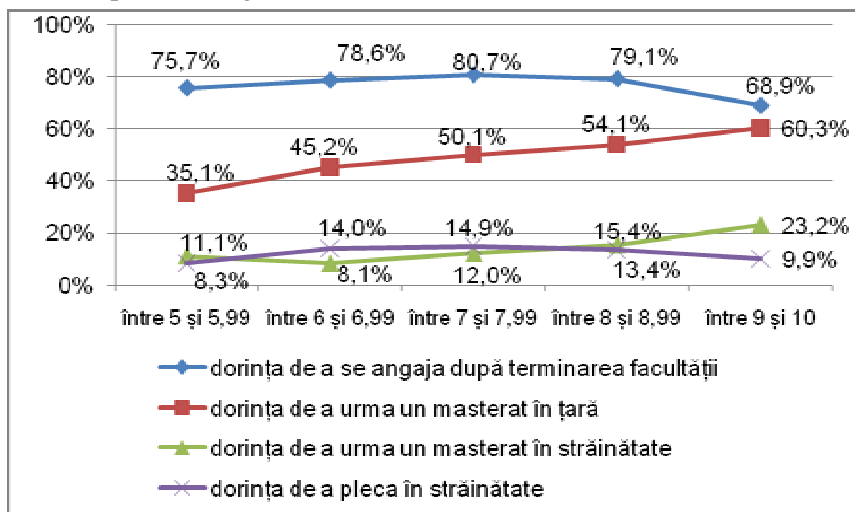
Figura 48. Percepția studenților față de dorințele propriilor familii (%)

În ceea ce privește proiecțiile studenților în legătură cu ceea ce cred că își propun colegii lor sau ceea ce cred că își doresc familiile lor pentru ei la sfârșitul terminării studiilor de licență, se observă o apreciere a unei direcții generale de angajare ca prioritate centrală, mai ales în cadrul proiecțiilor legate de colegi. În rândul familiei, există un echilibru între dorința ca studenții să urmeze un masterat (39,90% dintre opțiuni) și dorința ca aceștia să se angajeze (45,40% dintre opțiuni). Aceasta ne arată o apreciere a studenților în direcția importanței mari pe care familia o acordă continuării studiilor.

Revenind la planurile propriu-zise ale studenților, o detaliere a intențiilor în funcție de media ultimei sesiuni de examene arată direcții diferite de evaluare.

Figura 49. Planurile de viitor ale studenților, în funcție de media ultimei sesiuni (răspuns „cu siguranță, da” %)

Există diferențe importante între planurile de angajare și planurile de continuare a studiilor. În ceea ce privește planurile de angajare sau de plecare în străinătate (nu pentru studii), ele nu urmează vreo tendință legată de medie. Se poate doar remarca o scădere a intenției de angajare pentru studenții cu medii peste 9. În schimb, planurile de a urma un masterat, atât în țară, cât și în străinătate sunt corelate cu nivelul notelor. Cu cât studenții au obținut medii mai mari în ultima sesiune, cu atât ei sunt mai hotărâți să urmeze studii masterale.

4.6. Cu cine s-au sfătuit studenții în alegerea facultății

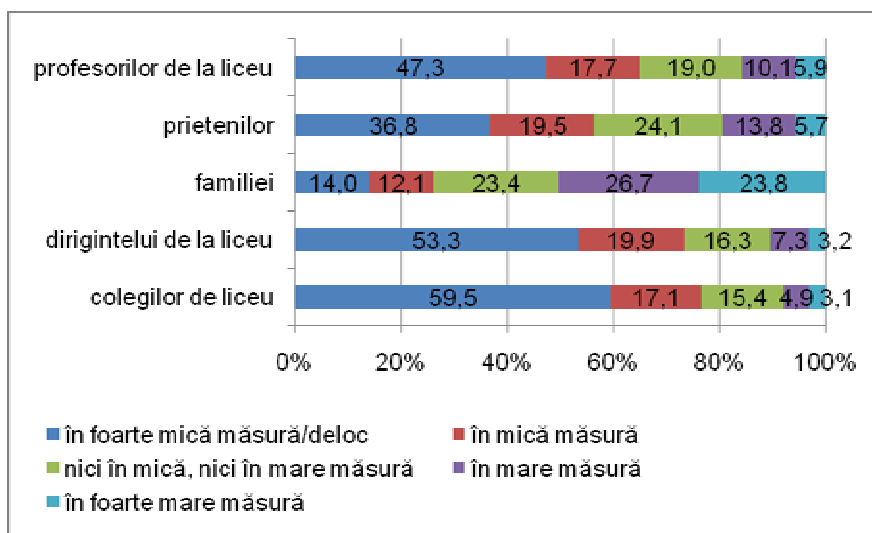
Dacă în cazul cercetării în rândul liceenilor am urmărit evaluările acestora la nivel abstract asupra importanței pe care o acordă diferiților factori sociali de influență în procesul alegerii facultății, cercetarea realizată în rândul studenților de anul I (reprezentativă pentru universitățile de stat din România) a urmărit să identifice, retrospectiv, modul în care studenții au luat decizia de a se îndrepta spre o anumită facultate și cu cine anume s-au sfătuit pentru aceasta.

Studenții afirmă că s-au sfătuit în mai mică măsură cu terți în alegerea facultății comparativ cu declarațiile elevilor (Figura 50) și menționează ca

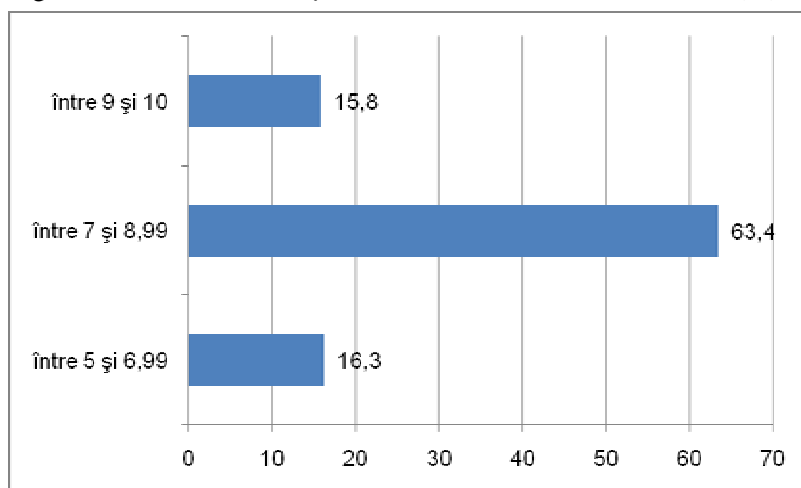
principală sursă de influență familia – care era privită ca fiind cea mai importantă și de liceeni –, apoi prietenii și profesorii de liceu. Un număr considerabil mai mic de studenți (aproximativ 9%) recunosc că s-au consultat „în mare măsură” și „în foarte mare măsură” cu dirigințele în alegerea facultății, față de 42,4% dintre liceeni care se aflau într-o situație similară. Este posibil ca, retrospectiv, studenții să privească decizia de a alege o facultate ca aparținându-le exclusiv, fără nicio sursă de influență, dar ne putem întreba, de asemenea, de ce aceste surse de influență investite de elevi cu încredere, ca dirigințele și profesorii de la școală, la final nu participă, de fapt, la decizia elevului de a urma cursurile universitare. Probabil, explicația este că nu sunt pregătiți să facă acest lucru, nu au timpul necesar sau nu li se solicită din partea instituțiilor de învățământ unde își desfășoară activitatea. Nu știm în ce măsură există, la nivelul liceului, posibilitatea orientării profesionale a elevilor de către profesori și diriginți, dar putem spune, pe baza datelor cercetării, că elevii au așteptări în acest sens.

Figura 50. În ce măsură ați ținut cont în alegerea facultății de părerea [...]? (%)

Ca și în cazul elevilor, majoritatea respondenților (63,4%), s-au plasat în grupul celor numiți de noi cu „note mari”⁴ (Figura 51), însă procentul studenților „cu note foarte mari” a fost similar cu cel al studenților „cu note mici” (16%). Chestionarele fiind aplicate, în ambele cercetări, doar celor prezenți la seminarii, putem spune că, per ansamblu, distribuția notelor la facultate se apropie mai mult de una normală (gaussiană), pe când la liceu se tinde spre o supraevaluare a elevilor cu note mari – numărul elevilor „cu note foarte mari” (între 9 și 10) este de aproximativ trei ori mai mare decât numărul celor „cu note mici” (între 5 și 6,99).

Figura 51. Mediile studenților din anul I în sesiunea din iarnă (%)

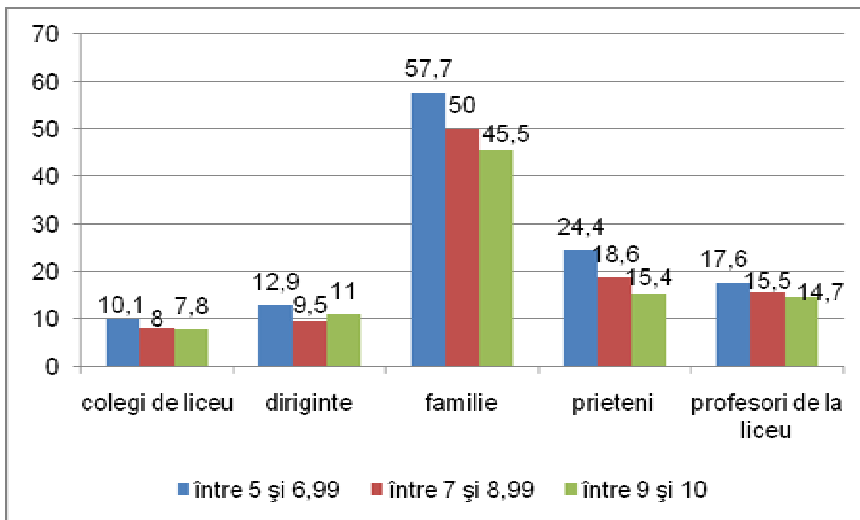

Dacă în cazul elevilor există o relație negativă între media acestora și tendința de a se consulta cu terți în alegerea facultății, unde cei cu medii mari consideră că este „puțin important” și „deloc important” să te consulți cu profesori, diriginte, colegi, familie, cunoscuți în alegerea facultății, în cazul studenților nu întâlnim decât slab această tendință, mai ales în cazul consultării familiei și prietenilor. Corelațiile, în sensul în care studenții cu note mari declară că s-au sfătuit mai puțin cu familia și prietenii în alegerea facultății, sunt slabe ($\rho = -.065$, $p < .05$, $n = 1306$ și $\rho = -.078$, $p < .01$, $n = 1305$) și

⁴ Am recodificat, de asemenea, variabila „media obținută în sesiunea din iarnă”, grupând subiecții în trei categorii: între 5 și 6,99 (cu note mici), între 7 și 8,99 (cu note mari) și peste 9 (cu note foarte mari).

nesemnificative în ce privește consultarea cu profesorii, colegii de liceu sau dirigintele (Figura 52).

Figura 52. În funcție de medie (pe verticală), procentul subiecților chestionați care au ținut cont „în mare măsură” și „în foarte mare măsură”, în alegerea facultății, de părerea [...]

Studentele au declarat, în medie, că s-au consultat în mai mare măsură cu familia decât au făcut-o studenții ($F=4,808$, $p<.05$). În ce privește apelul la sfaturile colegilor de liceu, nu am obținut diferențe semnificative în funcție de genul respondenților. Aceste rezultate nu pot fi puse, ca în cazul elevilor, pe seama diferențelor dintre mediile generale în sesiunea din iarnă dintre studenți și studente. Și în cazul studentelor, ca și al elevelor de liceu, avem de-a face cu medii mai mari decât cele ale colegilor lor de sex masculin ($\chi^2=23,371$ $df=2$, $p<.01$). Deși, în general, cei cu note mai mari tind să declare că s-au consultat mai puțin cu familia (Figura 3), studentele sunt cele care declară că s-au consultat mai mult cu familia decât studenții, chiar dacă au note mai mari decât aceștia.

Nu am înregistrat diferențe semnificative statistic între apelul la sfaturile familiei, prietenilor, profesorilor, dirigintelui, colegilor de liceu și tipul de învățământ la care este înscris studentul (cu taxă sau subvenționat de stat), nivelul veniturilor familiei, dacă este angajat ori nu sau are acces la internet unde locuiește. Cei care au deja un loc de muncă au tins, în medie, să

aprecieze că au apelat mai puțin la sfaturile familiei ($F=3,523$, $p=0,061$), probabil datorită faptului că se percep mai puțin dependenți de familie, comparativ cu cei care nu au un loc de muncă.

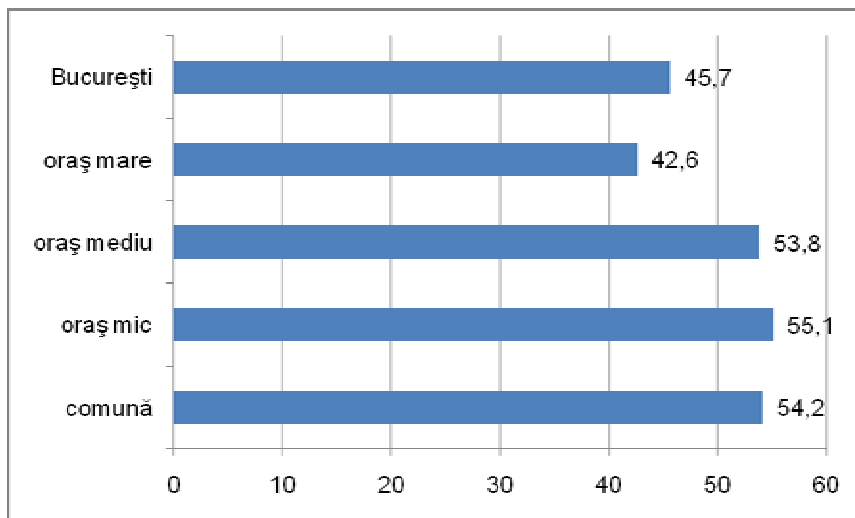
Referitor la accesul studenților la computer și internet, acolo unde locuiesc, Tabelul 9 arată că procentul celor care beneficiază atât de computer, cât și de internet, este similar elevilor de liceu (87%), însă numărul celor care nu au acces la computer este de aproximativ 6%, mult mai mare decât în cazul liceenilor. Probabil că prin plecarea de la domiciliul familiei către alte localități, pentru a studia, o parte din studenți, cel puțin în primul an de facultate, nu au computer în noua locuință. Însă chiar și cei care nu au un computer au acces la internet, procentul celor care declară că nu au internet acolo unde locuiesc fiind de doar 2%. În această situație, devine necesar pentru facultăți să comunice cu potențialii studenți în mediul online.

Tabelul 9. Accesul la computer și internet al elevilor de liceu

Unde locuiți beneficiați de computer?	Unde locuiți beneficiați de acces la internet?		
	Da	Da	Nu
		87% (n=1155)	2% (n=26)
	Nu	5,7% (n=75)	5,4% (n=71)

Diferențe semnificative între medii s-au înregistrat în ce privește consultarea familiei pentru alegerea facultății ($F=4,312$, $p<.01$) în funcție de mărimea localității unde se află familia respondentului. Subiecții ai căror părinți locuiesc în comune și orașe mici (sub 20.000 de locuitori) și orașe medii (între 20.000 și 100.000 de locuitori) au declarat că au apelat în mai mare măsură la sfaturile familiei pentru alegerea facultății, comparativ cu cei din orașele mari, inclusiv București (Figura 53).

Figura 53. Procentul celor care au declarat că s-au consultat „în mare măsură” și „în foarte mare măsură” cu familia în alegerea facultății, în funcție de mărimea localității de unde provin

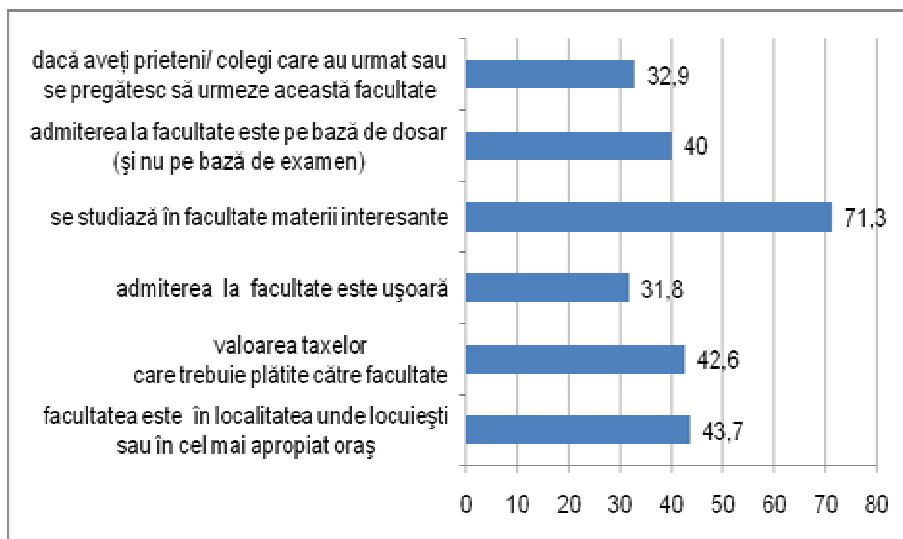

4.7. De ce anume au ținut cont studenții în alegerea facultății

Studenților li s-a cerut să menționeze aspectele de care au ținut cont în alegerea facultății la care studiază (cea unde a fost aplicat chestionarul), ierarhizând pe rând nouă elemente, pe care le-am avut în vedere și în cercetarea în rândul liceenilor. Am eliminat din listă varianta „să pot face facultatea la distanță”, deoarece am intervievat doar studenți de la învățământul de zi, prezenta cercetare limitându-și concluziile la această formă de învățământ.

Ca și în cazul liceenilor, „profilul facultății să fie considerat de viitor” și „să se studieze materii interesante în facultate” au fost cele mai importante aspecte evaluate de studenți în alegerea unei facultăți. Cu toate că liceenii nu au inclus în lista priorităților (primele trei aspecte evaluate) ca facultatea să fie de stat, la studenții de anul I am înregistrat o importanță crescută acordată acestui aspect, atunci când aceștia au descris cum au ales în mod real facultatea la care studiază. În alegerea propriu-zisă, valoarea taxelor s-a dovedit a fi mai puțin importantă decât în estimările liceenilor.

Figura 54. Procentul studenților care au declarat că, în alegerea facultății, au ținut cont „în mare măsură” și „în foarte mare măsură” de [...]

Media studentului din ultima sesiune (cea din iarnă) se corelează cu centrarea pe unele dintre cele nouă aspecte în alegerea facultății. Astfel, cu cât media studentului este mai mare, cu atât apreciază mai puțin că a ales această facultate pentru „admiterea ușoară” ($\rho = -.152$, $p < .01$, $n = 1304$) sau pentru „admiterea pe bază de dosar” ($\rho = -.142$, $p < .01$, $n = 1312$) și mai mult că a ales astfel pentru că „la facultate se studiază lucruri interesante” ($\rho = .112$, $p < .01$, $n = 1317$).

De asemenea, studentele au ținut cont mai mult decât studenții, în alegerea facultății, de faptul dacă „facultatea este de stat” ($F = 10$, 235 , $p < .01$), în timp ce studenții au luat mai mult în considerare dacă „au prieteni/colegi care au urmat/se pregătesc să urmeze facultatea respectivă” ($F = 24$, 404 , $p < .01$). Aceste date sunt consistente cu diferențele de gen în alegerea facultății estimate la liceeni, unde fetele au declarat că s-ar sfătui mai mult cu familia, iar băieții – că ar apela în mai mare măsură la sfatul colegilor de clasă.

Tabelul 10. Procentul studenților care au declarat că, în alegerea facultății, au ținut cont „în mare măsură” și „în foarte mare măsură” de anumite aspecte, în funcție de media obținută în sesiunea din iarnă

În ce măsură ați ținut cont, în alegerea facultății, de următoarele [...]?	Media în sesiunea din iarnă		
	între 5 și 6,99	între 7 și 8,99	între 9 și 10
cei din jur spun lucruri pozitive despre facultatea respectivă	50,2	48,1	41,5
profilul facultății este considerat „de viitor”	81,8	80,7	74,3
facultatea este de stat	79,8	77,4	83,4
facultatea este în localitatea unde locuiești sau în cel mai apropiat oraș	51,6	42,9	42,4
valoarea taxelor care trebuie plătite către facultate	47,1	44,0	36,0
se studiază în facultate materii interesante	71,0	71,6	81,3
admiterea la facultatea este ușoară	43,3	31,8	23,7
admiterea la facultate este pe bază de dosar (și nu pe bază de examen)	52,2	40,1	30,4
ai prieteni/colegi care au urmat sau se pregătesc să urmeze această facultate	38,8	33,7	25,1

Studenții care aveau deja un loc de muncă s-au gândit în mai mare măsură, atunci când au ales facultatea, dacă „este în localitatea unde locuiesc sau în cel mai apropiat oraș” ($F=39,297$, $p<.01$) și la „valoarea taxelor care trebuie plătite” ($F=5,113$, $p<.05$); cei care nu aveau un loc de muncă au luat mai mult în considerare dacă „profilul facultății este considerat de viitor” ($F=4,089$, $p<.05$).

Tabelul 11. Procentul studenților care au declarat că, în alegerea facultății, au ținut cont „în mare măsură” și „în foarte mare măsură” de anumite aspecte, în funcție de mărimea localității unde locuiesc părinții lor

În ce măsură ați ținut cont, în alegerea facultății, de următoarele [...]?	Părinții locuiesc în				
	comună	oraș mic	oraș mediu	oraș mare	București
cei din jur spun lucruri pozitive despre facultatea respectivă	50,5	46,1	48,3	46,1	40,5
profilul facultății este considerat „de viitor”	80,6	80,4	81,2	78,1	77,1
facultatea este de stat	79,6	76,9	80,1	85,7	79
facultatea este în localitatea unde locuiești sau în cel mai apropiat oraș	39,9	40,4	42,8	51,6	54,3
valoarea taxelor care trebuie plătite către facultate	47,3	42,9	44,6	39,9	34,1
se studiază în facultate materii interesante	72,7	73,6	72,5	73,2	72,8
admiterea la facultate este ușoară	34,3	33,5	35,8	30,1	23,6
admiterea la facultate este pe bază de dosar (și nu pe bază de examen)	44,8	33,6	47,5	36,8	25,7
ai prieteni/colégi care au urmat sau se pregătesc să urmeze această facultate	35,4	30,7	35,5	33,6	27,2

Pentru respondenții din orașele mari și din București a fost mai important ca facultatea „să fie în localitatea unde locuiesc sau în cel mai apropiat oraș” ($F=5,102$, $p<.01$), pentru studenții ale căror familii locuiesc în comune și orașe mici sau medii a fost mai important ca „admiterea la facultate să fie ușoară” ($F=3,618$ $p<.01$) și, eventual, ca „admiterea la facultate să fie pe bază de dosar” ($F=7,393$, $p<.01$). Aceste date susțin rezultatele obținute la nivel de liceu și arată *pattern*-uri stabile de alegere a facultății.

Diferențe am obținut și în ce privește alegerile subiecților în funcție de nivelul de educație al părinților. Ca și în cazul elevilor de liceu, am înregistrat corelații puternic pozitive între „ultima școală absolvită de mamă” și „ultima școală absolvită de tată” ($\rho=.637$, $p<.01$, $n=1296$) și, de asemenea, corelații pozitive între „media studentului în sesiunea din iarnă” și „ultima

școală absolvită de mamă” ($p=.102$, $p<.01$, $n=1292$). Nu am înregistrat corelații pozitive semnificative între „ultima școală absolvită de tată” și „media studentului în sesiunea din iarnă”.

Analizând diferențele între alegerile studenților aflați la învățământ cu taxă și cei aflați pe un loc subvenționat, observăm că studenții care au un loc subvenționat s-au declarat mai interesați ca „facultatea să fie de stat” ($F=22.066$, $p<.01$) și „să studieze la facultate materii interesante” ($F=8,599$, $p<.01$), pe când cei care ocupă un loc cu taxă au fost mai interesați ca facultatea „să fie în localitatea unde locuiesc sau în cel mai apropiat oraș” ($F=9,479$, $p<.01$) (Tabelul 12).

Tabelul 12. Procentul studenților care au declarat că, în alegerea facultății, au ținut cont „în mare măsură” și „în foarte mare măsură” de anumite aspecte, în funcție de repartizarea lor pe loc subvenționat *versus* loc cu taxă

În ce măsură ați ținut cont, în alegerea facultății, de următoarele [...]?	Loc în învățământ	
	cu taxă	subvenționat
cei din jur spun lucruri pozitive despre facultatea respectivă	48,4	47,9
profilul facultății este considerat „de viitor”	80,4	80,0
facultatea este de stat	71,4	80,9
facultatea este în localitatea unde locuiești sau în cel mai apropiat oraș	52,4	41,2
valoarea taxelor care trebuie plătite către facultate	42,1	43,2
se studiază în facultate materii interesante	69,1	74,2
admiterea la facultatea este ușoară	20,0	23,2
admiterea la facultate este pe bază de dosar (și nu pe bază de examen)	50,2	38,4
ai prieteni/colegi care au urmat sau se pregătesc să urmeze această facultate	31,0	33,8

Concluzii

Scopul principal al prezentului studiu a fost acela de a identifica factorii cheie care ar putea fi luați în considerare atunci când se discută politicile în domeniul educației cu privire la acces și echitate, atât la nivel de liceu, cât și la nivel universitar, și cu privire la încurajarea tinerilor să continue eforturile pentru a parcurge studiile de licență, respectiv de masterat. Politicile europene în ceea ce privește educația și ocuparea forței de muncă subliniază nevoia de continuare a studiilor pentru un număr cât mai mare de tineri, aceasta fiind singura cale prin care se poate construi o economie bazată pe cunoaștere. Prin urmare, creșterea procentului de persoane care au absolvit liceul și care urmăresc în continuare o diplomă universitară este un obiectiv cheie al Uniunii Europene, atât în domeniul ocupării forței de muncă, cât și în cel al educației. Iată de ce, în acest studiu, am căutat explicații teoretice (modele) care să ne permită să înțelegem, în principal, raportarea tinerilor la formele superioare de educație și sursele posibile de inechitate atunci când vorbim de accesul în învățământul superior. Am avut în vedere, în primul rând, factorii demografici tradiționali care ar putea fi predictorii puternici, cum ar fi „gen”, „veniturile familiei”, „reședință”, „nivelul de educație al părinților”, la care am adăugat „timpul pentru a ajunge la școală”, „performanța școlară” etc. De asemenea, în cadrul acestei cercetări s-a încercat măsurarea valorilor materialiste ale tinerilor și așezarea acestora în contextul mai larg al opțiunilor pentru educație. Rezultatele prezentate în acest studiu au confirmat o serie de ipoteze mai vechi (de exemplu corelația dintre veniturile și nivelul de educație al părinților și traseul educațional al copiilor). Alte elemente, relativ mai noi, au apărut însă pe agendă, ca de exemplu preocuparea tot mai ridicată a elevilor și studenților pentru calitatea programelor absolvite și modul în care acestea se corelează cu piața muncii.

Dincolo de a discuta, însă, despre rezultatele concrete ale acestei cercetări, lucru pe care l-am făcut deja pe parcursul acestui volum, credem că trebuie să atragem atenția asupra nevoii de a exista o corelare mult mai strânsă între politicile publice/educaționale promovate și argumentarea

științifică a acestora. De asemenea, acest studiu relevă o acută lipsă de informații, atât în rândul populațiilor școlare, părinților, cadrelor didactice, cât și în rândul decidenților cu privire la preocupările și opțiunile de formare a tinerilor, pe de o parte, și zonele de intervenție pe care instituțiile abilitate ar trebui să le aibă în vedere, pe de altă parte. Iată de ce autorii recomandă ca cercetările de tipul celor prezentate în acest volum să fie permanentizate, pentru a putea asigura o înțelegere mai bună a sistemului și o calibrare corespunzătoare a politicilor publice din domeniul educației.

Anexe

Anexa A. Studenți operatori de teren

1. Barbu Andreea-Gabriela
2. Botezatu Andra-Maria
3. Brunchi Ioana
4. Bujeniță Florentina-Alexandra
5. Buzămurgă Maria Valentina
6. Camențu Nicoleta
7. Cazan Cristina-Roxana
8. Chifu Alexandru Emilian
9. Ciobanu Ioana-Roxana
10. Cismaru Valeria-Georgiana
11. Ciubotaru Ramona Georgiana
12. Dan Ioana
13. Dobre Andra-Isaura
14. Donosa Luciana-Roxana
15. Filimon Bogdan Teodor
16. Grosu Teodora
17. Ionescu Ana-Maria
18. Luft Adelina-Elena
19. Martin Elena
20. Moroianu Gabriela Camelia
21. Năstase Raluca-Ioana
22. Nebunoiu Andrei-Gabriel
23. Nicolescu Iuliana-Andreea
24. Nițulescu Laura-Maria
25. Ologu Alina-Maria
26. Paponiu Elena-Adelaida
27. Pîrvan Mirela
28. Plopeanu Florentina-Grațiela
29. Popa Alexandra-Raluca
30. Popescu Berta-Laura
31. Popescu Cristina-Mihaela
32. Prodan Dragoș-Petre
33. Puiu Iulia-Daniela
34. Roșu Alexandra
35. Tabac Mirela-Mihaela
36. Tapliuc Cosmina-Teodora
37. Tornea Irina
38. Tudor Corina-Florentina
39. Tudor Iuliana-Mihaela
40. Vizinteanu Rareș Constantin
41. Vlădoiu Alina-Mihaela
42. Zoia Alexandra

Anexa B. Eșantion elevi

	Județ	Total clase	Clase din mediul rural și din orașele mici	Număr de elevi în eșantion
1	Arad	5	2	100
2	Argeș	8	2	185
3	Bacău	10	2	215
4	Bistrița-Năsăud	5	3	109
5	Brașov	9	1	169
6	București	12	0	230
7	Buzău	6	1	149
8	Dâmbovița	7	3	145
9	Galați	8	1	157
10	Harghita	6	3	110
11	Ialomița	4	1	80
12	Mehedinți	6	2	143
13	Prahova	10	4	211
14	Sibiu	5	1	114
15	Suceava	10	4	235
16	Tulcea	3	1	70
17	Vâlcea	5	2	114
18	Vrancea	5	2	96
	TOTAL	124	32	2.632

Anexa C. Eșantion studenți

	Universități	Număr grupe	Număr de studenți în eșantion
1	Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj	10	211
2	Universitatea București	5	78
3	Universitatea Politehnică din București	5	118
4	Universitatea din Craiova	5	97
5	Universitatea din Oradea	5	114
6	Universitatea din Pitești	5	92
7	Universitatea de Vest din Timișoara	3	62
8	Universitatea din Sibiu	5	107
9	Universitatea din Brașov	5	49
10	Universitatea din Târgoviște	4	63
11	Universitatea din Baia Mare	4	58
12	Universitatea din Târgu Jiu	5	83
13	Universitatea Tehnică Iași	4	91
14	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași	5	95
15	Universitatea din Reșița	5	84
	TOTAL	75	1.402

Anexa D. Chestionar adresat elevilor

SNSPA. Facultatea de Comunicare și Relații Publice

Dorim să cunoaștem modul în care elevii de liceu se raportează la sistemul de învățământ. Cercetarea noastră se desfășoară în mai multe licee din țară și are o finalitate științifică. Ai fost ales în mod aleator să răspunzi la acest chestionar, la care nu există răspunsuri corecte sau greșite. ***De sinceritatea răspunsurilor tale depinde valabilitatea studiului.***

Răspunsurile sunt *confidențiale și anonime.*

Vă mulțumim!

Încercuiește, la fiecare întrebare, cifra corespunzătoare opiniei tale.

REU. Pentru a reuși în viață, crezi că este important să urmezi o facultate?

5 Foarte important	4 Important	3 Oarecum important	2 Puțin important	1 Deloc important
--------------------	-------------	---------------------	-------------------	-------------------

99. Nu știu/Nu răspund

REUF. Pentru a reuși în viață, cât de important este ca o persoană să aibă:	Foarte important	Important	Oarecum important	Puțin important	Deloc important
1. Ambiție	5	4	3	2	1
2. Credință în Dumnezeu	5	4	3	2	1
3. Educație (să facă multă școală)	5	4	3	2	1
4. Familie unită (să fie susținut de familie)	5	4	3	2	1
5. Inteligență	5	4	3	2	1
6. Hărnicie	5	4	3	2	1
7. Noroc	5	4	3	2	1
8. Relații (pile)	5	4	3	2	1
9. Altceva. Ce?	5	4	3	2	1

MULT. Gandește-te la liceul unde înveți, cât de mulțumit ești de [...]	Foarte mulțumit	Mulțumit	Oarecum mulțumit	Puțin mulțumit	Deloc mulțumit
1. Sălile de clasă	5	4	3	2	1
2. Orele ținute de profesori	5	4	3	2	1
3. Șansele de a merge la o facultate în urma celor învățate	5	4	3	2	1
4. Deschiderea profesorilor de a discuta problemele elevilor	5	4	3	2	1
5. Șansele de a găsi un loc de muncă în urma celor învățate	5	4	3	2	1

ABD. Ai fost vreodată în situația de a renunța la școală în timpul liceului?

1. Da

2. Nu – **mergi la întrebarea TIMP**

99. Nu știu/nu răspund

ABDF. Care au fost motivele care te-au determinat să renunți la școală în timpul liceului?

(puteți încerca mai multe variante de răspuns)

1. Lipsa banilor

2. Inutilitatea lucrurilor învățate

3. Felul în care eram tratat de colegi

4. Felul în care eram tratat de profesori

5. Lipsa mijloacelor de transport de acasă la liceu

6. Probleme în familie

7. Altceva. Ce? _____

TIMP. De obicei, cât timp dedici zilnic pentru [...]	Nu acord timp	Sub 1 oră	1-2 ore	3-4 ore	Peste 4 ore
1. Urmărirea emisiunilor TV	1	2	3	4	5
2. Cititul cărților	1	2	3	4	5
3. Pregătirea pentru școală	1	2	3	4	5
4. Navigarea pe internet (nu pentru jocuri)	1	2	3	4	5
5. Jocul pe calculator	1	2	3	4	5
6. Practicarea unui sport (în afara orelor de școală)	1	2	3	4	5
7. Întâlnirea cu prietenii	1	2	3	4	5
8. Ajutarea familiei (munca în gospodărie sau în afara gospodăriei)	1	2	3	4	5

INFC. Pentru a avea cultură generală, care dintre următoarele surse de informații considerați că este cea mai utilă?

(încercuiește o singură variantă de răspuns)

1. Internetul
2. Radioul
3. Informațiile de la școală
4. Televizorul
5. Ziarele/ Revistele
6. Cărțile

OPTA. După terminarea liceului, vreau [...]	Da, cu siguranță	Doar în anumite condiții	Cu siguranță nu	Nu știu/ nu m-am gândit
1. Să mă angajez/să-mi găsesc un loc de muncă	3	2	1	99
2. Să dau la o facultate din țară	3	2	1	99
3. Să dau la o facultate din străinătate	3	2	1	99
4. Să plec în străinătate (nu pentru studii)	3	2	1	99
5. Să fac altceva. Ce anume? _____ _____	3	2	1	99

(Dacă ai răspuns că dorești să urmezi o facultate)

FAC. Te-ai decis deja ce facultate (în țară sau în străinătate) să urmezi?

1. Da   2. Nu

(DACĂ DA) **FACP.** Precizează facultatea/facultățile la care dorești să te înscrii:

1. Facultatea de _____
 2. Facultatea de _____
 3. Facultatea de _____

(Indiferent de ceea ce dorești să faci după terminarea liceului, răspunde la următoarele întrebări)

CONS. În ce măsură credeți că un tânăr ar trebui să se consulte [...] când alege să urmeze o facultate?	În foarte mare măsură	În mare măsură	Nici în mică, nici în mare măsură	În mică măsură	În foarte mică măsură/deloc	Nu știu/ Nu răspund
1. cu colegii de liceu	5	4	3	2	1	99
2. cu dirigințele	5	4	3	2	1	99
3. cu familia	5	4	3	2	1	99
4. cu prietenii	5	4	3	2	1	99
5. cu profesorii	5	4	3	2	1	99
6. cu prieteni/cunoscuți studenți	5	4	3	2	1	99

ALEG. În situația în care ai alege să continui studiile în România, cât de importante ar fi, pentru tine, următoarele [...] în a decide pentru o facultate sau alta	Foarte important	Important	Oarecum important	Puțin important	Deloc important
1. Dacă cei din jur spun lucruri pozitive despre facultatea respectivă	5	4	3	2	1

Acces și echitate în învățământul superior din România

2. Dacă profilul facultății este considerat „de viitor”	5	4	3	2	1
3. Dacă facultatea este de stat	5	4	3	2	1
4. Dacă facultatea este în localitatea unde locuiești sau în cel mai apropiat oraș	5	4	3	2	1
5. Valoarea taxelor care trebuie plătite către facultate	5	4	3	2	1
6. Dacă admiterea la facultate este ușoară	5	4	3	2	1
7. Dacă se studiază în facultate materii interesante	5	4	3	2	1
8. Dacă admiterea la facultate este pe bază de dosar (și nu pe bază de examen)	5	4	3	2	1
9. Dacă ai prieteni/colégi care au urmat sau pregătesc să urmeze această facultate	5	4	3	2	1
10. Dacă pot face facultate la distanță (fără frecvență)	5	4	3	2	1
11. Altceva. Ce? _____ _____	5	4	3	2	1

OPTP. Dacă mă gândesc la prietenii mei, cei mai mulți dintre ei vor, după terminarea liceului [...],

1. Să se angajeze	2. Să dea la o facultate din țară	3. Să dea la o facultate din străinătate	4. Să plece în străinătate (nu pentru studii)
-------------------	-----------------------------------	--	---

OPTF. Dacă mă gândesc la familia mea, ar vrea ca eu, după terminarea liceului [...],

1. Să mă angajez	2. Să dau la o facultate din țară	3. Să dau la o facultate din străinătate	4. Să plec în străinătate (nu pentru studii)
------------------	-----------------------------------	--	--

VAL. Te rugăm să-ți exprimi acordul sau dezacordul cu privire la fiecare din enunțurile de mai jos. Acestea se referă la aspecte din viața socială. Te rugăm să încercuiești cifra corespunzătoare răspunsului tău pe fiecare rând.	Total de acord	De acord	Indecis	Dezacord	Dezacord total
1. Îi admir pe oamenii care au mașini, haine și case scumpe	5	4	3	2	1
2. Pentru mine cea mai importantă realizare în viață constă în achiziționarea bunurilor materiale	5	4	3	2	1
3. Bunurile materiale pe care le am arată cât de bine o duc în viață	5	4	3	2	1
4. Acord importanță bunurilor materiale pe care alți oameni le posedă	5	4	3	2	1
5. Bunurile materiale pe care le am sunt importante pentru mine	5	4	3	2	1
6. Se întâmplă să cheltui bani cumpărând lucruri de care nu am neapărat nevoie	5	4	3	2	1
7. Îmi face plăcere să cumpăr anumite lucruri de care nu am neapărat nevoie	5	4	3	2	1
8. Îmi place să am multe bunuri de lux	5	4	3	2	1

9. Comparativ cu oamenii pe care îi cunosc, acord mai puțină importanță bunurilor materiale	5	4	3	2	1
10. Posedarea bunurilor materiale pe care mi le doresc mi-ar asigura o viață fericită.	5	4	3	2	1
11. Viața mea ar fi mai bună dacă aș deține bunuri de lux	5	4	3	2	1
12. Aș fi mai fericit/ă dacă aș obține unele lucruri materiale care îmi plac	5	4	3	2	1
13. Aș fi mai fericit/ă dacă mi-aș permite să cumpăr unele bunuri materiale	5	4	3	2	1

PREZ. Cât de des ai mers la ore în semestrul trecut, pe o scală de la 0% la 100%, unde „0” înseamnă ca nu ai mers la nicio oră, iar 100% înseamnă ca ai fost la toate orele.

Prezență la ore _____%

Pentru a clasifica răspunsurile, avem nevoie de câteva date despre tine

DRUM. Într-o zi obișnuită din timpul săptămânii, câte minute îți sunt necesare pentru a ajunge la liceu, folosind [...]

<i>Forma de deplasare</i>	<i>Număr minute</i>
1. Mijloc de transport în comun (autobuz, tramvai, microbus, metrou, tren)	
2. Mers pe jos	
3. Alte forme de deplasare. Care? _____	

CLS. Forma de învățământ

1. Învățământ de zi	2. Învățământ seral	3. Școala de arte și meserii (SAM)
Clasa a: 1. IX-a 2. X-a 3. XI-a 4. XII-a	Clasa a: 1. IX-a 2. X-a 3. XI-a 4. XII-a 5. XIII-a 6. XIV-a	Clasa: 1. SAM 2. An de completare

MED. Media generală obținută în anul școlar trecut

1. între 5 și 5,99	2. între 6 și 6,99	3. între 7 și 7,99	4. între 8 și 8,99	5. între 9 și 10
--------------------	--------------------	--------------------	--------------------	------------------

SEX. 1. Feminin   2. Masculin

SCLM. Ultima școală absolvită de mamă 1. Fără școală 2. Școala primară (4 clase) 3. Școala generală (8 clase) 4. Școala profesională/liceu neterminat 5. Liceu (12 clase) 6. Studii postliceale 7. Facultate/studii postuniversitare 99. Nu știu/nu răspund	SCLT. Ultima școală absolvită de tată 1. Fără școală 2. Școala primară (4 clase) 3. Școala generală (8 clase) 4. Școala profesională/liceu neterminat 5. Liceu (12 clase) 6. Studii postliceale 7. Facultate/studii postuniversitare 99. Nu știu/nu răspund
--	--

NAT. Care este naționalitatea ta?

1. român	2. maghiar	3. rrom	4. german	5. alta, care? _____	99.NS/NR
----------	------------	---------	-----------	----------------------	----------

REL. Care este religia ta?

1. ortodoxă	5. greco-catolică
2. protestantă (calvină, evanghelică, luterană, reformată)	6. fără religie
3. neo-protestantă (penticostală, adventistă, baptistă, evanghelistă)	7. alta, care? _____
4. romano-catolică	99.NS/NR

VEN. Cum apreciezi veniturile actuale ale familiei tale?

1. Nu ne ajung nici pentru strictul necesar
2. Ne ajung numai pentru strictul necesar
3. Ne ajung pentru un trai decent, dar nu ne permitem cumpărarea unor bunuri mai scumpe
4. Reușim să cumpărăm și unele bunuri mai scumpe, dar cu restrângeri în alte domenii
5. Reușim să avem tot ce ne trebuie, fără să ne restrângem de la ceva
99. Nu știu/nu răspund

LOCB. Acasă beneficiezi de:	Da	Nu
1. Computer	1	2
2. Acces la internet	1	2
3. Televizor	1	2
4. Cablu TV	1	2

STR. Unul sau ambii tăi părinți lucrează în străinătate?

1. Doar mama
2. Doar tata
3. Ambii părinți
4. Niciunul dintre părinți

FSUP. În ce măsură familia te-a încurajat să ai rezultate școlare bune în timpul liceului?

1. M-au încurajat foarte mult
2. M-au încurajat într-o oarecare măsură
3. Nu prea m-au sprijinit
4. Nu m-au sprijinit aproape deloc
99. Nu știu/nu răspund

PROF. Profilul liceului

1. Real	6. Teologic
2. Uman	7. Sportiv
3. Pedagogic	8. Servicii
4. Artistic	9. Tehnic
5. Militar	10. Resurse naturale și protecția mediului

MARL. Liceul/școala cu clasele I-X se află în

1. comună
2. oraș mic (sub 20.000 de locuitori)
3. oraș mediu (între 20.000 și 100.000 de locuitori)
4. oraș mare (peste 100.000 de locuitori)
5. București

CODJ. Codul județului _____

Anexa E. Chestionar adresat studenților

SNSPA. Facultatea de Comunicare și Relații Publice

Dorim să cunoaștem modul în care studenții din anul I de facultate se raportează la sistemul de învățământ. Cercetarea noastră se desfășoară în mai multe universități din țară și are o finalitate științifică. Ați fost ales în mod aleator să răspundeți la acest chestionar, la care nu există răspunsuri corecte sau greșite. **De sinceritatea răspunsurilor dumneavoastră depinde valabilitatea studiului.** Răspunsurile sunt *confidențiale și anonime*.

Vă mulțumim!

Încercuiți, la fiecare întrebare, cifra corespunzătoare opiniei dvs.

REU. Pentru a reuși în viață, credeți că este important să urmați o facultate?

5 Foarte important	4 Important	3 Oarecum important	2 Puțin important	1 Deloc important
--------------------	-------------	---------------------	-------------------	-------------------

99. Nu știu/Nu răspund

REUF. Pentru a reuși în viață, cât de important este ca o persoană să aibă:	Foarte important	Important	Oarecum important	Puțin important	Deloc important
1. Ambiție	5	4	3	2	1
2. Credință în Dumnezeu	5	4	3	2	1
3. Educație (să facă multă școală)	5	4	3	2	1
4. Familie unită (să fie susținut de familie)	5	4	3	2	1
5. Inteligență	5	4	3	2	1
6. Hărnicie	5	4	3	2	1
7. Noroc	5	4	3	2	1
8. Relații (pile)	5	4	3	2	1
9. Altceva. Ce?	5	4	3	2	1

IMPR. Pentru a acoperi cheltuielile necesare absolvirii facultății, ce sumă anuală de bani ați fi interesat/ă să împrumutați de la o bancă?

1. 0-1000 lei
2. 1001-2000 lei
3. 2001-3000 lei
4. 3001-4000 lei
5. peste 4000 lei
6. Nu sunt interesat să fac împrumut

CONS. În ce măsură ați ținut cont în alegerea facultății de părerea	În foarte mare măsură	În mare măsură	Nici în mică, nici în mare măsură	În mică măsură	În foarte mică măsură/ deloc	Nu știu/ Nu răspund
1. Colegilor de la liceu	5	4	3	2	1	99
2. Dirigintelui de la liceu	5	4	3	2	1	99
3. Familiei	5	4	3	2	1	99
4. Prietenilor	5	4	3	2	1	99
5. Profesorilor de la liceu	5	4	3	2	1	99

CONT. În ce măsură în alegerea facultății ați ținut cont de următoarele [...]	În foarte mare măsură	În mare măsură	Nici în mică, nici în mare măsură	În mică măsură	În foarte mică măsură/ deloc
1. Dacă cei din jur spun lucruri pozitive despre facultatea respectivă	5	4	3	2	1
2. Dacă profilul facultății este considerat „de viitor”	5	4	3	2	1
3. Dacă facultatea este de stat	5	4	3	2	1
4. Dacă facultatea este în localitatea unde locuiți sau în cel mai apropiat oraș	5	4	3	2	1
5. Valoarea taxelor care trebuie plătite către facultate	5	4	3	2	1
6. Dacă admiterea la facultate este ușoară	5	4	3	2	1

7. Dacă se studiază în facultate materii interesante	5	4	3	2	1
8. Dacă admiterea la facultate este pe bază de dosar (și nu pe bază de examen)	5	4	3	2	1
9. Dacă aveți prieteni/colégi care au urmat sau pregătesc să urmeze această facultate	5	4	3	2	1
10. Altceva. Ce? _____	5	4	3	2	1

ABDA. Ați fost vreodată în situația de a renunța la facultate în timpul anului I de studii?

1. Da
2. Nu – **mergi la întrebarea MULT (pagina următoare)**
99. Nu știu/nu răspund

ABDF. Care au fost motivele care v-au determinat să vă gândiți să renunțați la facultate?

(*puteți încerca mai multe variante de răspuns*)

1. Lipsa banilor
2. Inutilitatea lucrurilor învățate
3. Felul în care eram tratat de colegi
4. Felul în care eram tratat de profesori
5. Lipsa mijloacelor de transport de acasă la facultate
6. Probleme în familie
7. Altceva. Ce? _____

MULT. Gândindu-vă la facultatea unde învățați, cât de mulțumit sunteți de [...]	Foarte mulțumit	Mulțu- mit	Oarecum mulțumit	Puțin mulțumit	Deloc mulțumit	Nu e cazul
1. Sălile de clasă	5	4	3	2	1	99
2. Orele ținute de profesori	5	4	3	2	1	99
3. Orar	5	4	3	2	1	99
4. Deschiderea profesorilor de a discuta problemele studenților	5	4	3	2	1	99
5. Șansele de a găsi un loc de muncă în urma celor învățate	5	4	3	2	1	99
6. Cunoștințele teoretice dobândite	5	4	3	2	1	99
7. Cunoștințele practice dobândite	5	4	3	2	1	99
8. Condițiile de cazare	5	4	3	2	1	99
9. Valoarea taxei de studii	5	4	3	2	1	99
10. Dotare (biblioteci, laboratoare etc.)	5	4	3	2	1	99

TIMP. De obicei, cât timp dedici zilnic pentru [...]	Nu acord timp	Sub 1 oră	1-2 ore	3-4 ore	Peste 4 ore
1. Urmărirea emisiunilor TV	1	2	3	4	5
2. Cititul cărților	1	2	3	4	5
3. Pregătirea temelor pentru cursuri și seminarii	1	2	3	4	5
4. Navigarea pe internet (nu pentru jocuri)	1	2	3	4	5
5. Jocul pe calculator	1	2	3	4	5
6. Practicarea unui sport (în afara orelor de facultate)	1	2	3	4	5
7. Întâlnirile cu prietenii	1	2	3	4	5

CULG. Pentru a avea cultură generală, care dintre următoarele surse de informații considerați că este cea mai utilă?

(încercuiește o singură variantă de răspuns)

1. Cărțile	4. Radioul
2. Internetul	5. Televizorul
3. Școala	6. Ziarele/ Revistele

OPTA. După terminarea facultății, vreau [...]	Da, cu siguranță	Doar în anumite condiții	Cu siguranță nu	Nu știu/ nu m-am gândit
1. Să mă angajez/să-mi găsesc un loc de muncă	3	2	1	99
2. Să dau la masterat, la o facultate din țară	3	2	1	99
3. Să dau la masterat, la o facultate din străinătate	3	2	1	99
4. Să plec în străinătate (nu pentru studii)	3	2	1	99
5. Să fac altceva. Ce anume? _____ _____ _____	3	2	1	99

OPTP. Dacă mă gândesc la colegii mei, cei mai mulți dintre ei vor, după terminarea facultății [...],

1. Să se angajeze	2. Să dea la master, la o facultate din țară	3. Să dea la master, la o facultate din străinătate	4. Să plece în străinătate (nu pentru studii)
-------------------	--	---	---

OPTF. Dacă mă gândesc la familia mea, ar vrea ca eu, după terminarea facultății [...],

1. Să mă angajeze	2. Să dau la master, la o facultate din țară	3. Să dau la master, la o facultate din străinătate	4. Să plec în străinătate (nu pentru studii)
-------------------	--	---	--

VALO. Vă rugăm să vă exprimați acordul sau dezacordul cu privire la fiecare dintre enunțurile de mai jos. Acestea se referă la aspecte din viața socială. Vă rugăm să încercuiți cifra corespunzătoare răspunsului dumneavoastră pe fiecare rând.	Total de acord	De acord	Indecis	Dezacord	Dezacord total
1. Îi admir pe oamenii care au mașini, haine și case scumpe	5	4	3	2	1
2. Pentru mine cea mai importantă realizare în viață constă în achiziționarea bunurilor materiale	5	4	3	2	1
3. Bunurile materiale pe care le am arată cât de bine o duc în viață	5	4	3	2	1
4. Acord importanță bunurilor materiale pe care alți oameni le posedă	5	4	3	2	1
5. Bunurile materiale pe care le am sunt importante pentru mine	5	4	3	2	1

6. Se întâmplă să cheltui bani cumpărând lucruri de care nu am neapărat nevoie.	5	4	3	2	1
7. Îmi face plăcere să cumpăr anumite lucruri de care nu am neapărat nevoie	5	4	3	2	1
8. Îmi place să am multe bunuri de lux	5	4	3	2	1
9. Comparativ cu oamenii pe care îi cunosc, acord mai puțină importanță bunurilor materiale	5	4	3	2	1
10. Posedarea bunurilor materiale pe care mi le doresc mi-ar asigura o viață fericită.	5	4	3	2	1
11. Viața mea ar fi mai bună dacă aș deține bunuri de lux	5	4	3	2	1
12. Aș fi mai fericit/ă dacă aș obține unele lucruri materiale care îmi plac	5	4	3	2	1
13. Aș fi mai fericit/ă dacă mi-aș permite să cumpăr unele bunuri materiale	5	4	3	2	1

Cât de des ați mers la cursuri/seminarii semestrul trecut, pe o scala de la 0% la 100%, unde „0” înseamnă ca nu ați mers la niciun curs/seminar, iar 100% înseamnă ca ați fost la toate cursurile/seminariile (*dacă sunteți student la două facultăți, vă rugăm să vă referiți la facultatea unde ați primit chestionarul*)

PREZC. Prezență la cursuri _____

PREZS. Prezență la seminarii _____

BANI. Cunoașteți colegi de facultate (*unde ați primit chestionarul*) care, pentru a trece un examen, au oferit bani sau alte beneficii profesorului sau altei persoane din facultate?

1. Da
2. Nu

Pentru a clasifica răspunsurile, avem nevoie de câteva date despre dumneavoastră

SAF. Sunteti student si la o alta facultate?

1. Da   2. Nu (mergi la întrebarea STAX)

FINV. Dacă DA, la cea de-a doua facultate, la ce formă de învățământ sunteți?

1. Învățământ de zi
2. Învățământ la distanță/fără frecvență
3. Învățământ online

FPS. Cea de-a doua facultate la care sunteți student este

1. Privată
2. De stat

STAX. Suneți student pe un loc (*Puteți alege ambele variante de răspuns dacă sunteți student atât pe un loc subvenționat la o facultate, cât și pe un loc cu taxă, la altă facultate*)

1. Subvenționat de stat
2. Cu taxă

DRUM. Într-o zi obișnuită din timpul săptămânii, câte minute vă sunt necesare pentru a ajunge la această facultate (*unde ați primit chestionarul*) folosind [...]

<i>Forma de deplasare</i>	<i>Număr minute</i>
1. Mijloc de transport în comun (autobuz, tramvai, microbuz, metrou, tren)	
2. Automobilul propriu	
3. Mers pe jos	
4. Alte forme de deplasare. Care?	

MED. Media obținută în sesiunea din iarnă la această facultate (*unde ați primit chestionarul*)

1. între 5 și 5.99	2. între 6 și 6.99	3. între 7 și 7.99	4. între 8 și 8.99	5. între 9 și 10
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	---------------------

SEX. 1. Feminin   2. Masculin

SCLM. Ultima școală absolvită de mamă

1. Fără școală
2. Școala primară (4 clase)
3. Școala generală (8 clase)
4. Școala profesională/liceu neterminat
5. Liceu (12 clase)
6. Studii postliceale
7. Facultate/studii postuniversitare
99. Nu știu/nu răspund

SCLT. Ultima școală absolvită de tată

1. Fără școală
2. Școala primară (4 clase)
3. Școala generală (8 clase)
4. Școala profesională/liceu neterminat
5. Liceu (12 clase)
6. Studii postliceale
7. Facultate/studii postuniversitare
99. Nu știu/nu răspund

NAT. Care este naționalitatea dvs.?

1. român	2. maghiar	3. rrom	4. german	5. alta, care?	99.NS/NR
----------	------------	---------	-----------	----------------	----------

VEN. Cum apreciați veniturile actuale ale familiei dumneavoastră?

1. Nu ne ajung nici pentru strictul necesar
2. Ne ajung numai pentru strictul necesar
3. Ne ajung pentru un trai decent, dar nu ne permitem cumpărarea unor bunuri mai scumpe
4. Reușim să cumpărăm și unele bunuri mai scumpe, dar cu restrângeri în alte domenii
5. Reușim să avem tot ce ne trebuie, fără să ne restrângem de la ceva
99. Nu știu/nu răspund

ANG. Sunteți angajat?

1. Da
2. Nu

ANGA. Dacă DA, câte ore lucrați în medie pe zi? _____

LOC. Locuiți:

1. Acasă
2. Cu chirie
3. La cămin
4. Altă situație. Care? _____

LOCB. Unde locuiți, beneficiați de:	Da	Nu
1. Computer	1	2
2. Acces la internet	1	2
3. Televizor	1	2
4. Cablu TV	1	2

STR. Unul sau ambii dumneavoastră părinți lucrează în străinătate?

1. Doar mama
2. Doar tata
3. Ambii părinți
4. Niciunul dintre părinți

MARL. Părinții locuiesc într-o/un/în

1. comună
2. oraș mic (sub 20.000 de locuitori)
3. oraș mediu (între 20.000 și 100.000 de locuitori)
4. oraș mare (peste 100.000 de locuitori)
5. București

PROFL. Domeniul facultății unde sunteți student (*unde ați primit chestionarul*), conform tabelului atașat chestionarului (*treceți cifra corespunzătoare domeniului*).

_____

CODJ. Codul județului _____

Bibliografie

- Consiliul European (2009). *Concluziile Consiliului din 11 mai 2010 privind dimensiunea socială a educației și formării profesionale* – ET 2020 [2010/C 135/02]. Bruxelles: Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.
- Cummings, William K. (2007). *Instituții de învățământ*. București: Editura Comunicare.ro.
- Deci, Edward L., Vallerand, Robert J., Pelletier, Luc G., și Ryan, Richard M. (1991). „Motivation and Education: The Self-Determination Perspective”, *Educational Psychologist*, 26 (3 & 4), pp. 325-346.
- Fan, Xintao, și Chen, Michael (2001). „Parental Involvement and Students' Academic Achievement: A Meta-Analysis”, *Educational Psychology Review*, 13 (1), pp. 1-22.
- Giarini, Orio, și Malița, Mircea (2005). *Dubla spirală a învățării și a muncii*. București: Editura Comunicare.ro.
- Guvernul României (2009). *Hotărârea Guvernului României nr. 749/2009 pentru aprobarea Nomenclatorului domeniilor, a structurilor instituțiilor de învățământ superior și a specializărilor/programelor de studii universitare de licență acreditate sau autorizate să funcționeze provizoriu organizate de acestea*. București: Monitorul Oficial al României.
- Guvernul României, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare și Centrul Național pentru Dezvoltare Durabilă (2008). *Strategia pentru Dezvoltare Durabilă a României*. București: Guvernul României.
- Haret, Spiru C. (1935/2009). *Operele lui Spiru Haret, vol. I-VI*, ediție îngrijită de Constantin Schifirneț. București: Editura Comunicare.ro.
- Ivan, Loredana, Pricopie, Remus, și Frunzaru, Valeriu (2008). „Decizia de a alege o facultate: raționalitate sau condiționare socială”, *Revista română de comunicare și relații publice*, 14, pp. 83-93.
- Johnstone, Bruce, Marcucci, Pamela, Sondergaard, Lars, Moarcăș, Mariana, Sandi, Ana M., Pricopie, Remus, Ciucă, Ion, Reinhardt, Zeno and Jitaru, Gabriela (2008). *Introducing a Student Loan Scheme in Romania. A Discussion Paper*. Washington D.C. and Bucharest: World Bank and Ministry of Education, Research and Youth.
- Johnstone, Bruce D., și Marcucci, Pamela N. (2010). *Financing Higher Education Worldwide: Who Pays? Who Should Pay?*. Baltimore: The Johns Hopkins University Press.
- Pricopie, Remus, Frunzaru, Valeriu, Corbu, Nicoleta și Ivan, Loredana (2010). „Arguments for a New Policy Dialog on Access and Equity in Romanian Higher Education”, *Romanian Journal of Communication and Public Relations*, 12 (2), pp. 9-23.

- Richins, Marsha L., și Dawson, Scott (1992). „A Consumer Values Orientation for Materialism and Its Measurement: Scale Development and Validation”, *The Journal of Consumer Research*, 19 (3), pp. 303-316.
- Rothman, Sheldon (2001). „School Absence and Student Background Absence Factors: A Multilevel Analysis”, *International Education Journal*, 2 (1), pp. 59-68.
- Sadlak, Jan (1990). *Higher Education in Romania, 1860-1990: Between Academic Mission, Economic Demand and Political Control*. Buffalo: University of New York at Buffalo.

Despre autori

Remus PRICOPIE este conferențiar universitar doctor în cadrul Facultății de Comunicare și Relații Publice din Școala Națională de Studii Politice și Administrative. Este autor, coautor și coeditor al mai multor cărți de specialitate, dintre care menționăm: *Participarea publică. Comunicare pentru dezvoltare durabilă* (autor, 2010); *Fulbright Ripple Effect on International Education. Looking Ahead from a Romanian & US Perspective* (coeditor, 2010); *On Education. New and Fresh Perspectives* (coeditor, 2010); *UNESCO Forum on Higher Education in the Europe Region: Access, Values, Quality and Competitiveness. Topical Contributions and Outcomes* (coeditor, 2009); *Relații publice în școli* (coeditor, 2008); *Relații publice. Evoluție și perspective* (autor, 2005); *Relații publice. Eficiență prin comunicare* (coautor, 2005); *1860 – 2007: Four Models of Romanian Higher Education* (autor, 2004); *Introducere în relații publice* (autor, 2003). A publicat în ultimii cinci ani 30 de articole de specialitate în reviste indexate în baze de date naționale și internaționale, studii și capitole în volume colective. A coordonat sau a făcut parte din echipă în 14 granturi de cercetare naționale și internaționale. Este membru al mai multor comitete științifice naționale și internaționale. Este Președinte al *Board of Directors – Romanian – US Fulbright Commission* (din ianuarie 2009), și *Chair – Task Force on Fostering and Building Human Capital*, Vienna, Austria (din ianuarie 2010). În martie 2009, a fost distins cu *Fulbright State Alumni Member of the Month* de către *Bureau of Education and Cultural Affairs* al *U.S. Department of State*. Este director al Proiectului POSDRU nr. 41506, proiect în cadrul căruia s-a realizat această cercetare.

Valeriu FRUNZARU este lector universitar doctor în cadrul Facultății de Comunicare și Relații Publice din Școala Națională de Studii Politice și Administrative. Domeniile lui de interes sunt sociologia valorilor, sociologia muncii și problematica incluziunii sociale. A publicat la edituri de prestigiu în calitate de unic autor lucrarea *Sistemul de pensii românesc. O evaluare din perspectivă europeană* (2007) și de coautor *Cultural creatives. Cercetări privind evoluția valorilor în societatea românească* (2008). De asemenea, a publicat 26 de articole și studii în reviste indexate în baze de date naționale și internaționale sau în volume colective. A făcut parte din 10 granturi de cercetare naționale și internaționale care au studiat, printre altele, aspecte legate de învățământul românesc, valorile studenților, securitatea muncii și europenizarea prin intermediul televiziunii. În 2004 a beneficiat de un stagiul de cercetare la Universitatea din Antwerpen, iar în 2006, la Universitatea din York. În cadrul Proiectului POSDRU nr. 41506 coordonează componenta de cercetare.

Nicoleta CORBU este lector universitar doctor și director executiv al Centrului de Cercetare în Comunicare din cadrul Facultății de Comunicare și Relații Publice din Școala Națională de Studii Politice și Administrative. Este autor și editor al mai multor cărți, dintre care *Telepreședinții. Radiografia unei campanii electorale* (coautor, 2010), *Globalization and Changing Patterns in the Public Sphere* (coeditor, 2010), *Brandurile globale. O cercetare cros-culturală în context mediatic* (autor, 2009). A publicat articole de specialitate în țară și străinătate, precum și studii în volume colective. Este coordonator al activităților de cercetare în mai multe granturi naționale. În perioada 2008-2009 a beneficiat de un stagiul de cercetare prin programul Fulbright la James M. Cox Jr. Center for International Mass Communication Training and Research, University of Georgia. În cadrul Proiectului POSDRU nr. 41506 este membră a echipei de cercetători.

Loredana IVAN este lector universitar și doctor în sociologie din 2007. Este unul dintre autorii primului manual universitar de comunicare nonverbală din România, aflat în prezent la a doua ediție, *Comunicarea nonverbală: gesturile și postura* (2004, 2008). Coordonează, în cadrul Facultății de Comunicare și Relații Publice, SNSPA, cursurile de Comunicare nonverbală și Tehnici de cercetare în științele socio-umane. Loredana Ivan a fost bursieră Marie Curie, la Universitatea Groningen, între 2003-2004, iar în prezent este cercetător într-un program postdoctoral al Universității din București. A publicat, în 2010, lucrarea *Cele mai importante 20 de secunde. Competența în comunicarea nonverbală*, ca autor unic, fiind până în prezent coautor a peste zece lucrări din domeniul sociologiei și psihologiei sociale. În cadrul Proiectului POSDRU nr. 41506 este membră a echipei de cercetători.

Alina BÂRGĂOANU este profesor universitar doctor în cadrul Facultății de Comunicare și Relații Publice din SNSPA și profesor în cadrul programului MBA „Process and Project Management” al Vienna University of Economics and Business. Este autoare, coautoare și coeditoare a mai multor cărți de specialitate, dintre care menționăm: *Fondurile europene. Strategii de promovare și utilizare* (autor, 2009); *Istoria comunicării* (coautor, 2007); *Globalization and Policies of Development* (coeditor, 2007); *Tirania actualității. O introducere în istoria și teoria știrilor* (autor, 2006); *Mass media și societatea* (coautor, 2003). A publicat în ultimii cinci ani 35 de articole de specialitate în reviste indexate în baze de date naționale și internaționale, studii și capitole în volume colective. A coordonat sau a făcut parte din echipă în 10 granturi de cercetare naționale și internaționale. În 2007 a făcut parte din echipa de cercetare care a primit premiul Outstanding Research Contribution al International Project Management Association (IPMA) pentru proiectul *project orientation [international]*. Este director adjunct al Proiectului POSDRU nr. 41506, proiect în cadrul căruia s-a realizat această cercetare.

